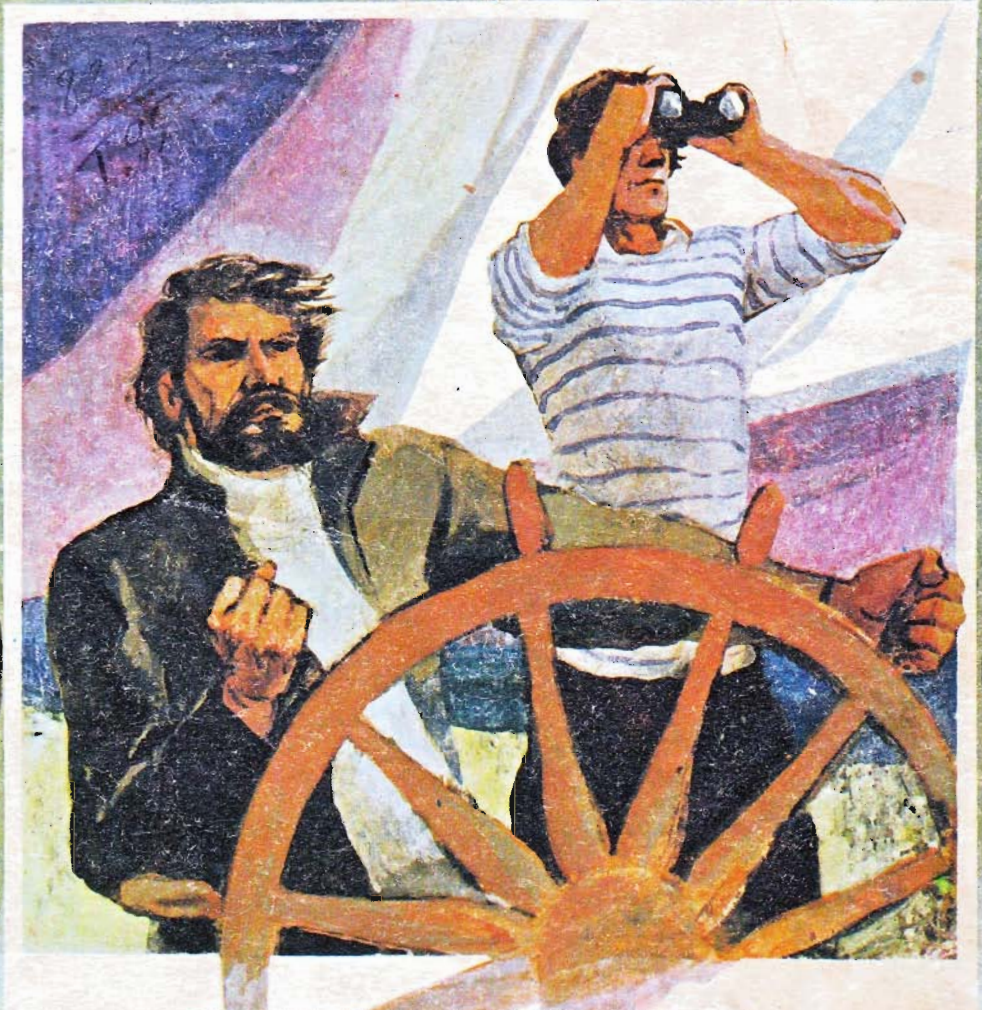
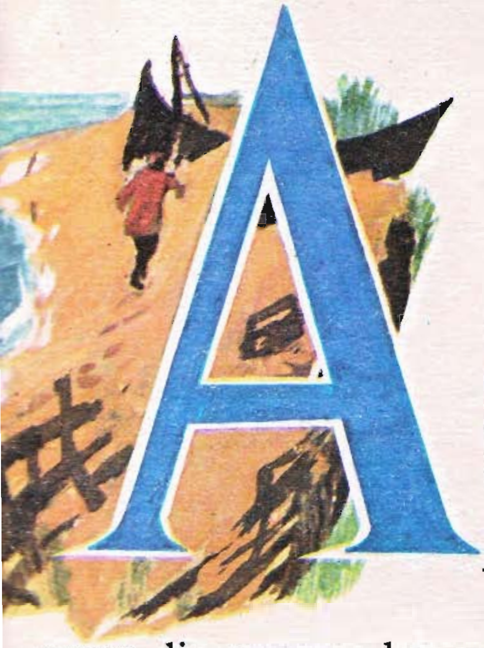

RADU TUDORAN

TOATE PÎNZELE SUS

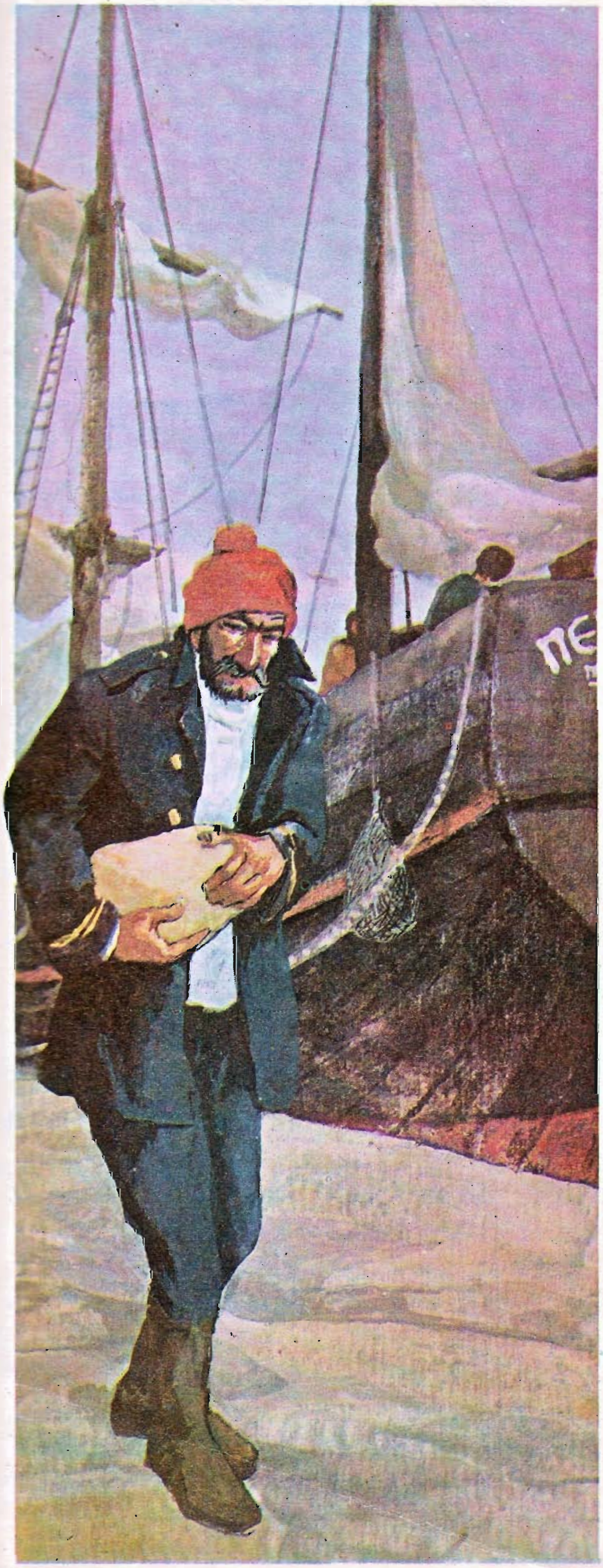

OAMENII AU TAINELE LOR

Avem taine și le purtăm cu noi, taine mai mici, taine mai mari — cînd se dezvăluie își pierd o parte din puterea lor — alteori se pierd de tot, ca puful păpădiei suflat de un vînt tăricel. Dar avem taine și le purtăm cu noi, și suferim, ne întristăm, plîngem din pricina lor, sau rîdem și ne bucurăm, fiindcă sînt și altfel de taine, care ascund cîte fericiri nu gîndești.

De ce în ochii micuți ai lui kir Iani, care zgîria brînza și cică benchetuia cu ceilalți căpitani, la locanda de peste chei, se strecura din cînd în cînd cîte un zîmbet șiret? Căci zîmbetul n-avea nici o legătură cu vorbele, fie ele chiar de duh, ale simpatrioților săi. Căpitanul *Penelopei* păstra o taină, altfel nu se putea! Să fi fost taina în bocceaua cu care coborîse pe chei la Galați, sau în cealaltă, cu care venise înapoi? A, nu venise cu mîinile în buzunar? La drept vorbind, ce poți să spui? Îl văzuse cineva venind? Și dacă l-ar fi văzut, cine își putea băga nasul în bocceaua lui?... Să fi fost în ea ceva scule de aur, giuvaere de preț? Grecii de la Galați sau de la Brăila de multe ori își trimiteau la Patrida agoniseala lor, pe aceste căi. Cam asta ar fi putut să fie taina lui kir Iani Ghinis: să care avuții și să nu bănuiască nimeni, defel, în primul rînd echipajul său ticălos. Poate de aceea zîmbea căpitanul *Penelopei*, din cînd în cînd, șiret, gîndindu-se la partea ce i se va cuveni, iar alteori arunca priviri îngrijorate peste chei, să nu intre vreun hoțoman în ca-

bină și să se apuce de scotocit.

Ce om nu are taina, sau tainele lui?

De pildă, de ce Ismail, bucătarul, se amăra cînd auzea vorbindu-se de Stambul?... O taină, bineînțeles!

De ce Gherasim, grec de lîngă Pireu, precum îl știau toți, vorbea atît de limpede graiul românesc, iar cînd îl iscodeai, își lăsa capul în jos, cogeamite om, sfios ca un copil? Oare n-avea și el taina lui?

Pînă și Ieremia... Anton Lupan nu băgase de seamă, dar cînd povestea despre nunta de la sacagiu, avea în glas un gust amărui, ca de sîmbure de măr strivit între dinți...

Taine peste tot! De ce ne-ar mira că și Anton Lupan își avea taina lui?

Se lăsase noaptea de mult, noapte neagră, de martie, și adormise totul în jur.

Anton Lupan ședea pe chei, cu pelerina aruncată pe umeri, cu picioarele atîrnate deasupra apei, aplecat înainte, cu coatele rezemate pe genunchi, și-n vreme ce unda curgea domol la vale, gîndurile lui urcau trudnic pe firul fluviului, în sus.

Această apă, care străbătea orașe și țări, îi era cunoscută de mult, de șaptesprezece ani împliniți, și îi legănase atîtea visuri, încît i se părea că au amîndoi același început. Îi amintea drumul la Giurgiu, în anul '65, cînd lumea i se deschisese în față îndreptățindu-l să-și spună că abia de atunci începuse viața lui. La ceea ce fusese înainte se gîndea mai puțin.

În toate timpurile au fost pe lume oameni mai buni, mai blînzi, mai înțelepți, mai cinstiți decît alții, și de bună seamă tatăl lui Anton Lupan era unul dintre ei.

Anton Lupan și-l amintea din ziua cînd

plecase la drum, împreună cu tatăl său, înghesuiți amîndoi pe leagănul de lemn al trăsurii de poștă, căreia i se spunea, după călătorii străini, diligență sau omnibus.

Își amintea tîrgul murdar, de pe malul Dunării, unde ajunseseră pe înnoptat, apoi un han, Hotello dei Vapori, ținut de un italian zîmbitor și vorbăreț, care-i găzduise într-o cămăruță neaerisită, de lîngă grajduri. Avea hotelierul și odăi mai frumoase, cu balcoane de lemn deasupra uliței, dar erau pentru călători mai bogați. Rămăseseră două zile acolo, bătînd ulițele și malul Dunării în așteptarea vaporului austriac. A treia zi în zori, Anton Lupan se îmbarcase pe *Arhiducele Albrecht*, poate cel mai vechi vapor al Companiei dunărene, și se despărțise de tatăl său, fără să știe că n-avea să-l mai vadă nicicînd.

De atunci, străbătuse numeroase țări, cutreierase Mediterana în lung și-n lat, cunoștea Marea Roșie, Golful Persic și Oceanul Indian, în lume se schimbaseră cîte nu-ți pot intra în gînd, dar Dunărea continua să curgă și azi pe aceeași veche matcă a ei.

Aproape zece ani zăbovise Anton Lupan la Paris, unde, după ce-și sfîrșise ultimele clase de liceu și Politehnica, dobîndise o diplomă de inginer și un prieten bun, pe Pierre Vaillant. Mai vîrstnic cu vreo șapte ani, acesta își părăsise studiile ingineriei în 1865, tocmai cînd tînărul nostru sosea la Paris, și se dusese după înflăcăratul Lesseps la tăierea canalului de Suez.

După trei ani, Pierre Vaillant se întorsese la vechea îndeletnicire, ca să se facă inginer, constructor de vapoare, după dorința bunicului care îl crescuse și îl trimisese să învețe carte înaltă la Paris.

Anton Lupan se împrietenise repede cu colegul mai vîrstnic, puțin adus de umeri, ca oamenii osteniți sau împovărați, cu obrajii supți și de timpuriu cutați, cu părul blond, de gal, cu ochii albaștri atît de nepotriviți cu scepticismul și cu posomoreala lui. De ce îi căutase atît de stăruitor prietenia, prea limpede nu știa nici el.

Și astfel, la sfîrșitul anului de școală, tînărul român neputînd să se întoarcă în țară pentru două luni de vacanță, drumul fiind greu și lung, plecase cu Pierre Vaillant la Saint-Malo, pe coasta de nord a Franței, orășel vestit prin marinarii, pescarii și constructorii lui de nave. Aflat pe o insulă, la vărsarea micului fluviu Rance în mare, în locul unde Canalul Mînecii stă față în față cu Atlanticul, Saint-Malo mai era vestit și pentru corsarii care, de cîteva sute de ani, pînă mai deunăzi, dăduseră multă bătaie de cap Angliei.

Acolo locuia familia prietenului, mama, un frate, o soră, bunicul și multe rubedenii, răspîndite prin tot orașul, fiindcă era o familie veche, ale cărei spițe împînzeau o bună parte din coasta de nord a Franței. Numai tatăl lui Pierre Vaillant lipsea, fusese marinar, ca toți bărbații, și pierise într-o călătorie pe țărmuri îndepărtate.

Bunicul lui Pierre Vaillant, père Léon, adică moș Léon, cum îi ziceau toți, un bătrîn nespus de vînjos și de harnic pentru cei șaptezeci și doi de ani cîți avea, se arăta ca fire tăcut și tare ciudat în tăcerile lui. De bună seamă, nepotul, posomorît și neîncrezător, cum îl știa Anton Lupan, moștenise o parte din aceste trăsături.

În fața casei, aflată deasupra plajei, bătrînul trăsese pe nisip un sloop vechi, de vreo opt tone, cu care fusese la pescuit în ultimii ani, îi dăduse jos catargul, îl

proptise cu pari de jur-împrejur, și acum locuia în el, ceea ce nu era de mirare pentru un vechi marinar, cu atît mai mult cu cît și alții la Saint-Malo își transformau în locuință vasele din tinerețe.

Nimeni din ai săi nu era primit cu prietenie pe vas.

Numai un om îi era mai aproape, adică pe acela îl poftea în cabină sau îl lua la cîrciumă uneori și îl cinstea cu un păhărel de absint, schimbînd arar cîte un cuvînt cu el, întruna la fel de posomorît. Acest om, moș Gir cum i se zicea, deși nu era chiar atît de bătrîn, fiindcă abia împlinise cincizeci de ani, fusese și el marinar.

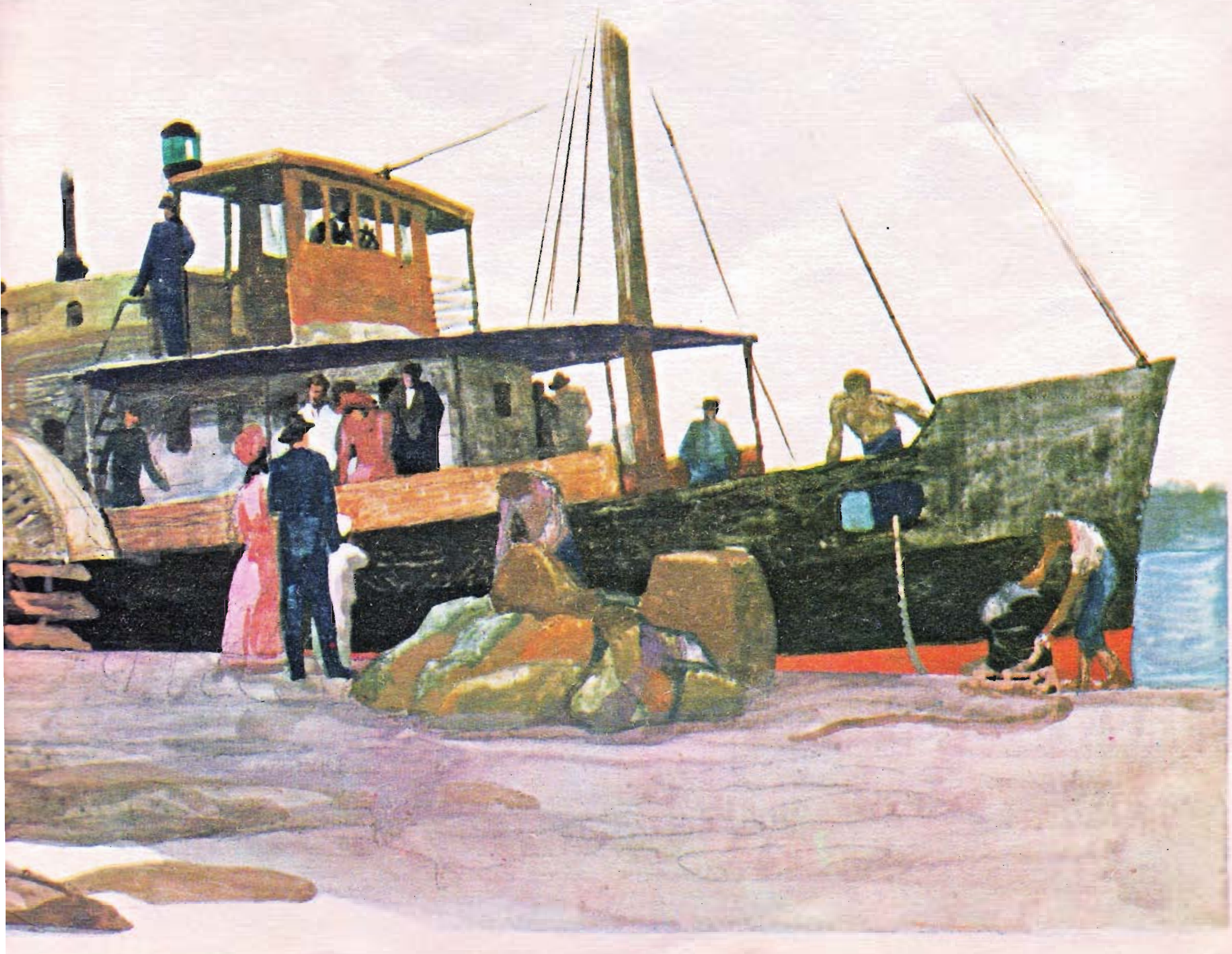
Într-o zi, cînd bunicul se dusese la cîrciumă cu acel ciudat moș Gir, Pierre și Anton Lupan se apropiară de vechiul sloop, cu chila îngropată în nisip, și începură să-i dea tîrcoale, cercetîndu-l cu luare-aminte, ca doi cunoscători ce începeau a fi.

Cei doi prieteni cercetară astfel forma vasului, de la prova pînă la pupa, admirîndu-i liniile robuste, apoi, dorind să vadă felul construcției pe dinăuntru, puseră piciorul pe scara rezemată într-un bord, pășiră pe punte, și, coborînd treptele sub tambuchi, ajunseră în cabina bătrînului, unde pînă acum nu mai fuseseră decît o dată sau de două ori, și niciodată de capul lor.

Încăperea semăna cu orice cabină de corabie, decît că în mijloc avea o sobă de tuci, cu burlanul scos prin punte.

În clipa aceea, nici unul din ei nu bănuia că mica încăpere ascundea o taină, care avea să-i tulbure adînc și să le îndrepte viața pe alt drum decît cel plănuit.

Anton Lupan tocmai pusese piciorul pe scară, să urce sus, cînd, întorcînd capul, văzu că prietenul său, împins de o curiozitate care nu mai avea nici o legătură cu construcția vasului, cotro-

băise în sertarul mesei și acum era aplecat asupra unei hîrtii.

— Haide, Pierre, să nu vină bătrînul și să ne găsească aici!

— Stai puțin!... Doamne, dar ce-o fi asta?! Ia vino să vezi! O scrisoare de la Charles Darwin!

Cei doi prieteni, atrași de inginerie, se interesau mai puțin de științele naturii, dar numele lui Darwin nu-i putea lăsa nepăsători, mai cu seamă cînd îl vedeau pus în josul unei scrisori adresate unui bătrîn marinar, necunoscut de nimeni, care trăia aproape sălbatic, într-un mic orășel de pescari, pe o coastă a Franței. Căci, într-adevăr, scrisoarea era adresată lui moș Léon și glăsuia astfel, în englezește, limbă pe care Pierre Vaillant o deprinsese în cei trei ani cît lucrase la canalul de Suez:

«Bătrînul meu corsar, mă bucur că trăiești și ești tot voinic, cum te-am cunoscut. Sînt trei ani de cînd nu ți-am mai scris, mai exact de la 8 decembrie 1856, căci am notată în agendă data acelei scrisori, dar în acești ani am uitat și de mine, nu numai de prietenii vechi și buni ca dumneata. Am primit deunăzi ultima dumitale scrisoare și îți răspund în grabă, ca să-ți cer iertare că am tăcut atîta timp. Dar am lucrat în acești ani la desăvîrșirea unei cărți, pe care în sfîrșit o văd azi apărută și ți-o trimit, ca unuia ce te-ai aflat lîngă mine și în gîndurile mele pe vremea cînd meditam la ea. Ea cuprinde teoria mea despre originea speciilor și ți-o dăruiesc nu ca s-o citești la anii dumitale, bătrînule cîrmaci, ci ca să-ți amintești de mine și să mă aperi, măcar cu gîndul, cînd ceilalți corsari, corsarii științei, se vor năpusti asupra mea.

Așadar, în legătură cu fiul dumitale, bravul Arnold, crezi că e pierdută orice nădejde? Să fi pierit într-adevăr în acele ținuturi pustii? Oare, face să te încrezi în spusele unui singur om, mai cu seamă că acel Gérard are mintea destul de tulburată, după cîte mă lași să înțeleg? Ce-ar fi să mai nădăjduim un timp? Un vechi corsar ca dumneata nu trebuie să-și piardă speranța, atîta timp cît pe apă mai plutește o scîndură din vasul lui! Aștept să-mi trimiți știri și te îmbrățișez, ca pe un frate, scumpul meu corsar neîmblînzit.

CHARLES DARWIN»

Sub semnătură se vedea data și locul de unde venea scrisoarea: «Londra, 5 septembrie 1859».

— De unde îl cunoaște moș Léon pe Darwin? întrebă Anton Lupan, după ce prietenul său, nespus de uimit, îi tălmăci cuprinsul ciudatei scrisori.

— Nu știu! Nu l-am auzit niciodată vorbind despre el.

— Dar Arnold, din scrisoare, nu era tatăl tău?

— Ba da! răspunse Pierre Vaillant, sub stăpînirea unei tulburări pe care și-o ascundea, prin firea lui atît de asemănătoare cu a bătrînului.

— Mi-ai spus că a pierit într-un naufragiu, continuă prietenul său.

— Da, a plecat într-o călătorie, peste Atlantic, cînd eu aveam unsprezece ani, era în 1853, și nu s-a mai întors.

— Dar unde și cum a pierit? Nu s-a aflat?

— Pier mulți marinari; oamenii la noi sînt obișnuiți ca unii să nu se mai întoarcă, și dacă nu se întorc, ce rost are să știi mai mult?

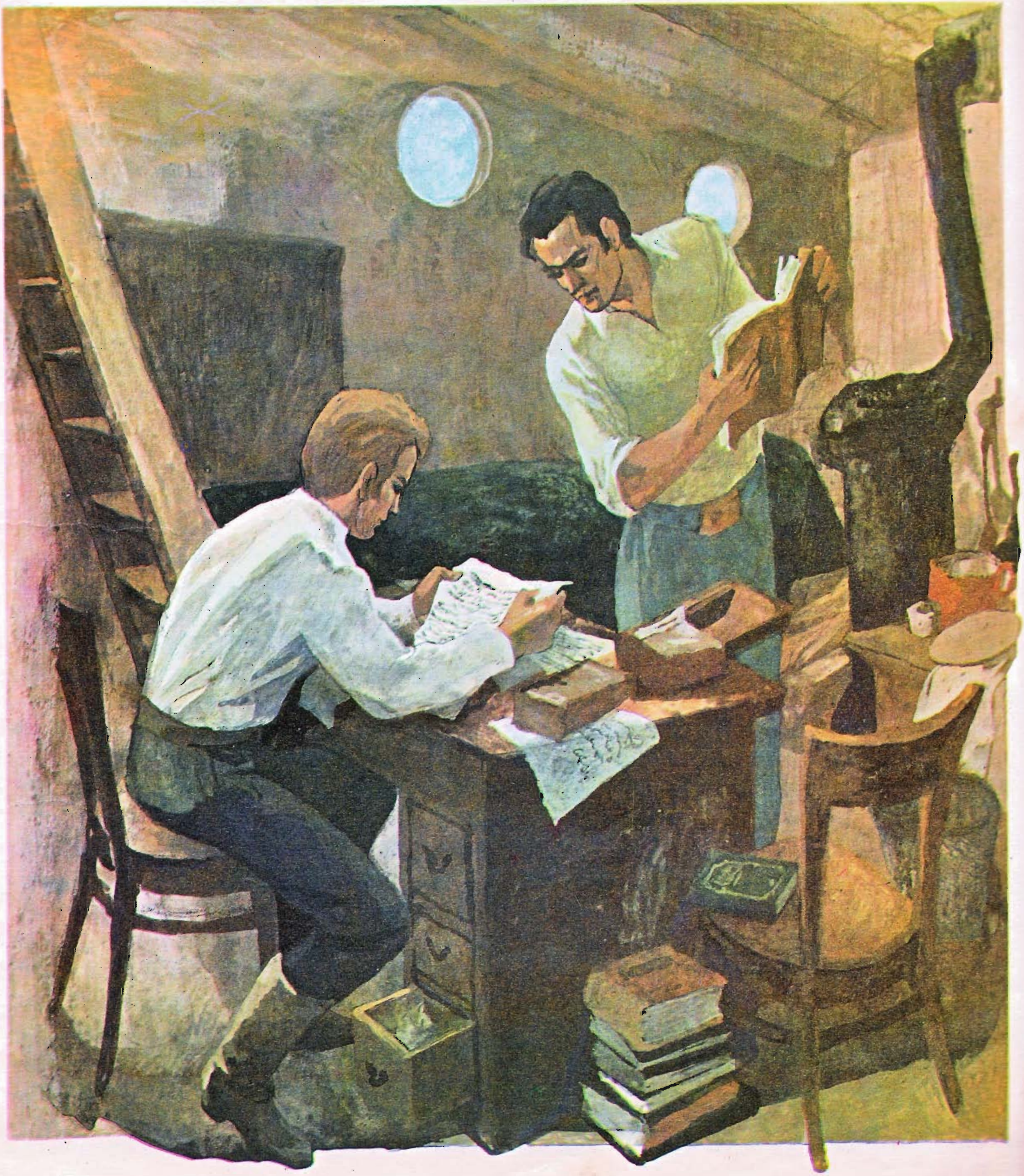
— Poate că totuși... După cum văd, Darwin îl sfătuiește pe moș Léon să mai nădăjduiască.

Pierre clătină din cap:

— Nu. Scrisoarea e de acum nouă ani;

atunci puteai să mai speri. Azi n-ar mai avea nici un rost. De altfel, unul din oamenii care au plecat cu el, moș Gir, s-a întors de mult și a adus știrea că toți ceilalți s-au pierdut. El trebuie să fie cel despre care se pomenește în scrisoare. Da, cred că numele lui adevărat e Gérard.

— Și cum, nu s-a putut afla de la el

unde și cum s-a întîmplat naufragiul? Nu s-au făcut cercetări?

— Ba da! L-au cercetat la Tribunalul Maritim, dar n-au putut afla nimic de la el. A fost repatriat, acum zece sau unsprezece ani, de un vapor englezesc, care l-a găsit undeva, prin strîmtoarea lui Magellan, rătăcind, pe jumătate înnebunit. Mai tîrziu și-a venit în fire, dar trecuseră prea mulți ani și nimeni nu se mai gîndea să-l descoasă despre naufragiul lui, fiindcă se întîmplaseră multe alte naufragii între timp.

În timp ce vorbea, Pierre răscolea sertarul mesei scoțînd deasupra întreg cuprinsul lui, de parcă uitaseră că bătrînul, care nu îngăduia nimănui să intre aici, se putea întoarce oricînd. Ochii i se opriră o clipă pe cartea lui Darwin: «*Despre originea speciilor pe calea selecției naturale*», amintită în scrisoare. După semne, moș Léon se oprise asupra ei, și interesul bătrînului marinar pentru o carte de știință ar fi mirat pe oricine, nu doar pe Darwin. Dar interesul acelui marinar se dovedea mult mai mare pentru o altă carte, ale cărei pagini erau împînzite de însemnări. Pierre se uită pe copertă și citi: «*Charles Darwin — călătoria unui naturalist în jurul lumii*».

— O cunoști? îl întrebă pe prietenul său.

— Nu. Oare cum de n-am auzit de ea?

Citeau amîndoi cu înflăcărare orice cărți de călătorie le cădeau în mîini.

— Nu-i apărută de prea mult timp! observă Pierre. Și pesemne circulă mai mult între specialiști. În orice caz, o iau cu mine. Cred că moș Léon n-o să-i simtă lipsa prea curînd.

Sub cărți era un portret al lui Darwin cu iscălitura lui, apoi un caiet gros cu scoarțele roase de timp. Nepotul îl frunzări în fugă și recunoscu scrisul greoi al bătrînului, deprins mai mult cu cîrma corăbiilor decît cu condeiul. Sub caiet se aflau alte scrisori, toate de la același expeditor. Într-una, din 1852, Darwin spunea:

«Bătrînule cîrmaci, am găsit! Am găsit pasărea rară pe care o caut de atîta timp! E un tînăr căpitan de vas, care vine de la Boston, sălașul unor lupi de mare la fel de bravi ca bravii voștri corsari. Nu-i bogat, dar are o corabie și cinci sute de dolari, și e gata să plece încotro îl trimit. Pentru rest, oi mai pune eu, din puținul pe care îl am, m-or mai ajuta prietenii mei — poate universitatea din Oxford ne va da cîteva sute de lire, după cum mi s-a făgăduit — și sper să fie de ajuns. Îmi pare rău că noi doi, bătrînii, nu vom putea pleca, dar în locul meu voi trimite pe un strălucit elev al meu, care cred că și-a însușit toată știința și înflăcărarea mea și care, în plus, are douăzeci și cinci de ani mai puțin decît mine. Sînt bucuros să-l primesc în locul dumitale pe Arnold, deși nu-l cunosc, încredințat fiind că îți seamănă în toate privințele și mă pot bizui pe el la fel ca pe dumneata. Trimite-l la Londra numaidecît, și dacă odată cu el îmi mai poți trimite încă doi marinari, la fel de bravi, sau măcar unul, vasul nostru va avea întreg echipajul cu care să poată pleca.»

In clipa cînd Pierre Vaillant sfîrșea de citit această scrisoare, afară se auziră glasul bunicului și mormăielile lui moș Gir.

— Ce facem? șopti Anton Lupan, speriat.

— Hai să ne ascundem în hambar!

Altceva nici n-ar fi fost de făcut, fiindcă afară scara se și auzea scîrțîind sub pașii ursuzului moș Léon.

Zilele următoare nu se mai duseră

nici cu pescarii în larg, nu mai umblară nici pe țărm, printre corăbiile noi, ci rămaseră în odaia lor citind cu nesaț și din ce în ce mai înfierbîntați, cînd cartea lui Darwin, cînd din caietul bătrînului marinar. Acum nu mai încăpea nici o îndoială, moș Léon îl însoțise pe Darwin în călătoria lui, fusese cîrmaci pe *Beagle*.

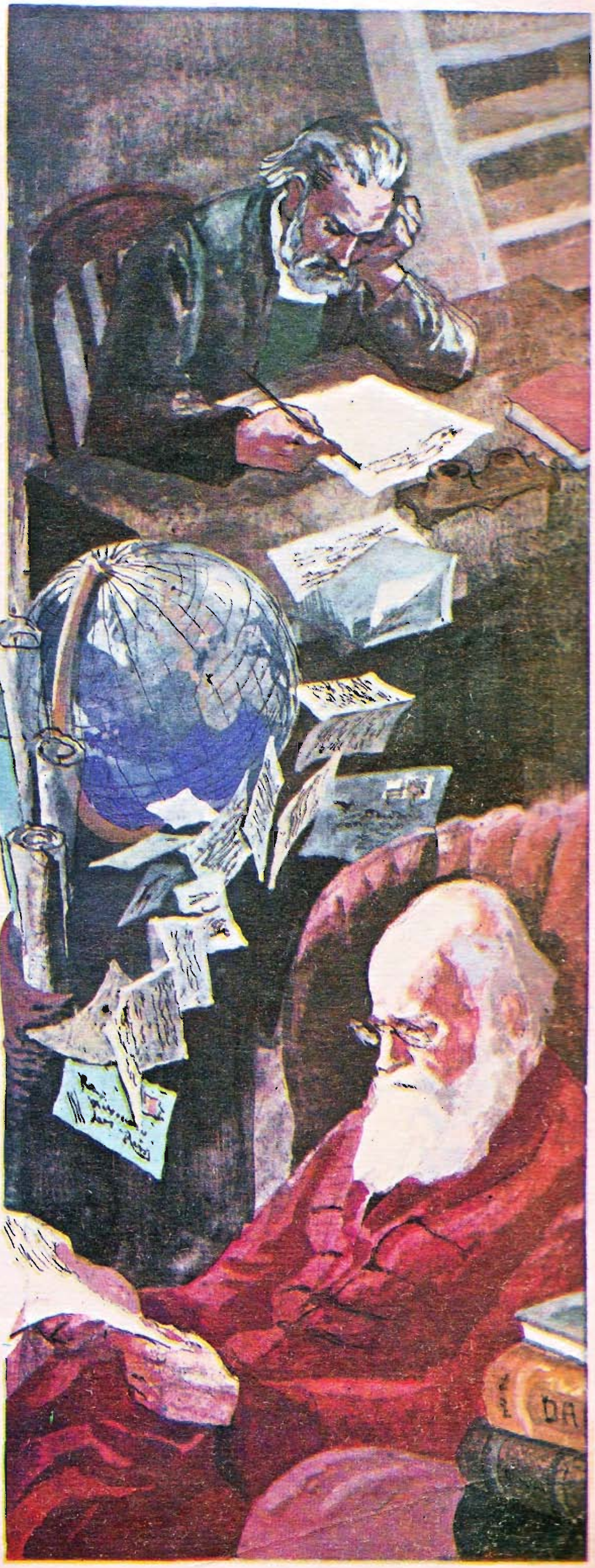
Cei doi prieteni se opriră îndeosebi asupra unor pagini ale lui moș Léon, care li se păreau lămuritoare pentru tot ce urmase apoi:

«16 aprilie 1834

Ne aflăm încă în Țara de Foc și stăm la ancoră de trei săptămîni, în canalul pe care căpitanul Fitz Roy l-a botezat *Beagle*, după numele vasului său, în prima lui călătorie făcută aici anii trecuți.

Astăzi căpitanul și domnul Robert, împreună cu paisprezece marinari, s-au întors la vas, după o călătorie de douăzeci de zile, pe care au făcut-o în bărci, cercetînd ținuturile spre apus. Domnul Robert părea foarte mulțumit de cele descoperite, totuși mi-am dat seama că îl preocupă altceva...»

Mai departe, jurnalul bătrînului descria o ceartă între nostrom și primul ofițer; rîndurile următoare, descrierea trunchiată a călătoriei prin strîmtoare, prin Pacific, Oceanul Indian, pe la Capul Bunei Speranțe, pînă în Anglia, nu aduceau nici o lămurire în plus asupra acestei expediții în Țara de Foc, care nu se înfăptuise, deoarece căpitanul Fitz Roy nu-și mai putuse prelungi șederea într-un loc primejdios pentru vas și pentru echipaj. Dar, legînd însemnările lui moș Léon de corespondența lui cu Charles Darwin, celor doi tineri nu le era greu să înțeleagă ce se întîmplase în anii următori, după cum de asemenea înțelegeau și li se părea firească și fierberea

care îl stăpînise atîta vreme pe bătrînul cîrmaci. «Simt un fel de ghimpe în inimă, zicea el, cînd mă gîndesc că am făcut șapte mii de mile pînă aici, iar pînă în Anglia vom mai face încă treizeci de mii, și n-am avut răgazul să străbatem cele două sute, pe care nu le-a străbătut nici un om pînă azi.» Rîndurile acestea înfățișau cheia întregului fapt.

— Parcă și pe mine mă rîcîie ceva pe suflet! zise, cu ciudă, Anton Lupan.

Prietenul său, mai reținut, stătea cu fruntea încruntată, aplecat asupra paginei de jurnal.

— Da! murmură el. Într-o împrejurare ca asta, un om întreg nu se poate resemna.

— Dovadă că nici moș Léon nu s-a resemnat.

Era limpede că ani de zile bătrînul păstrase legătura cu Darwin, gata să plece iar, numai că atunci cînd prilejul se ivise, cu mare întîrziere, nu se mai simțise în stare să ducă un asemenea drum pînă la cap. În schimb, îl trimisese pe fiul lui, arătînd cît de legat se simțea încă de acel plan.

Din nefericire, noua expediție naufragiase, pierise fiul, pierise echipajul, în afară de un om de la care nu puteai afla nimic, și ținutul rămăsese la fel de necunoscut.

După o săptămînă, cei doi tineri încă mai frunzăreau cartea lui Darwin și jurnalul lui moș Léon, citind cine știe a cîta oară cîte un pasaj, și revenind mereu la rîndurile care priveau locul necercetat. Asupra lor se așezase o îngîndurare ciudată, și n-o mai puteau alunga.

— Pierre! zise Anton Lupan, într-o zi. Mă trezesc uneori noaptea și pe urmă nu mai pot adormi. Mă tot frămînt și mă tot întreb...

Aici tînărul tăcu, uitîndu-se stăruitor în ochii prietenului său.

În clipa aceea, ușa se dădu în lături și moș Léon se ivi în prag cu ochii la vechiul său jurnal.

— Deci voi mi l-ați luat! Ce-ați căutat în cabina mea?

Moș Gir era în spatele său și clătina dojenitor din cap.

Pierre Vaillant, în loc să-și piardă cumpătul, îl privi în față și vorbi liniștit, dar cu o mare hotărîre în liniștea sa:

— O să ne ducem noi acolo!

— Unde?

Drept răspuns, nepotul arătă cu capul spre blestematul jurnal.

Bătrînul nu înțelese numaidecît, fiind prea înfuriat. Apoi se uită la jurnal, se uită la nepot, și sîngele îi veni în obraz.

— Măi, băiete! izbucni moș Léon, lăsîndu-se pe un scaun și uitîndu-se la nepot cu ochii înlăcrimați. N-o să mai ai liniște toată viața! Locurile de-acolo nu îngăduie pe nimeni, altfel le-ar fi cercetat cineva pînă azi.

Așa se născu în mintea lui Anton Lupan și Pierre Vaillant și li se înrădăcină în suflet dorința de a porni la drum, spre locurile acelea necunoscute de semenii lor.

Căci nu era ușor de înfăptuit planul lor!

Așa treceau anii, cu învățătura și cu pregătirea migăloasă a expediției, deși nu era vorba de o pregătire materială, ci de aceea care privea mintea și sufletul, poate mai greu de înfăptuit. O lună, vara, se duceau la practică, pe șantierele de la Toulon, unde se construiau vapoare de fier și mari nave de război, spre a înlocui bricurile, corvetele și fregatele de lemn care aveau să putrezească. Apoi luna cealaltă o petreceau la Saint-Malo, printre pescari și navigatori, plecînd cu ei în larg și făcînd fără codeală

oricare din asprele munci ale lor, pregătindu-se astfel pentru planul cunoscut doar de ei.

Dar în anul cînd termină el școala, banii strînși de Pierre nu puteau acoperi nici pe departe costul materialului prevăzut; inginerii, care nu au voie să facă nici o greșeală în calcularea rezistenței materialelor, calculaseră greșit cuprinsul pungii lor, ceea ce nu se întîmplă, de pildă, cu cel mai puțin învățat negustor.

— Pierre, știu ce-avem de făcut! izbucni Anton Lupan, lepădîndu-și descurajarea, el fiind cel care se entuziasma mai ușor. Amînăm planul nostru cu un an, numai cu un an — și vom avea de ajuns nu doar pentru vas, ci și pentru echipaj! Pînă atunci mergem în Turcia!

— În Turcia! Ce-are de-a face Turcia, cu Țara de Foc?

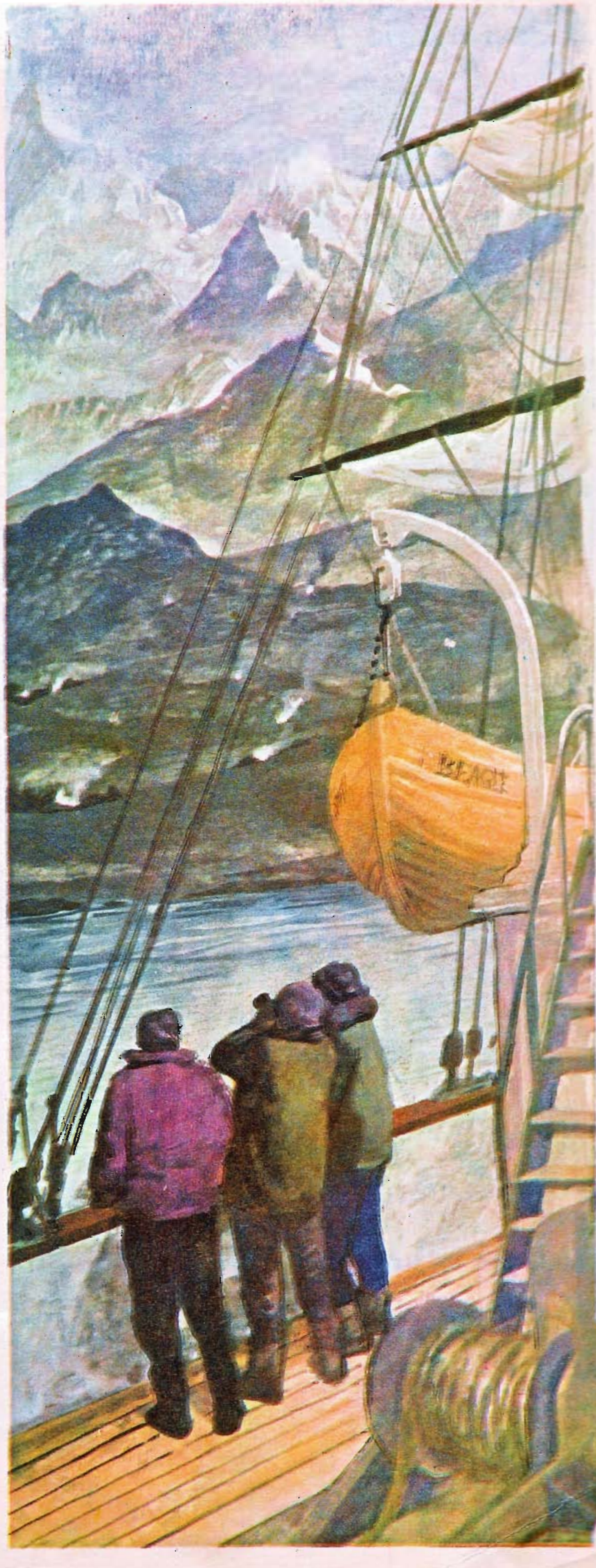
Anton Lupan știa, se pusese un afiș mare, la poarta Politehnicii, că Turcia caută ingineri pentru construcția drumului de fier.

— Am făcut socoteala, Pierre! Turcii plătesc de patru ori cît putem cîștiga aici.

— Dar noi sîntem ingineri de vase!

— Nu-i nimic! O să construim poduri și drumuri de fier!

Lui Pierre Vaillant nu-i trebui mai mult de un ceas să-și însușească acest plan, și seara porniră spre Marsilia, unde se îmbarcară pe primul vapor care mergea la Stambul. Însă nu se îmbarcară ca pasageri, cu bilet, ci ca *apprentis* pe lîngă comandant; cei doi tineri proaspăt îmbarcați, în cele două săptămîni de călătorie pînă la Stambul, își făcură cu îndîrjire ucenicia de marinari, fără să le pese de untul pe care într-adevăr îl storsese din ei hapsînul de comandant, și cînd debarcară fură în situația de a depune la Bancă prima economie serioasă

— costul călătoriei cu clasa întîi, plătit de Imperiul Otoman — peste cele vreo două mii de franci agonisiți din leafa lui de Pierre Vaillant.

Socotelile din Franța nu sînt bune în Turcia, și cei doi ingineri se dovediră iarăși nepricepuți cînd era vorba de bani. După un an, cu toată economia lor, constatară că nu aveau încă de ajuns pentru ceea ce plănuiau. Rămaseră deci și al doilea an, lucrînd amîndoi pe aceleași șantiere, la calea ferată Adrianopole-Stambul, fără să se despartă de cărțile științifice, de jurnalul bătrînului corsar și de harta Țării de Foc, cu pata albă care îi fascina. Și în tot acest timp, se gîndeau cu stăruință, cu ardoare, la viitoarea călătorie, continuînd să viseze și să facă planuri, înfierbîntați.

Dormeau vara în corturi, iarna în bordeie sau prin case țărănești, fără să se ducă la oraș, ca să nu risipească nici un ban. Erau printre ei ingineri francezi, englezi, belgieni, care veniseră atrași de decorul exotic, de taina seraiurilor și de ochii cadînelor, ascunși sub iașmac. Nădăjduind să poată ridica iașmacurile sub care ochii codați reprezentau fascinația Orientului, tinerii ingineri din Apus băteau înfumurați ulițele din Galata și din vechiul Stambul. Apoi, dezamăgiți de pudoarea cadînelor și înspăimîntați de biciul eunucilor care le însoțeau, se duceau în Pera, cartierul european, unde se îmbătau și se consolau cu grecoaice, cu armence, nesupuse rigorilor nici unui Coran.

Abia în primăvara celui de al doilea an, cînd drumul de fier ajungea pe malul Cornului de Aur, cu ape de smarald, își îngăduiră prima călcare a acestui aspru program: închiriară o barcă și se duseră la Stambul, cu gîndul ca, o duminică întreagă, să-și facă de cap. Dar oare ar fi putut să se avînte în marele și ciudatul oraș, înainte de a da o raită pe cheiul Galatei?

În acea duminică de la începutul lui martie, plimbîndu-se prin port văzură o goeletă olandeză, *Marta*, pe care căpitanul bolnav, descurajat și părăsit de echipaj, o vindea cu o mie de lire, adică mult mai puțin decît prețul unei caravane de măgari.

Pierre Vaillant și chiar Anton Lupan s-ar fi putut socoti acum cunoscători destul de încercați, nu fiindcă erau ingineri cu diplomă, ci fiindcă veri in șir își făcuseră la Saint-Malo o ucenicie mai prețioasă decît orice patalama ar fi avut în buzunar. Iar o mie de lire era tocmai suma agonisită de ei, de cînd tot adunau.

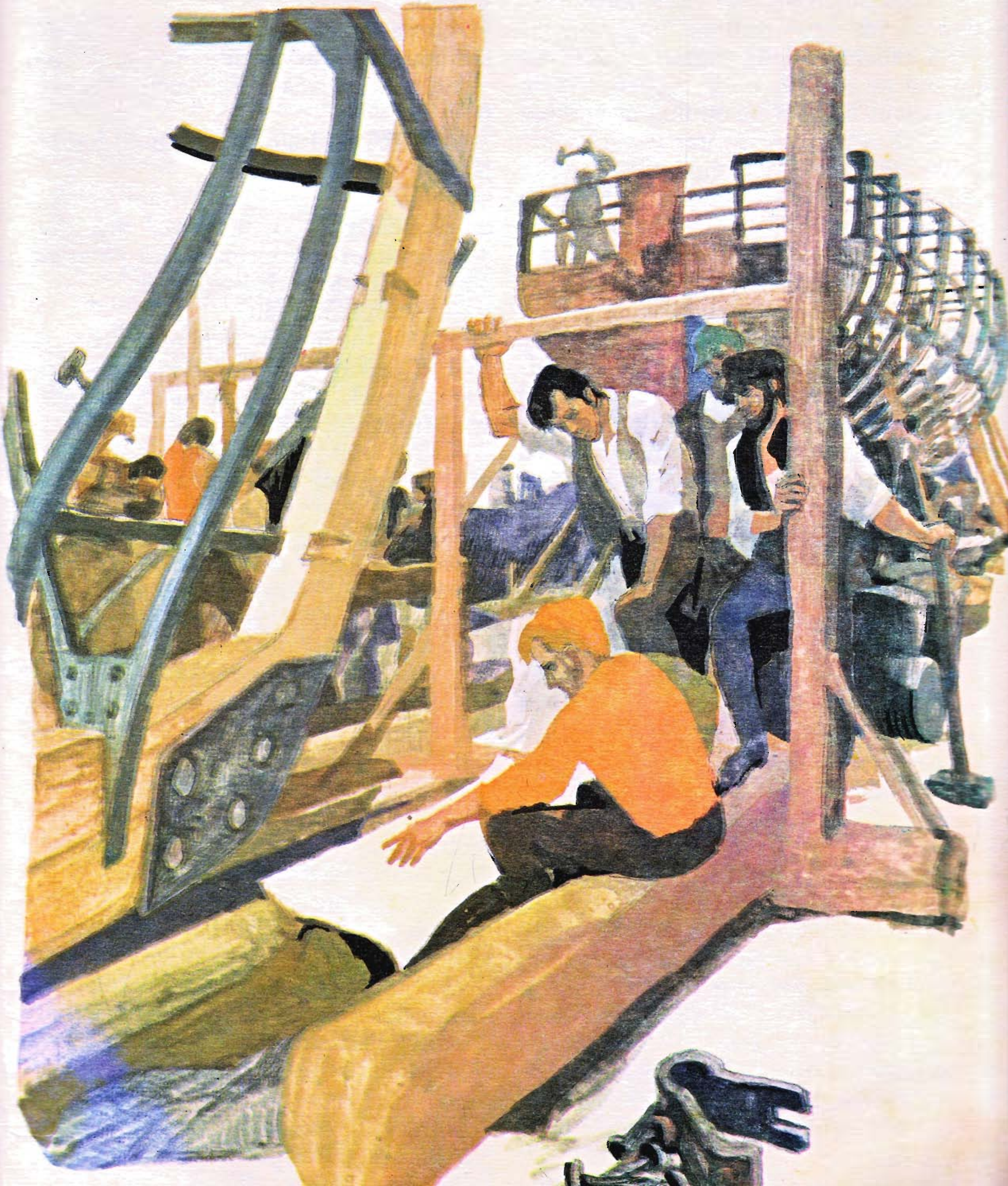
Cei doi prieteni se priviră, fără să-și spună un cuvînt, și, într-o clipă, tot planul li se schimbă în cap; de ce să construiască un vas nou, care le-ar fi cerut cu lucrul lui încă un an, pe lîngă că i-ar fi costat de cinci ori mai mult?

E drept că Anton Lupan, atît de înflăcărat totdeauna, se sperie puțin; își reveni abia după ce se văzu, împreună cu prietenul său, proprietar de vas, fiindcă tîrgul se făcuse la iuțeală, cît să sorbi un filigean de cafea.

În seara aceleiași zile, sub numele ei nou, *L'Espérance,* și sub pavilion francez, avea cinci oameni echipaj, ba chiar și un căpitan, care s-ar fi putut să fie căpitan adevărat, deși n-o putea dovedi cu acte, ci numai cu martori gălăgioși din port, gata să jure pe Biblie sau pe Coran.

— Care dintre noi se îmbarcă și care rămîne pe uscat? întrebă Pierre Vaillant.

— Desigur că te îmbarci tu. Ești mai vechi marinar decît mine, răspunse Anton Lupan.

— Bine! Atunci îți încredințez sarcina să mă reprezinți pe lîngă sultan.

La căderea nopții, Anton Lupan lua Cornul de Aur, în lung, cu barca, să se întoarcă la drumul lui de fier, de care nu putea să nege că se simțea legat.

Fusese de ajuns o singură zi, ca în soarta lor să se schimbe atîtea! Aveau o corabie, adică mijlocul principal ca să plece spre locurile la care visaseră atîția ani. Se mai despărțise și alteori de Pierre Vaillant, de la începutul prieteniei lor, dar abia acum, rămas singur, își dădea seama cîte îl legau de acest om minunat. Sub scepticismul și reținerea lui se ascundeau o inimă caldă și-un entuziasm neegalat decît de îndîrjirea cu care își ducea orice hotărîre pînă la cap. Atunci cînd părea mai neîncrezător, atunci se lupta cu piedicile mai dîrz, atunci îi era sufletul mai înaripat.

Duminica următoare, cînd reveni în port, pe cheiul Galatei, Anton Lupan făcu ochii mari: *L'Espérance* se afla la locul ei, dar n-o mai recunoștea, părea mai mică, adîncită în apă, de ai fi zis că se scufundă, dacă oamenii nu s-ar fi mișcat pe punte, netulburați. Echipajul tocmai închidea gura magaziei, acoperind-o cu tenda. Căpetenia lor părea să fie un om vînjos, mai degrabă îndesat decît înalt, cu pieptul ca o platoșă și cu niște mustăți negre, lungi și țepoase, de te înspăimîntau.

Pierre Vaillant se afla la prova, în fața unei măsuțe puse lîngă catarg și stătea de vorbă cu un străin, îmbrăcat în giubea de bogătaș. Acesta era kir Țiminadis, cel mai mare negustor de coloniale din Bosfor, Marmara și arhipelag. *L'Espérance* tocmai încărcase mărfurile lui.

— Cum merge slujba la sultan? strigă Pierre, venind în întîmpinarea lui Anton Lupan.

Acesta se uită speriat la omul cu mustăți mari. Abia acum descoperise că avea o cicatrice, urma unei tăieturi adînci pe obraz.

— Parcă nu l-am văzut rîndul trecut. Nu ți-e teamă de el?

— Vorbești de Sotir? L-am angajat după plecarea ta. E un om al dracului, dar altminteri un cîrmaci fără pereche, după cîte am aflat de la căpitani.

— Și căpitanul tău?

— Doarme în cabină, la pupa. N-avea grijă. După două drumuri mă descotorosesc de el. Nu-mi trebuie mai mult ca să fiu eu căpitan.

— Dar văd că ai încărcat marfă! Ai făcut socotelile, ne îmbogățim sau mai va?

Pierre părea stînjenit.

— Da, am luat șapte vagoane de coloniale. Tocmai semnam actele cu kir Țiminadis... Ar fi trebuit să te vestesc, poate vroiai să te duci tu.

— De ce? se miră Anton Lupan.

— Fiindcă e pentru un port valah, Galați. Poate ai fi vrut să-ți vezi țara. Lipsești de atîția ani!

— E adevărat, dar dacă vrei să plecăm mai curînd peste Atlantic, să nu fim sentimentali! Du-te, ești mai priceput decît mine, numai ai grijă, adună cît mai mulți bani!

— Și tu la fel! Nu-ți fie milă, jupuiește-l pe sultan!

L'Espérance ridică ancora în aceeași zi, înainte de amiază, fiindcă bătea vîntul dinspre Marmara, iar curentul ducea spre Marea Neagră, ceea ce se întîmplă numai în zece-cincisprezece zile din cele trei sute șaizeci și cinci ale unui an.

Anton Lupan o însoți de departe, mergînd de-a lungul cheiului, pînă unde acesta se sfîrșea, sub cazărmile de arti-

lerie de la Top-Hané. Acolo rămase nemișcat, un ceas, două, trei, cu ochii după *L'Espérance*. Pavilionul ei tricolor, fluturat de vînt, se pierdu în negurile albăstrii de pe Bosfor și pînzele albe se topiră, una cîte una, pieri și ultimul catarg.

Așa se despărțiră, și de atunci nimeni nu-i mai aduse vreo veste despre Pierre Vaillant.

Trei zile mai tîrziu se stîrni fierbere la Stambul: începuse războiul în Balcani, turcii alergau pe străzi speriați, grecii și bulgarii se ascundeau, sultanul era la aman.

Anton Lupan așteptă neliniștit să se întoarcă *L'Espérance,* și cînd trecu o lună, fără să se audă nimic despre ea, se gîndi că războiul îl silise pe Pierre Vaillant să se refugieze cu corabia pe vreun braț al Dunării, ori pe vreun canal. Știa că o să se descurce, îl știa isteț și brav.

Dar, iată că nu trecură zece zile din mai, cînd se răspîndi vestea că Țările Românești se declaraseră neatîrnate și porniseră cu război asupra hainului Imperiu Otoman.

Acum pentru un valah era primejdios să rămînă o zi mai mult pe pămînt turcesc, căci turcii păreau înfuriați. Anton Lupan lăsă baltă drumul de fier și se îmbarcă în pripă pe primul vapor care pleca spre Marmara.

Cu acest vas blestemat, sub comanda unui căpitan care nu-l cruța, cutreieră Mediterana, Marea Roșie și Golful Persic, iar peste un an, cînd se făcu liniște în Balcani, se întoarse la Stambul cu brevet de ofițer al doilea, cu o aspră ucenicie de navigator și cu o sută de lire sterline în buzunar, ceea ce era o sumă mărișoară, lira englezească întrecînd-o de zece ori pe cea bătută la Stambul de sultan.

Anton Lupan nădăjduia că între timp Pierre Vaillant adunase și el ceva, și astfel puteau porni cu *L'Espérance* peste ocean.

Dar corabia nu se întorsese în Bosfor, nimeni nu o văzuse, nu se mai știa nimic despre ea. Domnul Țiminadis era pe jumătate ruinat; în timpul războiului grecii nu fuseseră cruțați, și își smulgea părul din cap: pierduse mai mult, nu numai cele șapte vagoane de mărfuri îmbarcate pe *L'Espérance*.

— S-a înecat, nu înțelegi dumneata? Am scrisoare de la kir Iacomachi, de la Galați.

— De unde știe domnul Iacomachi că s-a înecat?

— Păi dacă n-a sosit, ce să fie altceva? Crezi că s-a urcat în rai?

Anton Lupan nu putea să creadă, nu înțelegea.

Scrise la Saint-Malo. Îi răspunse fratele mai mic al lui Pierre, moș Léon era bolnav, nu mai ieșea din cabina lui și aștepta să i se întoarcă nepotul hoinar. De un an și ceva, nimeni nu mai primise știri de la Pierre Vaillant.

Îi scrise domnului Iacomachi, la Galați. Negustorul răspunse că nu primise nici o marfă. Restul nu-l privea.

Scrise căpitanilor de port de la Burgas, Varna, Constanța, Sulina, Odesa, întrebînd dacă nu știau ceva despre goeleta *L'Espérance*. Unii nu-i răspunseră, alții nu auziseră niciodată de vasul căutat.

Urmară anii negri din viața lui Anton Lupan: pierdut fără urmă prietenul — care dacă ar fi fost fratele lui adevărat nu i-ar fi fost mai drag —, pierdută *L'Espérance,* ca un simbol al tuturor speranțelor ce se pierdeau, pierdut planul călătoriei lor peste ocean!

În 1881, cînd reveni în Mediterană avea agonisite cinci sute de lire sterline.

iar în urma unui examen dat la Marsilia i se recunoştea titlul de căpitan de cursă lungă, cel mai înalt brevet în ierarhia marinarilor, care-l îndreptăţea să comande vase de orice tonaj, în orice mare a lumii. Pe lîngă vechea lui meserie, însuşită cu rîvnă în ani de studiu îndelungaţi, făcuse, aproape fără să vrea, o întreagă carieră de marinar.

De la Marsilia plecă la Bucureşti, folosind drumul de fier, cu o satisfacţie copilărească, fiindcă lucrase destule drumuri de fier în viaţa sa. Se socotea dator să facă acest drum, să-şi revadă ţara, acum cînd se pregătea să lipsească iarăşi mult timp. Dar, mai cu seamă, voia să

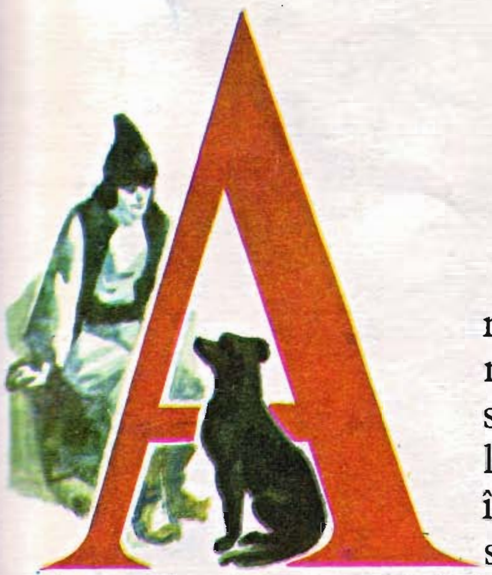

caute, o ultimă oară, urmele lui Pierre Vaillant.

După ce vîndu casa părintească, giuvaerurile și alte cîteva mici bunuri lăsate de bătrîn, porni cu destui bani asupra lui, ca să colinde porturile în căutarea unei corăbii și tocmai aici, la gura Dunării, întîmplarea făcu să dea peste *L'Espérance*. Epava, întîlnită cînd nu se mai aștepta, i se părea un mesaj de la Pierre Vaillant. Avea s-o scoată din nisip, s-o întregească, să-i redea viața și, însoțit de umbra prietenului dispărut, să se avînte cu ea peste ocean ca să ajungă în țara depărtată la care ei doi visaseră ani îndelungați.

ÎNTÎMPLĂRI LA SFÎRȘITUL LUI MARTIE

Anton Lupan, urmat de Gherasim, o luase de-a lungul canalului, în jos, pe drumul străbătut în ajun, și se afundase în stufăriș; și după cîteva sute de pași ajunseră la epava pe care Anton Lupan o descoperise cu o seară înainte. Gherasim îi dădu ocol, cu un început de mirare, pînă ce deodată rămase țeapăn cu mîna la gură.

— Păi asta-i *Marta*, domnule! Aș putea să jur, fiindcă am navigat cu ea vreo cinci ani, între Marea Mînecii și Mediterană.

— Nu te-nșeli, răspunse Anton Lupan, în sufletul căruia tulburarea de ieri seară se ridica iarăși. Numai că în clipa cînd a naufragiat, nu se mai numea *Marta*. S-a întîmplat cu ea o poveste pe care am să ți-o spun odată. Acum hai să vedem ce se poate face ca să-i schimbăm soarta. Ar fi fost păcat să putrezească aici, pe malul mării.

Ochii lui Gherasim sclipiră.

— Da, domnule, e o corabie fără pereche! Am înfruntat cu ea valurile Biscaiei și niciodată nu mi-a bătut inima că ar putea să ne facă vreo rușine. E drept că joacă pe valuri ca o bătrînă beată, în schimb, nu ia un strop de apă pe punte. Poți să pui rufe la uscat, cînd alte corăbii sau vapoare se udă pînă în vîrful catargelor... Dar cum o să facem, a cui e acuma?

— A fost a mea și-a unui prieten care bănuiesc că a pierit aici, împreună cu tot echipajul. Acum să ne apucăm de treabă, să cercetăm corabia în amănun-

ţime, să facem socoteala materialului de care e nevoie, pe urmă o să mă duc la Căpitănia portului să închei actele de cumpărare.

— Cum adică? Nu-i a dumitale? De la cin' s-o cumperi?

— Nu mai e a mea, dacă a rămas în părăsire. După o vreme, orice epavă trece în stăpînirea statului.

— Na-ţi-o bună! Eu, din partea mea, n-aş întreba pe nimeni. Aş pune-o pe picioare, şi p-ormă, să vină cineva să-mi ceară socoteală! Auzi legiuire!

Trecuseră numai vreo două ceasuri de cînd se aflau pe malul mării, în care timp cercetaseră epava scîndură cu scîndură, atît cît le îngăduia nisipul, cînd în dreptul farului se iviră trei oameni ieşind din stufărişuri, cu lopeţi la spinare. Erau Ieremia, Ismail bucătarul şi un necunoscut, care se ţinea ceva mai în urmă.

— El e Haralamb, domnule! zise Ieremia, cînd ajunseră la locul unde-i aştepta Anton Lupan şi Gherasim. M-am gîndit să-l iau cu noi, să ne dea o mînă de ajutor, că şi aşa, la şantier, mare lucru nu are de făcut.

— Foarte bine! răspunse Anton Lupan, strîngînd mîna lui Haralamb şi gîndind că sînt deja cinci, în echipaj.

Cum corabia zăcea pe o coastă şi adînc îngropată în nisip, Anton Lupan făcu un salt şi, apucîndu-se cu mîinile de copastie, izbuti cu oarecare trudă să ajungă pînă sus. Gherasim îi întinse lopata, apoi îl urmă în acelaşi chip. Puntea, jumulită scîndură cu scîndură, lăsa să se vadă înăuntrurile corăbiei, împovărate de nisip. Ani de zile vîntul îşi făcuse treaba cu sîrg.

În timp ce Gherasim se apuca să arunce nisipul afară, Anton Lupan, aplecîndu-se pe sub traversele punţii, cercetă corabia, pe îndelete, de la etra-

vă pînă la etambou, amintindu-și cu emoție de ziua cînd *L'Espérance* era ancorată la cheiul Galatei și o cercetase la fel, într-o zi de martie, însoțit de Pierre Vaillant.

Anton Lupan scoase din buzunar un metru, un carnet, un creion și începu să facă diferite măsurători, însemnîndu-le pe o schiță alcătuită pe loc. Apoi coborî pe nisip, își alese un loc adăpostit de vînt, după o dună năpădită de pir, și, în vreme ce oamenii își continuau treaba, se apucă de făcut socoteli.

Către ora prînzului, partea corăbiei dinspre mare era dezgropată pînă la chilă, lăsînd să se vadă întreg bordajul, nevătămat și fără urmă de putrezeală. Anton Lupan se apropie, îl cercetă cu toată luarea-aminte și nu-și ascunse mulțumirea.

— Ei, Ismaile, acum putem lăsa lucrul și să mergem la masă. Ne merităm cu toții plachia. După prînz puneți mîna pe lopeți să-i dați ajutor lui Gherasim, că înăuntru mai e încă mult nisip. Eu între timp am să stau de vorbă cu căpitanul portului, dacă s-o fi întors de la rațele lui.

— Domnule, zise Ieremia, în timp ce se îndreptau spre port, poate vrei să vezi cum te-am găzduit. Dumneata o să mîi în odaia lui văru Haralamb, că el și-așa înnoptează mai mult prin vecini. Eu cu Gherasim și cu Ismail ne-am găsit odaie alături, la un pescar.

— Bine, Ieremie. O să fie numai pentru început. Mai tîrziu, vreau să ne facem o baracă pe malul mării, să nu mai pierdem vremea cu dusul și întorsul din tîrg.

— Adică dumneata cam cît socotești că o să-ntîrziem pe-aici? întrebă Gherasim.

— Vreo trei-patru luni, sau poate chiar mai mult. Sînt atîtea de făcut.

Vestea aceasta îl făcu pe bucătar să tresară și să se bucure ca un copil. Dar, în chip ciudat, de unde în prima clipă îi rîseră amîndoi ochii, o clipă mai tîrziu rămase vesel numai unul, iar altul se amărî... Asta ce taină mai putea fi?

Ieremia sosi pe la prînz, cu un barcaz încărcat pînă sus. După ce îl rugă pe căpitan să aștepte la chei, porni pe malul canalului în jos, să-i caute pe ai săi.

Ajungînd la far, Ieremia rămase nedumerit, cu ochii mari pe țărm, spre sud. Corabia era acolo unde o lăsase, numai că la început n-o recunoscu. Cît lipsise el, cîteva zile, ceilalți nu stătuseră cu mîinile în sîn: o despresuraseră cu totul din nisip și-o ridicaseră în picioare, proptind-o cu stîlpi. Alături se ivise o baracă de scînduri, iar în spatele ei un șopron, de sub care ieșea fum.

— Ei, Ieremie, ce-ai făcut? îl întîmpină Anton Lupan.

— Am adus tot ce mi-ai poruncit, pînă la ultimul cui. Numai lemn de pin pentru catarge n-am găsit, dar am dat acolo peste un plutaș, om de ispravă, îl cunosc de mult, și fără să mai cer voia dumitale, i-am zis să coboare pe Bistrița doi pini înalți. Cînd o fi cu ei la Galați, o să ne dea de veste prin vreun căpitan de vas.

— Foarte bine ai făcut! Catargele au să ne trebuiască abia la sfîrșit.

— Dar, văru Haralamb pe unde o fi? întrebă Ieremia, uitîndu-se în jur.

— S-a dus la șantier, să facă rost de o forjă și de cîteva găleți cu cărbuni. Știam că azi-mîine trebuie să pici, și aveam nevoie de lucrurile astea, ca să ne apucăm de treabă numaidecît. Noi, după cum vezi, am făcut cîte ceva cît ai lipsit.

Între timp se apropiaseră și ceilalți

doi, Gherasim și Ismail, tocmai în clipa cînd sus, lîngă far, Haralamb ieșea din stuf, ducînd în spinare un sac greu, înnegrit. Alți doi oameni veneau după el, cu o forjă, iar un al treilea împingea o roabă, a cărei roată se auzea scîrțîind pînă aici.

— Dar asta-i fierărie în lege! se minună Ieremia, puțin mai tîrziu, privind forja, sacul cu cărbuni și roaba în care se vedea o nicovală cît toate zilele și cogeamite baros ruginit.

— Mai întîi, hai să prînzim la iuțeală, hotărî Anton Lupan. N-are rost să ne amînăm masa, fiindcă barcazul n-o să-l putem descărca așa, cît ai bate din palme. Iar băietanului tău, i-om duce acolo ceva de-ale gurii, dacă s-o învoi Ismail.

Sub șopronul bucătăriei, fusese înjghebată o masă din scînduri de brad, pe pari bătuți în nisip. De o parte și de alta a ei se întindeau două bănci cu picioarele tot așa, înfipte în nisip. Ismail așteptă să-i vadă pe toți așezați, zîmbi mulțumit, își umflă pieptul și se apropie cu castronul plin, aburind.

Odată prînzul sfîrșit, nu spuseră decît în fugă: «Mulțumim, Ismaile!» și porniră ca nebunii spre port...

În port, la pupa vasului de pasageri austriac, care tocmai venise din sus, se vedea legat la chei un barcaz micuț, încărcat din greu. Cam în partea lui din mijloc, pe o stivă de scînduri, ședea, cu picioarele atîrnate în jos, un băiețandru de vreo șaisprezece ani, cu mintean negru pe umeri, cu o căciulă de oaie dată pe ceafă, și cînta încetișor, ca pentru el, dintr-un fluier ciobănesc.

— Cîntă de foame! spuse Ieremia. Hai, Mihule, lasă cavalul, că ți-am adus să mănînci!

La aceste vorbe, băiatul ridică ochii spre chei, și chipul oacheș, bătut de vînt, i se lumină.

— El e băietanul de care ți-am vorbit deunăzi, domnule! îl lămuri Ieremia pe Anton Lupan.

Acesta sări pe puntea barcazului și se apropie de băiat, cu mîna întinsă, prietenos. Atunci văzu că la picioarele lui stătea cuminte, cu botul pe labe, dar cu ochii vii iscodind în jur, un cîine ciobănesc, cu părul negru, plin de praf și încîlcit, cam slab și năpădit de ciulini, cu coada jumulită în chip greu de înțeles, care însă, în toată înfățișarea lui, poate puțin cam jalnică acum, amintea de un nu prea îndepărtat strămoș lup.

Anton Lupan își dădu seama că, dacă băiatul plecase cu un barcaz, la chemarea primului venit, era semn că nu lăsase în urmă vreun trai bun. Ridică mîna și-i mîngîie obrazul, gingaș, ca de fată, cu duioșia cu care-și mîngîie părintele copilul obidit.

— Să nu-ți pară rău că ai venit pînă aici, îi vorbi blînd. O să capeți cele de cuviință pentru osteneala ta.

Băiatul făcu o mișcare cu mîna, ca și cum ar fi vrut să arate că nu ține la nici un fel de răsplăți. Văzîndu-l așa și gîndindu-se la vîrsta lui crudă, Anton Lupan se simți întristat.

— Cîinele-i al tău? îl întrebă.

— E de la stînă, răspunse băiatul. S-a luat după mine și n-a vrut să se ducă înapoi, chiar dacă l-am izgonit. Așa că umblăm amîndoi, eu și Negrilă.

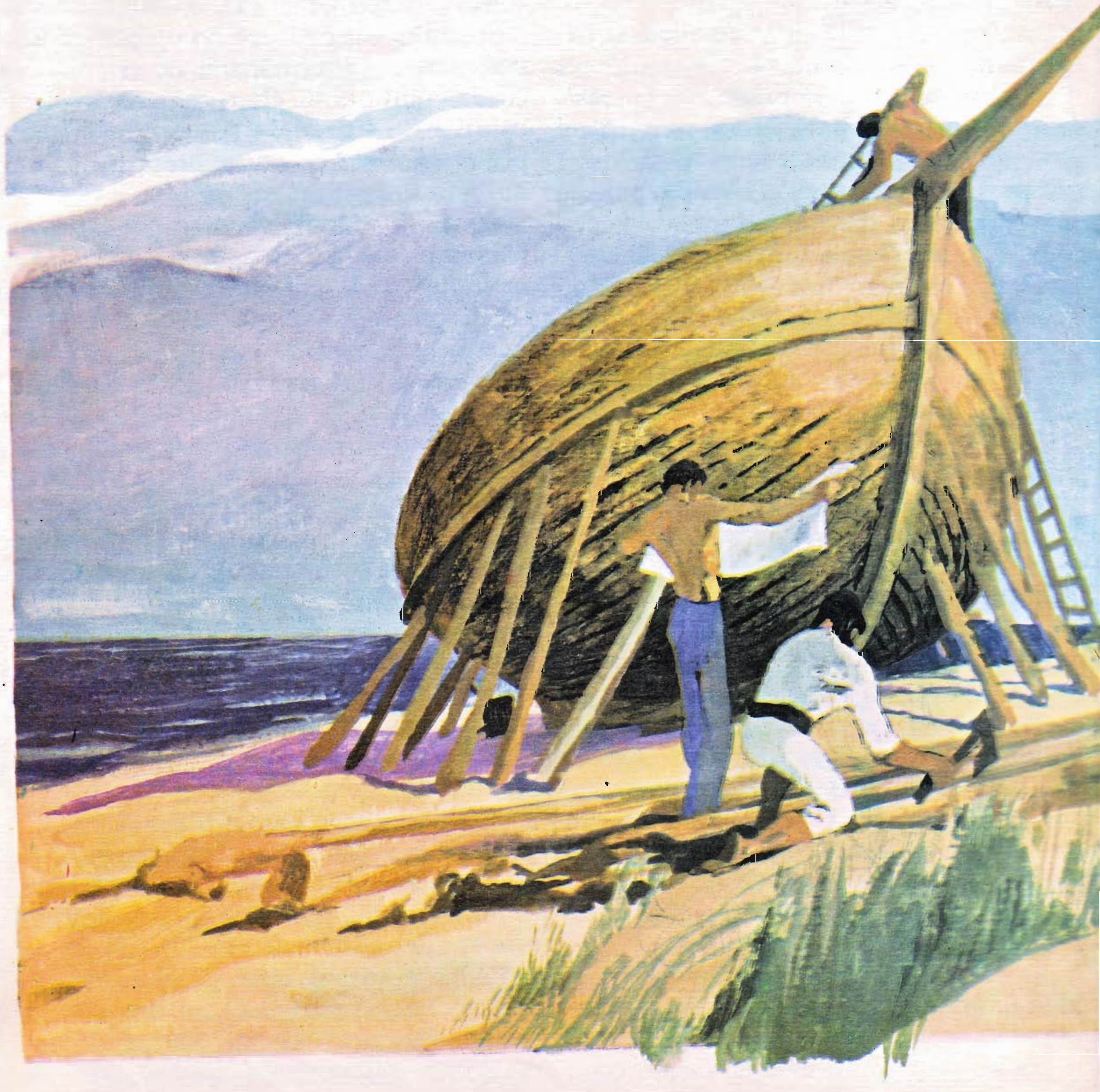
Ar fi vrut să-l întrebe mai multe, dar socoti că băiatului, ca și cîinelui, trebuie să le fie foame, deci lăsă vorbele pentru mai tîrziu.

Cădea amurgul cînd se apropiau de baraca lor. Anton Lupan mergea în frunte, fluierînd, ca un om pe deplin mulțumit. Mihu venea după el, fără să

vadă unde pune pasul, cu gura căscată, cu ochii zgîiţi la marea vineţie în lumina amurgului de după echinocţiu. Negrilă se zbenguia pe ţărm, aruncîndu-se în apă şi tăvălindu-se pe nisip, umplînd malul mării de lătrături vesele, ca şi cînd ar fi simţit că începe altă viaţă şi pentru el şi pentru stăpînă-su.

— Dar, de chemat cum o să se cheme corabia noastră, domnule? întrebă Ieremia.

Anton Lupan tăcea, cu gîndul dus în depărtare; mai vorbise odată de numele acesta cu Pierre Vaillant, la cheiul Gala-

tei. Trecuseră de atunci patru ani de zile.

— Cred că numele unei corăbii trebuie să cuprindă în el dorurile, năzuințele echipajului, răspunse aproape cu aceleași vorbe pe care le rostise la vremea aceea. Dacă i-am tălmăci numele vechi, și i-am spune *Speranța*, socotesc că ar fi cel mai bine.

Oamenii ridicară din umeri. Numele nu li se părea nici frumos, nici urît. Și-apoi, pînă nu se deprindeau cu el, nu le spunea nimic, după cum nu spune nimic numele noului-născut, decît poate

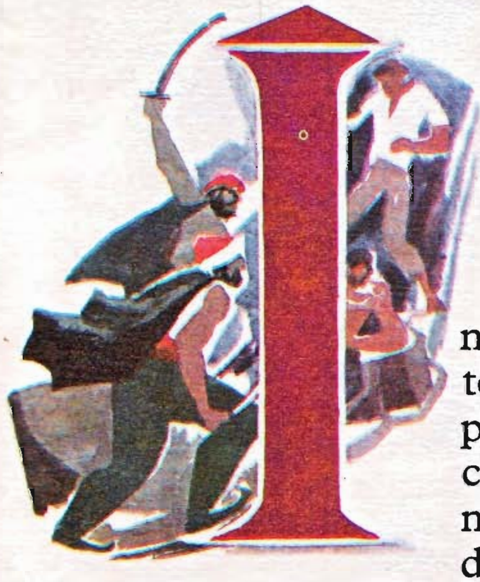
părinților care l-au ales și s-au gîndit la el de cine știe cît timp. După cum, atunci cînd i-am întîlnit prima oară pe cei ce alcătuiau echipajul *Speranței*, nu ne spuneau nimic numele lui Anton Lupan, lui Ieremia, Gherasim, Mihu, Cristea Busuioc sau Ismail. Dar într-o zi, numele corăbiei avea să fie pentru ei cuprinzător și viu, ca numele copilului care a crescut.

Așa se alcătui echipajul *Speranței* la sfîrșitul acelei luni de primăvară; mai lipsea un om, pe Mihu nu te puteai bizui, era numai ucenic, iar ca să-l înduplece cineva pe Haralamb să se îmbarce nu fusese chip, deși peste cîteva săptămîni o va face. Așa ajunseră marinari Cristea Busuioc, plutaș de pe valea Bistriței, și Ieremia, țăran din sus de Buzău, așa ajunse mus și Mihu, cioban de pe la Cîmpulung.

Dacă nu și-ar fi cunoscut oamenii, în seara aceea Anton Lupan ar fi fost îngrijorat și nemulțumit.

PAZNICUL FARULUI

În zilele următoare, lucrul căpătă o însuflețire care te mira; oamenii munceau de la ivirea zorilor pînă după apus, iar în tot acest timp țărmul răsuna de strigăte și chiuituri, deși, dacă te-ai fi apropiat și te-ai fi uitat în ochii fiecăruia, pe rînd, ai fi văzut încă, la unii mai limpede, la alții mai ferit, același semn de neliniște și nedumerire zbătîndu-li-se în priviri.

Dar, venise luna iunie, ziua era mare, timpul părea că se statornicise blajin, și ei, mînați de îndemnuri ascunse, munceau de dimineață pînă seara, cu sîrg. În timp ce o parte din echipaj vopsea bordajul, mînuind pensulele grăbiți, ceilalți, împreună cu cei doi marangozi de la șantier, desăvîrșeau înlăuntrurile corăbiei.

Pe măsură ce chipul lui Mihuț căpăta mai multă seninătate, fruntea lui Anton Lupan se încrunta. Reparația și înzestrarea corăbiei îl costase de trei ori mai mult decît plătiseră pe ea, acum cinci ani. Afară de banii datorați oamenilor, pe care îi ținea puși deoparte, abia dacă mai avea atît ca să poată duce treaba pînă la sfîrșit, să nu rămînă pe mal, încurcat. Dacă nu găsea numaidecît marfă cu care să poată pleca, îl pîndea primejdia de a rămîne fără echipaj, căci doar nu le putea cere oamenilor să lîncezească în port, nemîncați. Pe bună dreptate se arătase Ismail atît de îngrijorat săptămînile trecute, cînd venise vorba de bani.

Afară, în icneala topoarelor, în hîrșîitul ferăstrăului și-n bocănelile de ciocan, se

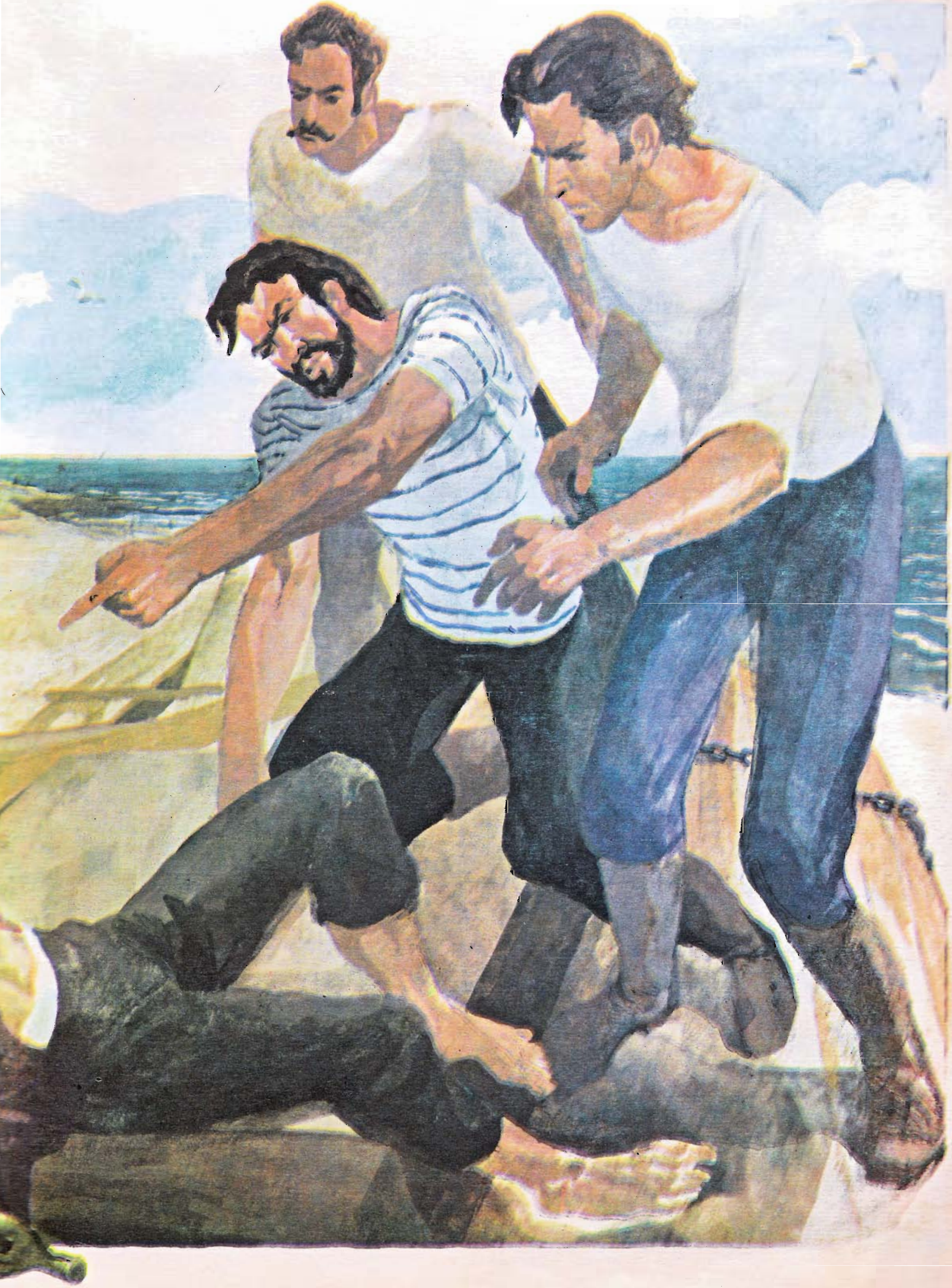
auzea glasul lui moș Ifrim, paznicul farului, îmbiindu-l pe cîrmaci:

— Ia, măi creștine, de colea și trage-i un gît, că-i rachiu bun, hai!

Jos, Haralamb se opintea în pana cîrmei, iar pe punte Gherasim trăgea de timonă, încercînd troțele, să vază dacă nu-s largi.

— Du-te, moșule, că te bate baba cu donița-n cap!

Paznicul farului mai trase un gît de rachiu, apoi se uită la Gherasim, clipind — și deodată rămase țeapăn, cu mîinile încleștate pe clondir, cu ochii înspăimîntați.

— Lasă pistolu jos! răcni, trăgîndu-se înapoi, pe bocaport, cu o mișcare de groază.

Negrilă începu să latre cu furie, învîrtindu-se în jurul corăbiei, să fi zis că-i turbat. Anton Lupan ieșise în ușa barăcii, cu carnetul de socoteli în mîini, chemat de o neliniște ciudată, și se uita la moș Ifrim, nedumerit.

— Măi, băieți! strigă Gherasim, aplecîndu-se peste parapet. Veniți careva și

luați-l de aici. Și-a băut mințile, mi-e să nu-l apuce boala copiilor.

Bătrînul însă își revenise din spaima aceea de neînțeles și rînjea ca prostul, arătîndu-și dinții știrbi.

— Așa-i că nu erați voi!... zise, după ce mai trase un gît de rachiu. Aia, ehe!...

Apoi se uită stăruitor la Gherasim:

— Da să știi că tu semeni cu celălalt!
— Care celălalt?
— Ei, care!... Cîrmaciul!

Moș Ifrim își recăpătase glasul flecar și tărăgănat de la început, înecat în rachiu.

— Cîrmaciul! continuă, trăgîndu-se înapoi la locul vechi și pregătindu-se să sugă din clondir. Era tot așa de vînjos ca tine, numai că mi s-a părut mai scund. Da, mai scund, hotărît. Și-avea o tăietură ici, în obraz.

Anton Lupan scăpă carnetul din mîini.

— O tăietură în obraz? bîigui Gherasim. Nu-l chema Sotir?

— Ba da! Așa l-a strigat franțuzul. Era un franțuz înalt, bălai...

Anton Lupan se năpusti înainte, răscolind nisipul ud, se agăță de scară, și din două sărituri fu sus. În clipa aceea, Gherasim se prăvălea peste bătrîn, cu mîna în beregata lui, răcnind:

— Dar tu de unde știi?

Iată adevărata întrebare, care se arăta limpede, în sfîrșit:

— De unde știi tu, cîine bătrîn?...

Așa se dezvălui taina lui moș Ifrim, pe care nimeni n-ar fi putut-o bănui.

E ușor de înțeles ce tulburare stîrni întîmplarea aceasta în sufletul lui Anton Lupan. Dar nici Gherasim nu era tulburat mai puțin. Sotir, cîrmaciul de pe *L'Espérance*, despre a cărui întîlnire cu pirații afla abia acum, îi fusese prieten bun.

Într-un sfîrșit, paznicul farului, văzînd că nu mai avea putință de scăpare, mărturisi tot. Tîlhărise cu ai lui Spînu zece ani împliniți, dar cică fusese numai gazda lor, îi pitea cu unele prilejuri, alteori le ducea mîncare, prin stufăriș, și căra din lucrurile prădate, la Galați, unde le vindea negustorilor, prin tîrg.

Mărturisi că pe cîrmaci îl înjunghiase el, cu mîna lui, vîrîndu-i iataganul în piept, în vreme ce Spînu îl încolțea pe la spate, apucîndu-l de mîini. La lumina fulgerului îl văzuse pe bietul Sotir, cu chipul acela brăzdat de o tăietură în obrazul stîng, chip care și-acum îl mai chinuia în vis, îl văzuse prăbușindu-se lîngă cîrmă, încercînd să ia pistolul de jos și să mai tragă o dată, înainte de a se da răpus. Așa pieriseră toți, luați fără veste, loviți pe întuneric, fără să știe de unde și cum. Zadarnic trăgeau cu pistoalele, cu puștile, nu vedeau pe nimeni, căci pirații se tîrau pe brînci, pe lîngă parapet, pe după catarge, știau dinainte ce aveau de făcut.

Restul, Anton Lupan și-l amintea din ceea ce bătrînul îi povestise mai demult. Totdeauna se întîmpla la fel, cînd pirații prădau o corabie aruncată pe țărm: nimeni nu le venea în ajutor nefericiților, lumea din tîrg stătea ascunsă, cu frica-n sîn.

— Pe franțuzul de care spuneai, cine l-a ucis? întrebă, gîtuit, Anton Lupan.

Paznicul farului își dădu ochii peste cap și horcăi, din adînc.

— Vorbește, ucigașule, că nu te las viu! urlă Gherasim.

— Nu știu... Cînd a căzut cîrmaciul...

Povestea cu vorbe pe care abia le puteai desluși. Cînd căzuse Sotir, bătrînul auzise un glas venit parcă de sus, strigîndu-l pe cîrmaci și spunîndu-i ceva, în grai necunoscut. «Pe catarg, după franțuz!» răcnea Spînu. El îi înțelegea vorbele, cunoștea orice grai străin. Atunci venise alt fulger și, întorcînd capul, moș Ifrim îl văzuse pe acel franțuz cățărat la jumătatea catargului — era numai în cămașă, bălai, înalt și slăbuț, dar năprasnic de învrăjbit, trăgînd la nimereală cu pistolul și cățărîndu-se mereu, tot mai sus — să nu se lase învins.

Anton Lupan nu își mai simțea pumnii, atît îi ținea de strîns, cu unghiile înfipte în carne, adînc.

— Spune mai departe! scrîșni.

Paznicul farului se uită la el cu un ochi înroșit, icni de cîteva ori, pe urmă deschise gura plină de bale sîngerii.

— Atunci...

Dar alt cuvînt nu mai putu rosti, închise ochii, sughiță adînc, picioarele i se chirciră și rămase țeapăn pe nisip, parcă neînsuflețit.

— Spune mai departe! șuieră Anton Lupan, aplecîndu-se asupra lui, în prada unui zbucium pe care nu și-l putea stăpîni.

Mai era de rostit un cuvînt, ca întunericul în care se pierduse Pierre Vaillant să se limpezească în sfîrșit, după atîția ani, să se dezvăluie pe deplin taina dispariției lui.

Zadarnic însă. Bătrînul rămase înțepenit și mut, cu gura strîmbă, lăsînd să se prelingă bale sîngerii.

Se făcu însă așa fel, că sfîrșitul nu mai putu fi aflat din gura lui.

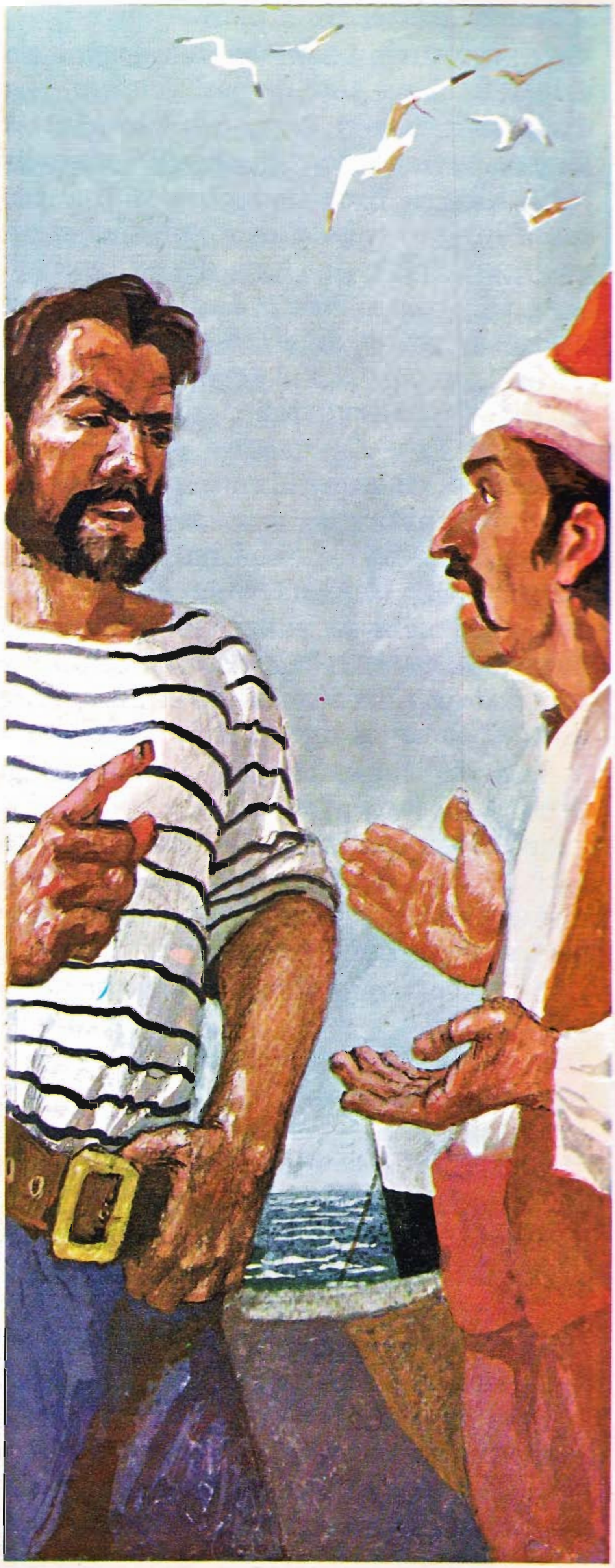
— Mihule! porunci Anton Lupan. Du-te și caută-i pe căpitanul portului și pe polițai: să vină aici, numaidecît!

Băiatul plecă fuga, urmat de Negrilă, iar oamenii se așezară posomorîți pe nisip. Nu-i mai ardea nimănui să se întoarcă la lucrul părăsit.

Cîteva clipe mai tîrziu, bătrînul ucigaș deschise ochii, ferit, își trase ușor, pe nesimțite, țurloaiele sub trup — și cu aceeași zvîcnitură de lăcustă sări în picioare ca s-o zbughească și să se piardă în stuf. Fusese atît de neașteptată această săritură, după ce pînă atunci zăcuse țeapăn, parcă sfîrșit, încît rămaseră cu toții năuci, privind neputincioși în urma lui. Cînd se dezmeticiră și se năpustiră în stufăriș, bătrînul nu mai era de găsit.

Îl căutară cît ținu acea zi, răscoliră pădurea de stuf, se împotmoliră în smîrcuri, străbătură încîlcita urzeală de gîrle și canaluri, intrînd, în apa putrezită, pînă la brîu, pînă la gît. Ziua întreagă răsunară în păpuriș lătrăturile cîinelui și strigătele, înjurăturile oamenilor care nu voiau să se dea bătuți — dar pînă seara nu găsiră nimic. Nimeni, niciodată, n-avea să mai știe de soarta bătrînului ucigaș.

Cîteva zile mai tîrziu, timp scurs sub

apăsarea acestei întîmplări, care n-avea să se uite curînd, *Speranța* se legăna pe valuri, la cîteva sute de pași de țărm. Un remorcher, cu al cărui căpitan Anton Lupan se înțelesese în ajun, venise în zorii zilei și, întinzînd pînă la mal un cablu lung, o trăsese ușor cu sania ei pe nisip, ducînd-o în larg, la adînc.

— Băieți, zise Anton Lupan, de acum înainte începem viață de marinari. N-o să fie nimeni zbirul celuilalt, dar se cuvine să ascultați fără cîrtire poruncile ce vi se dau. Gherasime, tu, ca prim cîrmaci, vei fi ajutorul meu și șeful echipajului. Numește oamenii de vardie pentru noaptea asta. La ora opt începe primul cart. Vezi, nu uita să pui felinarul pe catarg. Culcați-vă devreme, fiindcă ați muncit cu toții din răsputeri azi. Mîine, dacă avem vînt potrivit, ieșim să facem o încercare în larg...

Speranța luase drumul spre Bosfor cărînd cherestea; țărmul se înălța din mare, schimbîndu-și culoarea de la o clipă la alta, cînd cenușie, cînd vînătă, cînd roșcată, pînă ce copacii înșirați pe creastă se arătară limpede, aruncîndu-și umbrele verzi peste argila și piatra spălate de ape.

Anton Lupan coborî în cabină și se întoarse cu un steag roșu, împodobit cu semiluna albă.

— Asta-i de la Plevna, domnule? întrebă Ieremia, făcînd ochii mari.

Fiindu-i teamă să nu se trezească în el porniri războinice, căpitanul se grăbi să-l liniștească:

— Nu, e un steag pașnic. Nu te-apuca să-l găurești cu flinta.

Apoi se întoarse spre cel mai tînăr membru din echipaj:

— Mihule, ia să te văd, cît de repede îl legi în vîrful catargului?

— Steagul turcesc? se miră băiatul.

— Da, așa e regula. Cînd o corabie sau un vapor intră în apele unei țări străine, pe lîngă pavilionul ei de la pupa, trebuie să pună la prova pavilionul țării aceleia.

Curînd, gura Bosforului se văzu limpede, liniștită, tainică și neașteptat de albastră. Un ceas mai tîrziu, *Speranța* se afla între coasta Europei și-a Asiei, continuîndu-și șovăitoare drumul, ca și cînd n-ar fi știut pe care să-l aleagă.

După cîțiva kilometri, în față, ascunsă în umbră, se ivi o mică radă pe malul căreia se ridicau, în amfiteatru, sumedenie de case, unele mici, ca niște chioșcuri, altele cît niște palate, cu turnuri și terase, toate vopsite în culori vesele.

Casele coborau de pe coline pînă la Bosfor, gata să-și înece temeliile în unda lui.

Din loc în loc, se vedea cîte un debarcader de lemn, vopsit în alb, în fața căruia, barcagii arnăuți, îmbrăcați cu cămăși subțiri de voal, își așteptau mușteriii, cam rari la ora aceasta dinaintea prînzului, cînd orășelul dormea, toropit. Nu prea era lume nici pe cheiul îngust, nici pe terasele cafenelelor, așezate la marginea apei. Ici-colo cîte un grup de turcoaice, cu șalvari și fața ascunsă sub iașmacuri, se uitau nepăsătoare la copiii care se jucau alături, moleșiți. Haralamb se zgîia la ele, înciudat că nu le putea vedea la chip.

După o zi de odihnă, în port, *Speranța* ridică ancora la patru dinspre ziuă, înaintea răsăritului. Cînd ieși din golf și își reluă drumul prin strîmtoare, în fața Terapiei, apa începu să freamăte, ca un pîrîu de munte, gonind vijelios spre Stambul.

— Mega reiuma! spuse Gherasim, de

la cîrmă. Așa să tot mergi!

— Ce-nseamnă mega reiuma? întrebă Mihu.

— Curentul mare. Aici apa Mării Negre gonește spre Marmara, iar ceva mai încolo, în larg, sau pe lîngă malul celălalt, Marmara gonește și ea, înapoi, să ia locul ășteia.

Bosforul se îngusta, treptat, pînă ce, între un țărm și altul, rămaseră mai puțin de o mie de pași. Prin acest loc, unde se vedea castelul Ghiuzeldje-Hisar, ridicat de Baiazid-Fulgerul, trecuse Darius cu armata sa, pornită împotriva sciților, acum aproape două mii patru sute de ani. Pe aici trecuseră perșii, romanii, turcii, cînd într-o parte cînd în alta, aici fusese locul de întrepătrundere al continentelor. Europa își căutase drumuri spre răsărit, Asia spre apus, într-un freamăt nestăvilit, așa cum astăzi, după două milenii și jumătate, cînd urmele podului de aici, ridicat de Mandrocles, nu mai existau, Marea Neagră și Marmaraua căutau, în același freamăt, să-și ia locul una alteia.

Speranța își urmă drumul, pe malul drept, și ajunse la cheiul Galatei, după ce trecu prin fața unui șir nesfîrșit de vapoare, barcazuri, caice și corăbii.

Cu toate că nu era nici ora șapte dimineața, pe cheiul Galatei forfotea o neastîmpărată mulțime de oameni, îmbulzindu-se, îmbrîncindu-se, vorbind toți deodată, strigînd, înjurînd, chemîndu-se unii pe alții în aproape toate limbile pămîntului, turcește, grecește, franțuzește, italienește, englezește, românește, ca într-un nou Turn Babel.

— Este marfă pentru Stambul? strigă o gloată de asemenea derbedei, năpustindu-se să sară pe puntea *Speranței* înainte de a se pune schela.

Gherasim îi întîmpină cu un rînjet de dispreț:

— N-avem nimic; plecați de-aici, pușlamalelor!

Apoi le împărți cu dărnicie un șir de cumplite înjurături, în toate limbile orientului, și ca urmare mulțimea se îndepărtă, mîrîind.

Cum vorbeau ei astfel, din mulțimea care forfotea pe chei se desprinse un străin, un om ca la vreo patruzeci de ani, cu obrazul măsliniu, cu fes roșu, șalvari verzi și giubea prăzulie, împodobită cu înflorituri de argint, însă roasă de timp. Acest necunoscut, după chip armean, care privise întîmplarea de adineaurea, părea că-i păstrează lui Negrilă un respect deosebit, de aceea, cu toate că avea dorința să ajungă pe puntea *Speranței*, nu îndrăzni să treacă schela, ci începu să facă semne de chemare și temenele, ținîndu-se la cîțiva pași de marginea cheiului.

— Ce-i, efendi? întrebă căpitanul mirat, folosind, atît cît nu uitase, limba folosită și de sultan.

După ce mai făcu încă o temenea, străinul răspunse cu glasul dulceag:

— Vreau să vorbesc cu efendi căpitan.

— Eu sînt: poftim pe bord.

— Hm, da... Vă rog, însă, legați cîinele, că-l văd cam supărat!

— N-avea nici o grijă. Dacă ești om bun, scapi teafăr! răspunse Gherasim, în locul lui Anton Lupan.

În sfîrșit, armeanul negricios păși pe punte, aruncînd priviri speriate către Negrilă, care-și reluase locul pe bocaport, gata să-și arate colții cum s-o simți nevoia.

— Eu sînt Agop, Agop din Bazar, dac-ai auzit, începu vizitatorul, apropiindu-se de căpitan cu o temenea la fiecare pas.

— N-am auzit. Dar ia spune, ce nevoie te aduce la noi?

— N-ai auzit? Agop. Am avut prăvălie în Bazar, covoare și giuvaeruri, dar acum, de cînd a fost războiul, am scăpătat. Ah, efendi, sînt om sărac!

— Și ce vrei dumneata de la mine? Nici noi nu sîntem bogați.

Armeanul făcu încă o temenea.

— Am venit să întreb, fiindcă am aflat unde mergeți, n-ați vrea să mă luați și pe mine pînă la Pireu? Vreau să încerc ceva negustorie la Atena, poate oi avea noroc mai mult, că aici nu mai e de trai pentru un biet armean.

— Și cît vrei să plătești dacă te luăm cu noi? interveni cîrmaciul.

— Pentru mine și pentru bagaj?

— Da. Numai să nu vii pe urmă cu tot bazarul, că stricăm socoteala.

— Nu, frumosule palicar! Un cufăr, un balot, vreo trei saci... Ei, cît să plătesc? Cît vrei dumneata?

Cîrmaciul se scărpină în cap:

— Păi să ne dai trei sute de drahme; cincisprezece icosari.

Anton Lupan ridică ochii mirat. Prețul i se părea nebunesc. Cu banii ăștia putea să trăiască timp de o lună un vizir din cei mari. În schimb, pe chipul armeanului trecu un zîmbet în care se vădea mulțumirea. Dar Agop din Bazar își alungă repede zîmbetul și începu să se văicărească, frîngîndu-și mîinile:

— Cincisprezece icosari? De unde să iau atîția bani, palicarule? Hai, fii om de omenie și ai milă de un biet negustor scăpătat.

Gherasim stătu o clipă în cumpănă. Se gîndea că poate întrecuse măsura și-avea să-și alunge mușteriul, care, oricum, nu era de lepădat. Văzîndu-l așa, armeanul crezu că îl supărase și se repezi, gîfîind:

— Cincisprezece ai spus? Cincisprezece îți dau, c-așa sînt eu, asta m-a dus de rîpă, filotimia. Cînd ajungem la Pireu îți mai dau și-un șal de cașmir persan, să-l ai amintire de la Agop din Bazar.

— Bine, jupîne, dă arvuna și ne-am împăcat!

— Cînd plecăm? întrebă armeanul, încercînd zadarnic să-și ascundă nerăbdarea.

— Dacă avem timp potrivit, plecăm la noapte sau mîine în zori, răspunse de data asta Anton Lupan. Așa că dumneata, efendi Agop, deseară să fii aici cu tot calabalîcul pe care îl ai.

«DRUM BUN, DOMNULE VAILLANT!...»

Urmat de cei patru ghiauri ai săi și cu Negrilă în cap, Anton Lupan porni să cutreiere orașul. Dar mai întîi își lăsă oamenii să aștepte cîteva minute pe chei, la pupa *Speranței*, și se duse la Căpitănie să lase, după lege, actele vasului și ale echipajului, ca la plecare să le ia gata vizate.

Făcînd cîțiva pași, căpitanul ajunse în dreptul unei table de lemn, pusă pe doi stîlpi și avînd deasupra o mică streașină. Asemenea table erau prin toate porturile pe care le colindase, și orice căpitan, orice marinar, nu trecea mai departe pînă nu se uita pe listele afișate. Aici se înscriau vasele pierdute, spre știința mulțimii, pe vremea aceea jurnalele avînd mai puțină răspîndire decît astăzi.

Un marinar, care venea din India, putea să afle astfel de soarta unui prieten al său, a unei rude, sau a unui frate, plecat pe alte mări și a cărui corabie naufragiase.

Dintr-o obișnuință pe care și-o însușise în viața de port, Anton Lupan citi tablele vaselor pierdute, de la un capăt pînă la altul, cum face tot marinarul în clipa cînd debarcă.

Din cîte trebuiseră să atingă Stambulul, fiind așteptate de negustori, de armatori, de companii de navigație, pieriseră pe drum, în ultima vreme, vreo șapte barcazuri, un bric de trei sute de tone, două vapoare și patru caice.

Ceva mai tîrziu, sfîrșind și cu Căpitănia, Anton Lupan se întoarse la ai săi, care-l așteptau, și porniră cu toții spre

oraș, avîndu-l, cum spuneam, pe Negrilă în cap.

Echipajul *Speranței* își făcu anevoie loc prin îmbulzeala mulțimii și, după cîteva sute de pași, cîrmi la dreapta, pe o stradă bolovănoasă, care urca dealul pieptiș, cu trepte din loc în loc, ceea ce dovedea dintr-o dată că nu putea fi străbătută nici de căruțe, nici de trăsuri. În schimb, o urcau trudnic hamalii încărcați cu poveri.

— Oraș vechi! spuse Anton Lupan, pe care nu-l mai mira ceea ce vedea în jur. Oraș bătrîn de două mii cinci sute de ani!

— Și ce, dacă-i bătrîn, nu se poate înnoi, ori măcar curăța?

— Ba, s-ar putea, dar vezi tu, aici și oamenii sînt la fel de bătrîni.

Haralamb ridică din umeri, nemulțumit de tot ceea ce vedea, dar mai cu seamă de afurisitul iașmac.

Peste vreo două ceasuri oamenii noștri trecuseră Cornul de Aur, pe unul din cele șase poduri de vase, cutreieraseră străzile, văzuseră moscheile, cisternele subterane, ca niște hrube uriașe, făcute pe vremuri în vederea asediilor — și se aflau la intrarea Bazarului cel mare, nu după vreo cumpărătură, ci numai așa, ca să caște gura.

Deodată, Ieremia, care cerceta curios mulțimea îmbulzită în față, îl trase pe Anton Lupan de mînecă și exclamă cu mirare:

— Domnule, ăsta nu-i armeanul de azi-dimineață?

— Care armean, Ieremie?

— Al de s-a milogit să-l luăm cu noi pe corabie.

— Unde-l vezi?

— Uite repede, că tocmai dă să intre!

Pe poarta Bazarului își făcea loc cu ifos un om îmbrăcat în giubea bogată, cusută cu aur și bătută cu pietre scumpe, pesemne un negustor de vază, căci mulțimea îi deschidea calea, fără cîrtire, trăgîndu-se umilă în lături. Anton Lupan nu apucă să-i vadă fața, ci numai ceafa negricioasă și giubeaua strălucitoare.

— Uite, domnule, că nu mi s-a părut! E armeanul nostru, văzuși? spuse Ieremia.

Anton Lupan ridică din umeri, deși purtarea armeanului ar fi trebuit să-l mire. Dar, la urma urmei, pe el nu-l privea starea unui negustor, de vreme ce-și plătea călătoria cinstit. Firește, Gherasim ar fi judecat altfel, și vai de pielea bietului Agop dacă ar fi apărut în port cu caftanul aurit!

Era curînd după prînz. Înaintea mesei Anton Lupan intrase la un armurier, cumpărase patru revolvere și trei puști Holland-paradox, o armă renumită, ușoară față de calibrul ei, cu două țevi, una pentru glonț, alta pentru alice, putînd deci fi folosită în împrejurări felurite. Prînzise, împreună cu ceilalți, într-o locandă din Galata și, după ce își trimisese oamenii în port, cu armele și cu pachetele de cartușe, urcase dealul și intrase în holul noului hotel Pera-Palace să frunzărească ziarele străine, fiindcă de cîteva luni nu mai știa nimic din cele ce se întîmplau în lume.

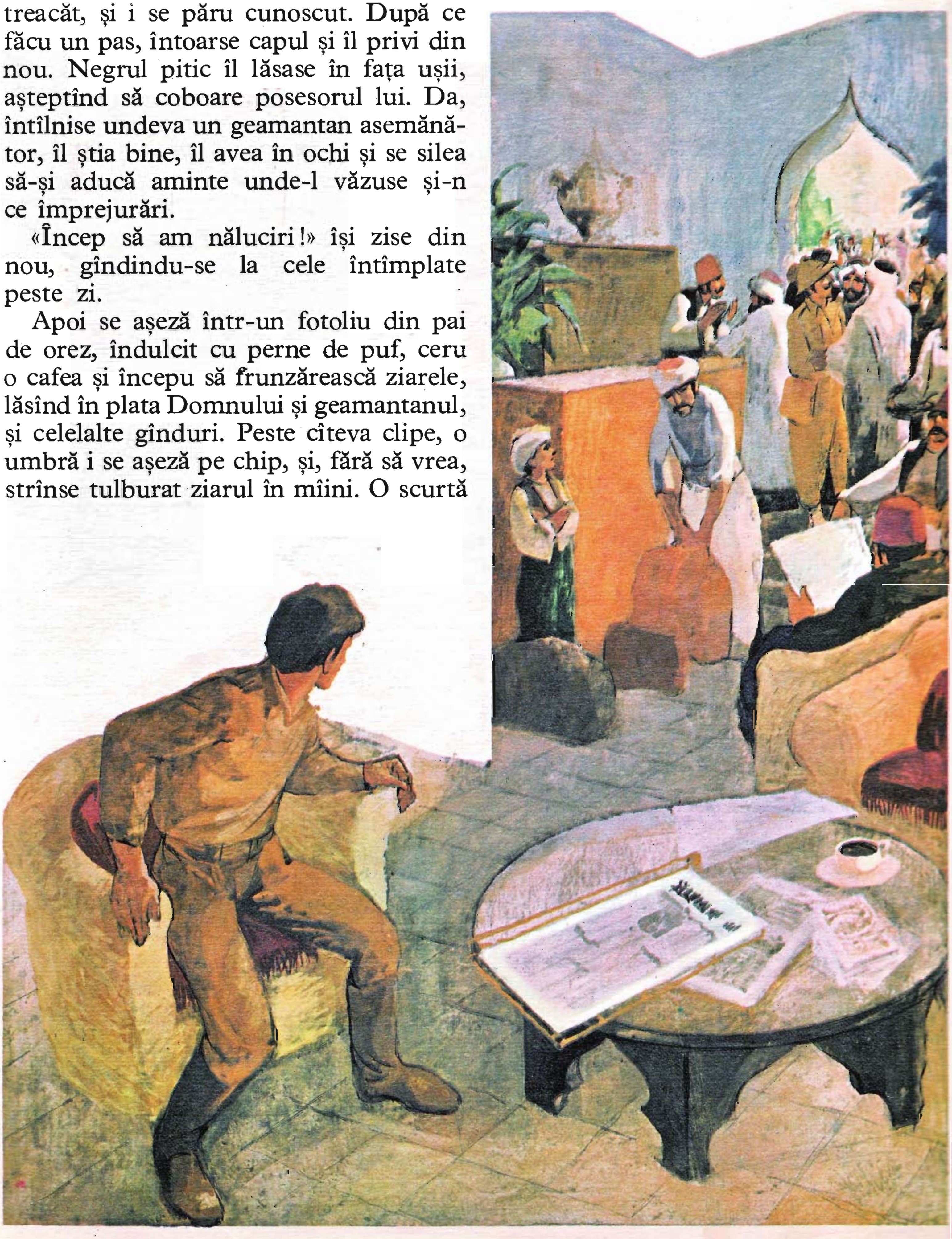
Tocmai cînd intra pe ușă, un negru pitic, cu un turban mai mare decît tot trupul lui, cobora de la etaj un geamantan cu burduf, desigur al unui călător care părăsea hotelul. Anton Lupan privi geamantanul, ros de timp, împestrițat de etichete, în parte șterse sau căzute, semnele hotelurilor pe unde trecuse posesorul lui.

Anton Lupan privi geamantanul, în

treacăt, și i se păru cunoscut. După ce făcu un pas, întoarse capul și îl privi din nou. Negrul pitic îl lăsase în fața ușii, așteptînd să coboare posesorul lui. Da, întîlnise undeva un geamantan asemănător, îl știa bine, îl avea în ochi și se silea să-și aducă aminte unde-l văzuse și-n ce împrejurări.

«Încep să am năluciri!» își zise din nou, gîndindu-se la cele întîmplate peste zi.

Apoi se așeză într-un fotoliu din pai de orez, îndulcit cu perne de puf, ceru o cafea și începu să frunzărească ziarele, lăsînd în plata Domnului și geamantanul, și celelalte gînduri. Peste cîteva clipe, o umbră i se așeză pe chip, și, fără să vrea, strînse tulburat ziarul în mîini. O scurtă

telegramă de la Londra vestea că Charles Darwin era bolnav, cu puţine speranţe de a se mai însănătoşi.

Numele acestui om de ştiinţă rămînea legat de planul lui, încă mai aştepta un sprijin de la el, nu se gîndea să plece la drum înainte de a-l vedea şi a-i cere iarăşi sfatul, de rîndul acesta prin viu grai, nu pe calea scrisorilor, neîndestulătoare cînd ai nevoie nu doar de îndrumări, ci mai cu seamă de o încurajare, care să capete sensul unei investiri. Rămas singur, Anton Lupan simţea nevoia să aibă asupra sa umbra proteguitoare a marelui cercetător, care să înlocuiască măcar în spirit lipsa lui Pierre Vaillant.

Şi iată că, pierdut fiindu-i prietenul, era acum primejdie să-l piardă şi pe adevăratul însufleţitor al acestei călătorii.

Anton Lupan lăsă ziarul din mîini şi căzu pe gînduri, sub o perdea cenuşie ţesută de mîhniri şi îndoieli. O clipă flutură şi descurajarea asupra lui — apoi şi-o scutură.

Deodată, căpitanul *Speranţei* auzi un glas spunînd mieros, glasul tuturor portarilor de hotel:

— Bon voyage, monsieur Vaillant!

Fără îndoială că, o clipă, mintea obosită încercase să se odihnească, fără voia lui, lăsîndu-l în acea toropeală nici rea, nici plăcută, care îţi umple creierul de furnicături. Anton Lupan îşi scutură capul, buimac. Visase şi cineva pronunţase în vis numele cunoscut? În clipa următoare, sări în picioare, aproape înnebunit. Geamantanul! Acum îşi amintea: era al lui Pierre! Da, se învechise, dar îl recunoştea, nu-şi dădea seama cum, poate prin acel amănunt pe care îl înregistrează numai ochiul — şi nu ţi-l transmite niciodată, conştient.

Anton Lupan se repezi spre uşă, îmbrîncind lumea, ca ieşit din minţi, strigînd:

— Pierre!... Pierre!... Pierre!...

Oamenii îl priveau miraţi, dar nimeni nu se dădea la o parte din drum. Cînd ieşi pe uşă, se pomeni într-o mulţime de trecători care împestriţau strada în sus şi în jos. Se uită într-o parte, apoi în alta, dădu să facă un pas la deal, se răzgîndi, o luă fuga la vale, pînă la primul colţ, cercetă strada care se deschidea în dreapta, plină de cîini, dar fără nici un om — şi, dîndu-şi seama că zadarnic ar mai fi căutat aici, se întoarse la hotel, gîfîind.

— Cine era domnul care a plecat acum? îl întrebă pe portar, gata să-l ia de gît.

Acesta îl privi mirat, apoi răspunse nepăsător:

— Domnul Pierre Vaillant!

Lui Anton Lupan îi veni sîngele în obraz.

— Eşti sigur, Pierre Vaillant ai spus? strigă, întinzîndu-se peste contoar şi apucîndu-l pe portar de reverul hainei.

— Liniştiţi-vă, domnule, că speriaţi lumea!

Într-adevăr, oamenii din hol începeau să se strîngă în jur, nedumeriţi, întrebîndu-se unii pe alţii ce s-a întîmplat.

Anton Lupan îşi luă capul în mîini.

— Spune-mi, te rog, continuă, de data asta cu glasul liniştit, îl cunoşti de mult pe domnul Vaillant?

— De cînd s-a deschis hotelul, adică de vreo trei ani, vine regulat la noi.

— Eşti sigur că nu te înşeli asupra numelui?

Portarul zîmbi, sigur de el, şi deschise registrul de pasageri.

— Iată, domnule, datele din paşaport, căci, după cum ştiţi prea bine, poliţia ne obligă să verificăm cu grijă actele străinilor. Vedeţi şi dumneavoastră: Pierre

Vaillant, inginer, supus francez, născut la Saint-Malo, 8 august 1842...

Anton Lupan răsuflă adînc. Acum nu mai putea fi nici o îndoială. Pierre trăia... Dar ce taină ascundea cu el? Și, mai ales, cum îl putea regăsi?

— Nu știi unde a plecat?... Să nu ți se pară ciudat că te întreb atîtea, dar mi-e prieten bun și de ani de zile îl credeam pierdut.

— Nu știu, răspunse portarul.

— Nu știi cum i-am putea da de urmă? Nu are prieteni, cunoscuți, nu-ți amintești de cineva care venea să-l vadă aici?

Portarul clătină din cap:

— Nu, domnule. Cred că l-am văzut totdeauna singur și nu-mi amintesc să-l fi căutat cineva.

Anton Lupan mulțumi, se îndepărtă cîțiva pași și se așeză într-un fotoliu. Mai întîi trebuia să se liniștească și să cugete nepripit. De vreme ce Pierre trăia, într-un fel sau altul avea să-i găsească urma. Trebuia să-și facă un plan.

Deocamdată nu mai putea fi vorba să plece azi. Coborî în port, să-și vestească oamenii. Probabil că venise și Agop din Bazar, cu care avea să fie mai greu, dat fiind că acesta se grăbea.

— Băieți, li se adresă Anton Lupan, înfrigurat, cred că n-o să mai plecăm noaptea asta. Așteptați-l pe armean și, dacă nu-i convine să-și amîne plecarea, spuneți-i că peste o oră mă întorc și-i dau banii înapoi.

— Ba nu-i dăm nimic! răspunse Gherasim, ursuz. Să aștepte; corabia nu-i vapor, să plece după ceas.

Pînă seara, Anton Lupan cutreieră străzile din Pera, intră prin cafenele, prin holurile hotelurilor, se uită după trecători, sperînd că și întîmplarea i-ar putea fi de folos, deși se bizuia mai mult pe oamenii săi, puși să păzească gările.

Anton Lupan se sculă înaintea zorilor, îl lăsă pe Agop din Bazar dormind deasupra bocaportului, pe Cristea Busuioc de vardie și pe Negrilă mîrîind, cu ochii la străin. În gara de la Caic-hané îl găsi pe Haralamb moțăind într-un colț, pe peron.

— Nu-i nevoie să stai aici tot timpul. Între trenuri, du-te și mai plimbă-te prin oraș, dar ai grijă să-ți iei postul în primire la timp.

Pierre Vaillant nu se ivise nicăieri.

Pe la ora șapte, cînd soarele apucase să se ridice bine pe cer, Anton Lupan era înapoi, în port. Îl mai trimise încă o dată pe Gherasim să vadă dacă nu pleca vreun vapor, iar pe Mihu și pe Cristea Busuioc îi îndemnă să se ducă prin oraș, cu rîndul, ca să nu stea amîndoi de pomană la bord.

În acest timp, căpitanul *Speranței* trecuse Cornul de Aur și se îndrepta spre Ministerul de Lucrări Publice. Acolo se afla și Direcția drumurilor de fier otomane, unde acum cîțiva ani era cunoscut. Spera să afle ceva despre Pierre Vaillant. Dar lucrul nu merse ușor, cu toate cunoștințele sale asupra limbii și chiar a obiceiurilor turcești.

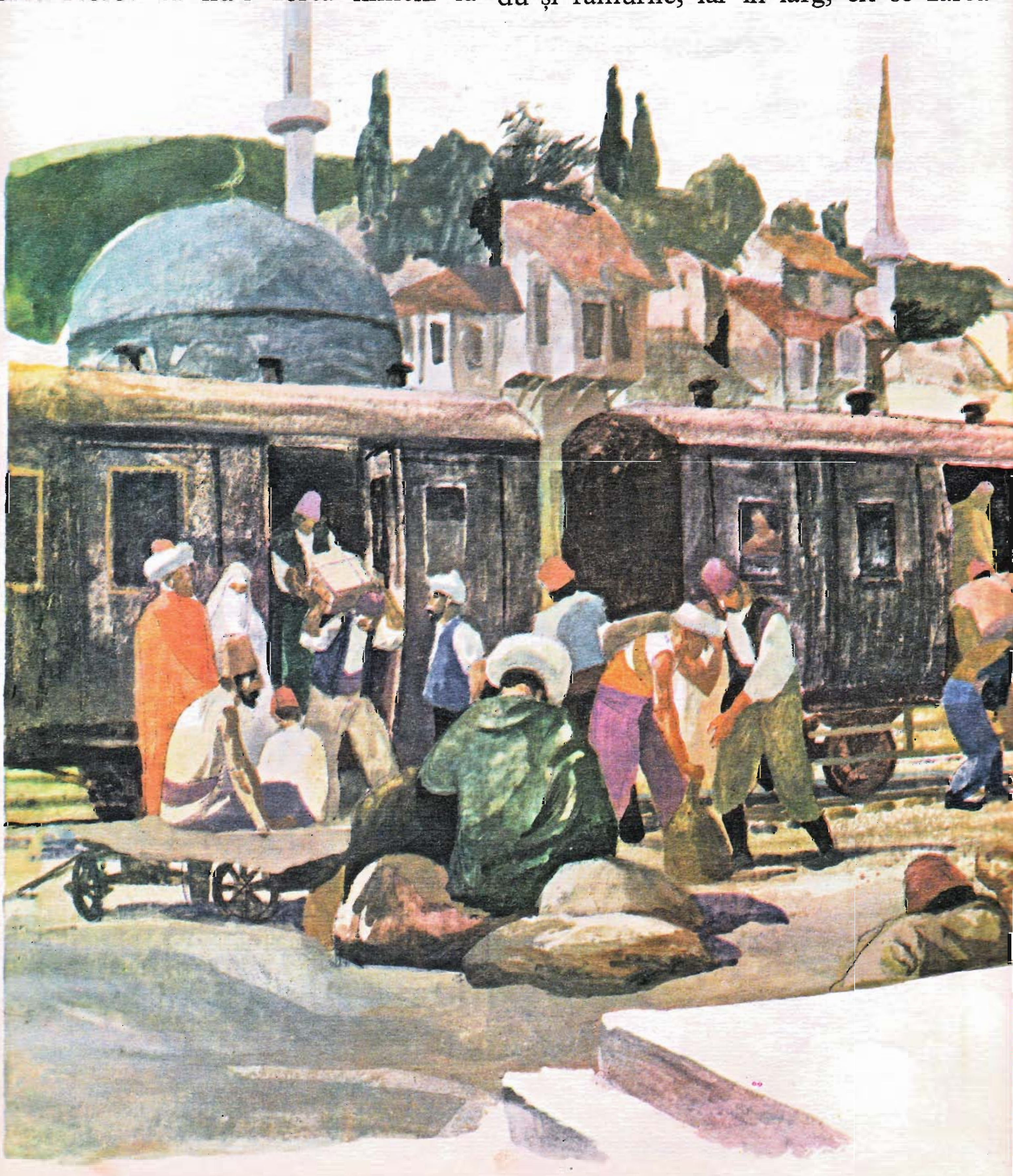
Anton Lupan se întoarse în port aproape de prînz, spumegînd de furie, și cu trei lire aruncate în vînt. La Direcția drumului de fier, după ce trecuse din birou în birou, lăsînd cuvenitul bacșiș, aflase, în sfîrșit, că Pierre Vaillant nu lucra nicăieri.

«Totuși o să se întoarcă — și atunci o să-l găsesc», își zicea, în timp ce se îndrepta nădușit spre port.

Se gîndea să plece la Pireu cu transportul de cherestea, apoi să revină aici și să aștepte un timp, făcînd pînă una alta mici curse în Arhipeleag, după cum s-ar fi ivit prilejul și marfa, ceea ce, la

drept vorbind, nici măcar nu schimba planul lui. Tot socotise să rămînă în Mediterana pînă în primăvara viitoare, ca să adune banii trebuitori marei călătorii. Noroc că nu-l zorea nimeni la drum, și mările libere îl așteptau.

Sufla o briză slabă, dinspre uscat, dar sus, la creastă, dincolo de Ieni Mahalle, se vedeau copacii despletindu-și ramurile, iar în larg, cît se zărea

un colț din Marmara, valurile se zbuciumau, ridicînd berbeci albi, ceea ce dovedea că vîntul nu era chiar atît de firav.

— Pregătiți-vă de plecare! Peste o jumătate de oră ridicăm ancora!

Agop din Bazar răsuflă ușurat.

— Și cu Ismail ce facem, domnule, n-a venit? întrebă Gherasim, uitîndu-se pe mal.

— Dacă nu vine, plecăm fără el. I-am spus că la prînz să fie aici.

Înaintea plecării, Anton Lupan făcu un ultim drum în oraș, urcă străzile cu trepte ale Galatei și se duse la Pera-Palace.

— Iată aici cîteva rînduri pentru domnul Pierre Vaillant, îi spuse portarului. Dacă se întoarce, anunță-l că în două săptămîni sper să fiu și eu înapoi. Să mă aștepte sau măcar să-mi lase adresa unde îl pot căuta.

Cînd ajunse în port, văzu de departe că, pe chei, în capul schelei, se ivise un călugăr bărbos, cu comănacul plin de găuri și albit de praf, într-o sutană măslinie, strînsă pe mijloc cu o bucată de curea. La gît avea un șirag de mătănii sărăcăcioase, de lemn slinos, iar în spinare ducea o dăsagă grea.

— Domnul cu voi!... Cine-i căpitanul? întrebă noul venit, făcînd semnul crucii cu un gest cam stîngaci.

— Eu. Ia spune, ce vînt te poartă prin lumea asta de păcătoși că, după port, aș zice că vii de la Muntele Athos?

— Chiar așa, fiul meu, răspunse călugărul, în vreme ce pășea pe punte și își lăsa dăsaga jos. Sînt de la mănăstirea sfîntului Mina, dar umblu prin lume de mai bine de un an, să strîng bani, că ne-a ars biserica și nu mai avem unde aduce har tatălui nostru ceresc.

Zicînd acestea, omul în sutană se întoarse cu fața spre răsărit și se închină.

— Și de la noi ce vrei? îl întrebă Anton Lupan, privindu-l stăruitor.

Ochii, glasul, ceva din înfățișarea călugărului îi aminteau nu știu ce. Poate îl mai întîlnise vreodată, prin alte locuri, că partea asta a lumii era plină de călugări de la Muntele Athos.

— Păi uite, taică, ce-aș vrea... Am auzit că plecați la Pireu.

— Da, n-ai auzit rău.

— Și te-aș ruga să iei un călugăr sărman cu dumneata, că numai pentru numele lui Christos trudesc.

— Ce facem, Gherasime, că ne mai veni un pasager? întrebă Anton Lupan, încurcat.

Cîrmaciul se scărpină în cap.

— Să-l luăm, domnule. N-om păgubi cine știe ce.

— Mulțumesc, taică, Dumnezeu să te răsplătească de-o mie de ori! zise călugărul, și răsuflă ușurat.

— Atunci, moșule, hotărî Anton Lupan, caută-ți un culcuș pe undeva, că nu mai avem timp de taifas. Hai, băieți, ridicați ancora!

Lanțul greu începu să scrîșnească, *Speranța* își afundă prova, parîmele desprinse de pe binte căzură făcînd să plescăie apa, focul și trinca țîșniră pe strai, și cheiul Galatei începu să alunece ușor înapoi, cu mulțimea de gură-cască înșirată la mal.

UN CĂLUGĂR CIUDAT

Speranța lăsase de curînd în stînga insula Tenedos și naviga pe o mare răscolită, cu vela mare într-un bord, cu cea mică în bordul celălalt, împinsă din pupa de un vînt puternic, care de la ieșirea din Dardanele continua să sufle neschimbat dinspre nord-est.

Dacă acul barometrului n-ar fi rămas de atîtea zile în același loc, echipajul ar fi coborît vela mare și ar fi mers numai cu cea mică și cu trinca, de teama unei apropiate furtuni. Dar, se vede, căpitanul *Speranței* avea mai mare încredere în acest instrument ciudat, decît în prevestirile pescărușilor, care fugeau speriați din larg, îndreptîndu-se spre Tenedos sau spre alte insule apropiate din arhipelag. Era un vînt tare, însă statornic, și marea, deși brăzdată de berbeci albi, după două ore de drum se arăta neputincioasă în fața *Speranței*, care o amenința cu bompresul, ori de cîte ori își trimitea pe sub chila ei valuri mai mari.

Gherasim ținea cîrma. Pe vînt din pupa, acesta nu era lucrul cel mai ușor, căci valurile care se năpusteau din urmă, cu toată neputința lor, din vreme în vreme dădeau asalturi încercînd să scoată corabia din drum, ca s-o pună de-a latul și apoi s-o scarmene.

Oamenii se întinseseră sub catargul din prova și dormeau, sau priveau cerul, pe tăcute, că nu se mai auzea nici o vorbă. Mihu rămase o vreme nemișcat, cu ochii pe marea pustie, muncit de același gînd care-l urmărea de azi-dimineață și nu

știa dacă se cuvine să-l spună, de vreme ce nu se bizuia pe ceva temeinic, ci poate doar pe o închipuire. Dar nici să stea locului n-avea liniște, ca și cînd simțea că în preajmă-i se petrec nu știu ce fapte ciudate. Întoarse de cîteva ori capul, uitîndu-se pe puntea unde nu mișca nimeni, apoi o pornire stăruitoare îl făcu să se ridice, să se apropie de spirai și să-și arunce ochii în cabină. Călugărul stătea în fața patului, pe dăsagă, cu cartea în mînă. Dar de data asta, lui Mihu i se păru că nu-și ține ochii în pagini, ci pîndește ușa, dincolo de care, în bucătărie, Ismail își vedea de treabă, zăngănind cratițele. Îl privi așa o vreme pînă ce călugărul, prinzînd de veste, își ridică ochii spre el și-l fulgeră cu privirea.

Musul o luă la fugă, trecu pe lîngă Agop, care păzea bocaportul, și nu se opri decît la cîrmă.

— Ce-i, Mihule? îl întrebă căpitanul.

— Voiam să-ți spun ceva, domnule. Mie călugărul ăsta... Aici Mihu se opri, temîndu-se să nu facă o prostie.

— Ce-i cu tine, băiete? Ce ți s-a întîmplat, că parcă nu-ți dă pace diavolul?

— Să vezi, domnule...

Băiatul șovăi iarăși o clipă, apoi șopti repede, cu răsuflarea la gură:

— Călugărul nu citește cărți sfinte!

Anton Lupan începu să rîdă:

— Ce vorbești?! Și asta te-a făcut să-ți pierzi firea? Eu am văzut călugări care jucau cărți, la cîrciumă, ba mai și înșelau pe deasupra... Dar de unde știi tu ce anume citește?

— Am văzut cartea, azi-dimineață, sub pernă; cînd m-a simțit, s-a supărat și mi-a smucit-o din mînă.

— Ei, că s-a supărat, să nu te mire. Sigur că nu-i place să-l știm cu ochii în cărți lumești. Și ce carte era aia?

— *Contele de Monte-Cristo!*

— În tomânește? se miră căpitanul.

Într-adevăr, în prima clipă i se păru ciudat că un călugăr de la Muntele Athos cutreierase Țara Românească, de vreme ce îi cunoștea limba și pusese mîna pe o carte tipărită acolo.

— Păi, dacă-i așa, hai să stăm de vorbă cu el. Se cheamă că-i unul care ne cunoaște țara.

— Nu! se împotrivi Mihu cu spaimă. Înseamnă să-i spui că i-am aflat taina, și la noapte...

— Ce-o să fie la noapte?

— M-am gîndit că la noapte, cînd m-oi duce la culcare, o să se uite urît la mine, și n-o să-mi vină la îndemînă, că doară dorm cu el în cabină.

— Bine, Mihule, să-l lăsăm în plata Domnului. Mîine dimineață sosim la Skyros și ne descotorosim de dînsul.

Trecînd pe lîngă spirai, musul își aruncă ochii în cabină, dintr-un îndemn cu care nu putea să lupte nici acum, după ce, vorbind cu Anton Lupan, se mai liniștise. Călugărul nu mai era acolo unde-l lăsase, pe desaga lui, cu cartea în mînă, ceea ce îl făcu să stea locului, ca să se uite mai bine; în lumina slabă care mai pătrundea în cabină, văzu sutana aplecată peste patul lui Ieremia; în clipa următoare, călugărul se întoarse și Mihu o luă la fugă.

— Nene Ieremia, ai ceva mai de preț jos în cabină?

— Nu, măi băiete. Afară de pușcă nu mai am decît o ciudățenie, un animal făcut din ipsos, nelămurit ca înfățișare, pe care l-am cîștigat în bîlciul Galațiului. Dar ce-ți veni să întrebi asemenea vorbă?

— Așa, mi s-a părut că-ți umblă sub pernă.

— Cine să-mi umble?

— El, călugărul.

— Ia te uit-al dracului!... Dar fugi d-aici, măi Mihule, că n-are ce să-mi fure!

— De, știu eu? Atunci ce căuta acolo?

— Naiba să știe! Da lasă, dacă-i așa, n-o să se dea el jos de pe vas, fără să-i umblu în desagă.

Cînd să coboare în cabină, Mihu dădu nas în nas cu călugărul, care tocmai urca scările, și se trase repede în lături, lăsîndu-l să treacă, bucuros că putea să se urce în pat fără să-l mai simtă alături, urmărindu-l cu privirea.

Odată ajuns pe punte, călugărul își întinse mădularele, făcîndu-le să trosnească după ce stătuse înțepenit toată ziua, apoi își roti ochii asupra mării. Negrilă se ridică de lîngă bocaport și începu să mîrîie.

Se lăsase noaptea, fără stele, cu un cer ca smoala, care parcă te apăsa în creștet. Farul de pe insula Lemnos se pierduse în urmă. Numai spre apus se mai zărea o pîlpîire ruginie, ultimele îngînări ale crepusculului.

Călugărul stătu ce stătu așa, rotindu-și privirea în întuneric, apoi se îndreptă spre pupa, ferindu-se pe lîngă parapet de teama lui Negrilă.

— Cine-i acolo? strigă Agop speriat, de deasupra bocaportului.

— Eu, fiule, Domnul cu tine! răspunse monahul plin de smerenie.

Armeanul oftă și se întinse la loc, să doarmă.

La cîrmă, Ismail moțăia, cu nasul în busolă. Cadranul se legăna ușor în lumina firavă a felinarului, care ardea ferit, în cutie. Sub luciul capacului de sticlă, romburile negre, ascuțite la vîrf, care înfățișau carturile, luau forme ciudate. Lui Ismail i se păreau cînd niște fesuri, cînd niște capete de cadîne, cu ochii sub iașmac, gata să se descopere și să-și fluture în fața lui genele grele.

— Bună-seara, cîrmaciule! Domnul cu tine! zise călugărul în turcește, oprindu-se alături.

Tot vorbind, călugărul se foia în jurul busolei, uitîndu-se cînd la felinar, cînd la cadran, care juca ușor în jurul liniei de credință. În sfîrșit, după un timp se ridică și închise ușița.

— Și zi, mașina asta îți arată drumul! Eu credeam că mergeți numai după soare, ori după stele... Dar ca să-ți arate drumul, mai cu seamă noaptea, înseamnă că aici e mînă dumnezeiască!

Ismail pufni pe nas, începînd să-și piardă răbdarea.

— Mîna lui Alah! adăugă călugărul repede, ca să-l îmbuneze.

— Are magnet. Nu mă mai bate la cap! izbucni cîrmaciul, scos din fire.

Apoi își vîrî speriat ochii în busolă.

— Uite ce faci! Mă ții de vorbă, și eu greșesc drumul!

Într-adevăr, cît stătuse de vorbă, cadranul se rotise cu vreo două carturi spre nord. Ismail învîrti timona, pînă ce regăsi vechiul drum. Noroc că Gherasim dormea mai încolo, sub arborele mic, altminteri i-ar fi tras o săpuneală ca la baia de aburi.

— Haide, pleacă! se răsti la călugăr. Vrei să fac vreun bocluc?

Călugărul se pierdu în întuneric, spre prova.

Vela mică, legată în tribord, începu să fluture, parcă smintită, smucind ghiul. Gherasim se trezi, se frecă la ochi, buimac, apoi strigă la cîrmă:

— Măi, Ismaile, ce faci acolo? Vezi că ai luat-o razna!

Bucătarul își vîrî mai tare ochii în busolă.

— Ba mergem bine, bre! răspunse,

trecînd iarăși la graiul ghiaurilor.

— Atunci ce dracu, s-a schimbat vîntu așa, dintr-o dată? zise Gherasim, apropiindu-se de cîrmă.

Privi și el busola și se încredință că mergeau bine.

Speranța își urma drumul, cuminte și neștiutoare, fără să se mire că valurile nu mai veneau din pupa, ci dinapoia traversului, lovindu-se în bordaj, ca și cum ar fi vrut să sară pe punte și să-i împărtășească o taină.

Pe Mihu îl cuprinse teama, o teamă nelimpede, fiindcă nu-și dădea seama ce anume o stîrnește. Coborî din pat, fără zgomot, se îmbrăcă pe dibuite, apoi ieși pe ușă, desculț, în vîrful picioarelor. Văzu cerul, cu stelele palide, legănîndu-se deasupra tambuchiului. Afară era aceeași liniște care îl făcea să-și simtă bătăile inimii. Ar fi vrut să audă un glas, semn că omul de veghe și cîrmaciul trăiau — dar nu se auzeau decît valurile și cîte un scripete scîrțîind, alene.

Musul puse piciorul pe scară, încet, cu fereală, și urcă două trepte, trăgînd cu urechea. Deodată se opri, gata să scape un strigăt de spaimă. Călugărul ședea pe marginea tambuchiului, cu gîtul întins, să vadă peste parapet, de bună seamă cercetînd zarea. Vîntul îi flutura barba încîlcită, ca lîna oilor iarna. Pulpana sutanei îi atîrna pe scară, de-ai fi zis că o ține ceva țeapănă. Pe punte se auzea, înăbușit, mîrîitul cîinelui.

Deasupra, stelele începeau să se șteargă, și cerul albea, semn că zorile erau aproape. Călugărul făcu o mișcare, își trase sutana, și Mihu rămase cu ochii holbați: pe scară atîrna, grea și încovoiată, teaca unui iatagan.

— Ieremie! se auzi deodată glasul lui Gherasim, de la cîrmă. Tu nu vezi nimic?

— Nimic! Numai cer și apă.

— Ce-o fi cu farul, se miră cîrmaciul, că trebuia să-l vedem de peste un ceas?!

— Or fi suflat dracii în el! răspunse Ieremia.

— Măi, Ieremie! se auzi glasul lui Gherasim, după altă vreme, acum neliniștit de-a binelea. Ia fă-te-ncoa și-l scoală pe căpitan!

În clipa aceea, Mihu țîșni pe gura tambuchiului, împiedicîndu-se în iatagan, străbătu puntea ca mînat de draci, coborî scările în cabina de la pupa, împinse ușa, fără să ciocăne, cum era învățat — și nu se opri decît la patul lui Anton Lupan.

— Domnule, domnule, scoală.

— Ce-i, Mihule? întrebă căpitanul, deschizînd ochii și privindu-l buimac.

Musul gîfîia, arătînd cu mîna afară:

— Călugărul...

— Hai, măi băiete, liniștește-te, și spune ce s-a întîmplat?

— Călugărul e... e domnul Pierre Vaillant!

*
* *

Dacă văzu că Mihu întîrzie jos și nici Anton Lupan nu vine, Gherasim strigă iarăși spre prova:

— Măi, Ieremie, n-auzi, fă-te-ncoa să-l chemi pe căpitan!

Ieremia străbătu puntea, coborî scările și ciocăni în ușă. Înăuntru auzi glasul lui Mihu, care se dezvinovățea:

— Nu-s năluciri! Iată pașaportul: l-am găsit în sac!

Pe prima pagină a pașaportului scria limpede: Pierre Vaillant, și toate celelalte date se potriveau, dar înăuntrul copertei, în stînga, fusese lipită fotografia altcuiva, a unui om necunoscut,

de vreo patruzeci de ani, cu fața prelungă, osoasă, cu nasul vulturesc, cu sprîncenele grele, umbrind ochii care parcă erau vii și te străpungeau. Anton Lupan simți privirea lor răscolindu-i ființa, și-n clipa aceea, fulgerător, recunoscu ochii pe care-i simțise asupra sa, pe cheiul Galatei, din spatele lui Agop, cînd acesta pleca; era în ei aceeași privire pe care mai tîrziu o văzuse aprinzîndu-se trecător în ochii bătrînului vînzător de tutun din Bazar.

Mihu întrebă, aproape speriat:

— Domnule, ce s-a întîmplat? Domnul Pierre Vaillant vă e prieten sau dușman?

Anton Lupan lăsă pașaportul să cadă pe masă.

— Omul acesta nu e Pierre Vaillant, ci ucigașul lui! răspunse, trăgînd un sertar și punînd mîna pe revolver. Unde l-ai lăsat?

— Pe punte, la prova. Eu am bănuit de ieri dimineață că la mijloc nu-i lucru curat, dar cînd am găsit pașaportul, am crezut...

Mihu tăcu. În dimineața asta faptele se petrecuseră prea repede ca să fi avut timp să se mai gîndească la ceva; ar fi trebuit să se întrebe de ce omul acesta îmbrăcase haină de călugăr, dacă era Pierre Vaillant. Voia să glumească, sau urmărea un plan?

— Mihule, du-te în cabină, la prova, și scoală oamenii! porunci Anton Lupan, băgînd revolverul în buzunar. Dar strecoară-te încet, fără să bată la ochi, așa ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic.

Ieremia stătea în ușă și se uita la ei năucit, de parcă l-ar fi pălit ceva în cap.

— Ce-i, Ieremie? îl întrebă căpitanul, întorcînd, în sfîrșit, ochii spre el.

— Domnule, nu știu ce-o fi, că s-a făcut ora patru, și insula Skyros nu se vede neam.

— Cum, dar farul?

— Nu s-a zărit nici un far, toată noaptea.

— Bine, om vedea ce-i cu asta mai pe urmă. Acum avem de făcut altceva. Călugărul e tot pe punte?

— Da, nu-ș ce naiba face acolo, că pe la trei a ieșit din cabină și stă ca o momîie, la prova.

— Bine! Să te ții pe lîngă mine, dar pune mîna pe o saulă mai groscioară, ca să ai cu ce-l lega.

Ieremia își duse mîna la gură.

— Adică să fie adevărat că...?

— Da; nu-i călugăr, ci pirat. E un ucigaș, care trebuie să piară în ștreang!

Călugărul stătea în același loc pe marginea tambuchiului, cu ochii spre orizont, ca și cînd ar fi rămas de veghe în locul lui Ieremia.

Anton Lupan se opri la cîțiva pași în spatele lui și spuse, cu glasul calm, în timp ce scotea revolverul din buzunar:

— Bună-dimineața, Pierre Vaillant!

La auzul acestor cuvinte, călugărul sări ca ars, se răsuci și duse mîna la iatagan.

Mihu, care urcase scările tambuchiului gîfîind, se opri o clipă privindu-l cu un ochi ciudat, apoi se năpusti asupra lui, îi băgă mîna în barbă și, înainte ca el să se poată feri, i-o smulse, lăsîndu-l cu obrazul gol.

— Spînu! strigă Gherasim, scăpînd cîrma din mîini.

Agop din Bazar scoase un geamăt slab și se prăbuși pe bocaport, leșinat.

În clipa aceea, cu o mișcare neașteptată, piratul îl înșfăcă pe Mihu în brațe și se trase cu el lîngă parapet, ținîndu-l în fața, ca pe un scut.

— Dacă tragi, îl omori întîi pe el! scrîșni printre dinți.

Anton Lupan rămase descumpănit. Pe gura tambuchiului se iviră Haralamb, apoi Cristea Busuioc, fiecare cu cîte o pușcă în mîini.

— Lăsați armele jos și treceți toți la pupa! porunci Spînu. Dacă nu vă supuneți, îl arunc peste bord!

Toate se petrecură în mai puțin timp decît ar fi fost nevoie ca să le poți judeca. Oamenii se priveau încremeniți, neînțelegînd ce s-a întîmplat. Dar iată că deodată o umbră neagră țîșni de după

tambuchi, zbură prin aer și se opri în spinarea piratului.

— Negrilă! strigă Mihu, zbătîndu-se să scape din strînsoarea brațelor. Nu te lăsa, Negrilă, nu-l slăbi, așa!

Spînu se prăbuși pe punte, horcăind, se răsuci de cîteva ori, încercînd să descleșteze colții, care-l sugrumau, apoi rămase pe o parte, încovrigat, bîțîind din picioare, ca un om care-și dă duhul.

Negrilă stătea deasupra piratului, fioros, ca o fiară venită din păduri, cu ochii roșii, suflînd aprig pe nări și mîrîind înfundat. Amintirea strămoșului lup se trezise înspăimîntătoare în sîngele lui.

Mihu se ridică de jos, tremurînd.

— Hai, Negrilă, că l-ai răpus!

Piratul nu mai mișca, numai cîte un spasm făcea să-i tresară genunchii, dar Negrilă nu-și descleșta colții din grumazul lui.

Ieremia se apropie, cu sfoara în mîini.

— Ia, măi băiete, domolește-ți dulăul, că îl dă gata!

Spînu deschise ochii și privi în jur, rătăcit; sîngele îi curgea șiroaie pe obraz.

Căpitanul coborî în cabină, aduse o fașă, tinctură de iod și-l pansă pe pirat. După aceea, Ieremia îl tîrî pe punte, ca pe un sac, și-l legă fedeleș la piciorul arborelui mic.

— Așa, frăție, acu stai cuminte aici și așteaptă-ți judecata!

Îndreptîndu-se spre cîrmă, Anton Lupan îl văzu pe Agop leșinat.

— Aveți grijă cineva și de armean! Luați o găleată cu apă...

De jur-împrejur, marea era pustie, nu se vedea nici un semn care să arate apropierea pămîntului. Numai spre sud, fumul unui vapor înnegrea greoi orizontul.

În clipa aceea, soarele răsărea din valuri, în pupa *Speranței*.

— Nu sîntem pe drum! S-a întîmplat ceva cu busola! strigă căpitanul, dîndu-și deodată seama că, dacă ar fi mers într-adevăr spre sud-vest, soarele trebuia să răsară în stînga, cam la patru carturi înapoia traversului.

— Uite de unde-a pornit buclucul! strigă și Gherasim uimit.

Cercetînd busola, găsise după felinar o daltă de călăfătuit. Îndată ce o trase afară, cadranul se răsuci cuminte două carturi spre sud.

— Cred că nu mai e nevoie să ne întrebăm cine a pus-o aici! vorbi căpitanul. Tu ce zici, Gherasime?

— Așa e. Acum bănuiesc și cînd s-a întîmplat: astă-noapte, pe la unsprezece, în cartul lui Ismail. Mă miram eu, cum să se schimbe vîntul, așa, din senin! Înseamnă că vroia să ne scoată din drum și să ne abată înspre vreo insulă pustie, unde-l așteaptă oamenii lui. Ar fi bine s-o luăm repede spre miazăzi.

— Nu! se împotrivi căpitanul, cu un zîmbet crud. Acum, dac-am intrat în horă, să jucăm pînă la sfîrșit!

— Ce ai de gînd, domnule?

— Să mergem înainte și să-i înfruntăm. Sîntem șapte oameni, ca să nu-l mai punem la socoteală pe Agop...

Tocmai atunci omul de veghe, Ieremia, se întoarse spre Anton Lupan și-l vesti:

— Mi se pare că se vede pămînt!

Drept în vîrful bompresului se ivise o pată cenușie, pe care valurile încercau s-o dea la fund. Mihu se cățără în vîrful catargului, își puse mîna streașină la ochi, și, după ce-și aținti privirea, în zare, strigă:

— E o insulă, domnule!

— Ia uită-te în stînga ei, nu vezi nimic?

— Ba, parcă s-ar zări niște munți.

— Trebuie să fie muntele Kokhila, de pe Skyros, și dacă-i așa, ceea ce se vede în față nu poate fi decît insula Skantsura.

La auzul acestor nume, piratul începu să se zbată în frînghii.

— Da, locul e bine ales! urmă Anton Lupan, apropiindu-se de el. O insulă pustie, pierdută din drumul vapoarelor... Ascultă, tîlharule, acum, fiindcă tot nu mai poți face nimic, mai bine spune cîți oameni ai aici?

Spînu îl fulgeră cu privirea și scrîșni din dinți.

— Domnule, sări bucătarul, lăsam făceam Ismail vorbeam!

— Nu te osteni degeaba, Ismaile. O să ne descurcăm noi și fără ajutorul lui! Băieți, veniți încoa să vedem ce-i de făcut!...

Insula piraților creștea din valuri și parcă tainele ei pîlpîiau deasupra, în boarea pe care o ridica la orizont soarele apropiat de zenit.

ADNANA

Skantsura este o mică insulă deluroasă, lungă de vreo șapte kilometri, lată de vreo doi, pierdută între Skyros și Sarakino, în arhipelagul Sporadelor de nord. La apus mai sînt alte cîteva insulițe, fără nume, atît de neînsemnate, încît unele hărți nici nu le amintesc.

Speranța ajunse în fața acestei insule pustii, în dimineața de 23 iulie, pe la ora unsprezece, căci vîntul slăbise și ultima parte a drumului o făcuse domol, spre necazul lui Ismail; așteptînd să se lupte cu pirații, bucătarul își juca mereu pectoralii și bicepșii.

Îndată, din tufișurile de pe țărm se iviră cîțiva inși. Anton Lupan, care-i urmărea cu ocheanul, văzu că-și făceau semne de nedumerire, dovadă că nu totul se petrecea după așteptările lor. Erau încălțați cu cizme, peste care atîrnau caftane lungi, iar în cap aveau, unii turbane, alții legături prăzulii. Așa cum se vedeau, i-ai fi luat drept niște oameni pașnici și cinstiți. După ce stătură un timp la sfat, uitîndu-se la corabia care plutea în larg, traseră din tufișuri o barcă lungă, o împinseră pe nisip și, cîteva minute mai tîrziu, două perechi de vîsle începură să sclipească ritmic în soarele aburit.

Barca ajunse la vreo sută de pași și își încetinise mersul, parcă șovăind. Pe puntea *Speranței* se vedeau numai doi oameni, lîngă parapet, și alți doi care-și făceau de lucru pe bord, în chipul cel mai pașnic și mai neștiutor; încolo nu mișca nimic.

— Se vede că nu-i asta, zise omul de la

cîrma bărcii, îndoit. Și cum naiba, că doar ne-a trimis semn!?

Altul rînji, arătîndu-și dinții știrbi:

— Da ce, dacă nu-i asta, strică s-o cotrobăim puțin?

Cînd barca ajunse la vreo douăzeci de pași, omul de la cîrmă strigă:

— Noroc, căpitane! Ce vînt vă poartă pe-aici?

— Vînt prost! răspunse Anton Lupan. Mi se pare că ne-am rătăcit.

Oamenii din barcă se priviră între ei, cu înțeles, și traseră lîngă bord. Cu toții nu erau decît cinci.

Își făcură un semn și se aruncară toți deodată peste parapet; numai că, înainte de a-și trage iataganele din teci, cinci țevi de pușcă se îndreptară asupra lor, din cinci locuri, pe care nici nu le-ai fi bănuit. Negrilă se smucea în mîna lui Mihu, clănțănind din colți, dornic să se repeadă în ei.

Pirații rămaseră împietriți, cu chipuri hîde, pe care spaima le slutea mai mult, cu nasuri păroase, guri gălbejite sau știrbe, cu ochi spanchii. Nici unul nu avu vreme să facă o mișcare, căci țevile puștilor înaintau amenințătoare spre ei, gata să verse foc și plumb.

— Care mișcă s-a curățat! răcni Gherasim.

Anton Lupan se apropie de cel care se uita cruciș, pesemne căpetenia lor, și, dintr-o mișcare, îi smulse cureaua de la brîu. Iataganul și două cuțite arcuite, în teci de lemn, căzură pe punte, bocănind.

După ce toți pirații fură dezarmați, căpitanul se întoarse spre ultimul din ei.

— Acum pune mîna pe sfoara asta și leagă-i, ca să nu ne mai ostenim noi!

Piratul îi aruncă o privire furioasă din ochii crucişi.

— Haide! îl îndemnă cîrmaciul *Speranței*, luînd un cuțit de jos și îmboldindu-l cu teaca de lemn.

În cîteva minute, cei patru tîlhari erau legați fedeleș. Gherasim îl legă pe al cincilea, apoi îi îngrămădi pe toți lîngă hambar și îi mai legă o dată, între ei, făcîndu-i balot.

— Și cum, domnule, am terminat? zise după aceea, uitîndu-se cu mirare în jur.

Într-adevăr, toată treaba nu durase decît o jumătate de ceas și decursese în atîta liniște, încît nici nu-ți venea să crezi că asta fusese o întîlnire cu niște pirați.

— Așteaptă, Gherasime, că n-am terminat! răspunse căpitanul, uitîndu-se cu ocheanul spre țărm.

În desișurile de pe mal parcă se vedea mișcîndu-se un turban.

— Ia hai să luăm barca și să facem o vizită acasă la dumnealor. Poate că și-au uitat ceva bagaj. Da pînă una alta, scoateți-l pe Spînu la lumină, că s-o fi înăbușit.

Oamenii lăsară puștile jos, îl traseră pe Agop de pe bocaport și începură să desfacă tenda.

— Mult necaz ne-a adus armeanul ăsta! zise Gherasim, scuipînd cu năduf. Cred că ar fi timpul să cotrobăiesc puțin prin boclucurile lui.

Agop făcu ochii mari, trezit din leșin:

— Nu am nimic, de ce să cotrobăiești? Sînt un negustor scăpătat.

Haralamb și Cristea Busuioc puseră piciorul peste marginea hambarului, de unde, opintindu-se din greu, îl aruncară pe Spînu afară, ca pe un sac. Piratul căzu grămadă peste ai săi.

După strigătele de uimire care izbucniră, începură blesteme și înjurături. Pirații spumegau și se smuceau în frînghii, încercînd să lovească furioși, cu picioarele, cu genunchii, cu umerii în căpetenia lor, care se uita la ei vrăjmă-

șește, cu ochi de lup hăituit.

— Scoateți-i cîrpa din gură, să le poată răspunde și el! porunci Anton Lupan.

Dar, spre mirarea tuturor, Spînu, care se dezmeticise repede, rămase mut, mulțumindu-se să arunce priviri de dispreț spre oamenii săi și de ură spre ceilalți.

— Aha, se vede treaba că nu ești

mulțumit de noi! zise unul din pirați, aruncînd flăcări din ochi.

Spînu îl scuipă în obraz:

— De ce v-ați repezit, dacă nu m-ați văzut pe mine, cum eram înțeleși?

Piratul, un grec firav pe care te mirai să-l vezi aici, izbucni:

— Acu ne scoți vinovați? Îți convine! Tu te plimbi ca un bey, la Stambul, la Pireu, tragi la hoteluri mari, huzurești,

și noi așteptăm pe țărmuri pustii fără nici o știre, cu teama că în orice zi ne poate dibui vreun vapor de război, să ne pună în ștreang. Îți dă mîna să ne lași aici o lună, iar tu să bei cafea și să tragi ciubuc la Pera-Palace! A, nu, căpitane, alta ne-a fost vorba la început!

Ajungînd aici, piratul se întoarse spre Anton Lupan:

— Domnule, vreau să spun tot!

Spînu îl fulgeră din ochi și dădu să se smucească spre el, dar frînghiile îl făcură să icnească, neputincios.

— Crezi că dac-ai să pălăvrăgești ai să scapi de ștreang? îl întrebă cu dispreț, scuipîndu-l iarăși în obraz.

Piratul se zvîrcoli cu o furie care-l făcea fioros, oricît era el de firav.

— Deocamdată să ne spui cîți oameni mai aveți pe uscat?

— Trei, dar unul e neputincios, nu știu din ce i s-a tras, din vreo spaimă, ori o fi pedeapsă de la Dumnezeu, că l-a lovit boala copiilor și cînd e să pună mîna pe cuțit ori pe iatagan îl apucă bîțîiala și cade la pămînt.

— Unde sînt ăștia trei acum?

— Unul e colea, de pază pe mal, iar ceilalți doi pe malul celălalt...

— Încolo nu mai e nici unul? Bagă de seamă, dacă minți, mai poți păți și altele înainte de a ajunge la ștreang.

— Nu mint, domnule, o să vedeți.

Anton Lupan se întoarse brusc spre ai săi:

— Cine rămîne de pază aici?

Oamenii se cam codeau, căci fiecare ar fi vrut să pună piciorul pe uscat, să răscolească sălașul piraților.

— Eu stam! răspunse după oarecare timp Ismail, căscînd.

— Nu-l lăsați pe el, nu mă nenorociți! începu să se văicărească Agop.

Bucătarul se îndreptă spre el, întărîtat, cu mîinile înfipte în șold:

— De ce nenoroceam, bre?

Agop tăcu mîlc și se ascunse după bocaport, cu capul la pămînt, fiindcă vederea piraților, chiar și așa, legați și neputincioși cum erau, îi dădea fiori.

Soarele mergea spre zenit, din ce în ce mai arzător, și pe punte începea să fie zăduf. Odată cu apropierea amiezii, vîntul slăbise și nu mai avea putere să poarte cu el umezeala răcoroasă din larg.

Echipajul coborî în barca piraților, împreună cu Negrilă, și se îndreptă spre țărm. După ce privi o vreme în urma lor, Ismail se duse în bucătărie, luă un linguroi mare de fier care atîrna cît un ciocan, și-l înfipse fudul la brîu, apoi se așeză turcește lîngă parapet, cu pușca pe genunchi.

— Dacă unul mișcam, dam cu asta la cap! zise de la bun început, arătînd spre linguroi.

După aceea își aprinse luleaua și rămase de pază, aruncînd din cînd în cînd cîte o privire plină de ifos la pirații care toropeau în frînghii.

În acest timp, barca se apropia de mal, fără nici un ocol; cînd ajunse la vreo sută de pași, în tufișurile de pe mal se văzu mișcîndu-se ceva, un om cu turban își arătă o clipă capul, privind cu nedumerire la cei ce se apropiau, apoi, după ce se dezmetici, o rupse la fugă la deal, adus de umeri, căutînd să se piardă printre copacii pitici.

Ieremia duse pușca la ochi.

— Nu trage! îl opri Anton Lupan. N-o să ne fie prea greu să punem mîna pe el, că de pe insula asta n-are unde fugi.

O cărare bătătorită de mult arăta singurul loc pe unde piratul putuse să fugă fără să cadă în brînci.

— Domnule, zise Ieremia, privind cu bănuială în jur, poate ar fi mai bine

să ne răspîndim, să nu mergem toți buluc.

— N-avea grijă, răspunse Anton Lupan. Iarba e în folosul nostru, nu al lor. Dacă ar fi vreunul ascuns pe undeva, i-am vedea urmele numaidecît, că doar sînt oameni, nu păsări, să vină pe sus.

După vreo opt sute de pași de urcuș ajunseră la creastă și se opriră uimiți. Marea era jos, la picioarele lor, fiindcă un golf adînc intra în inima uscatului, sugrumînd insula la mijloc, să zici că o furtună mai puternică ar fi putut s-o rupă în două bucăți. Vîntul adormise pe deplin și apa golfului, amorțită, sclipea argintie în soare, orbindu-te, ca un uriaș cazan cu sticlă pusă la topit. Aproape de mal se zărea o corabie cu două catarge, picotind la ancoră, gata să se topească și ea în pasta sticloasă a golfului.

Gherasim își duse mîna streașină la ochi.

— Domnule! strigă deodată, sub stăpînirea unei mari tulburări. Domnule, dar asta este...

Anton Lupan lăsă ocheanul în jos.

— Ai dreptate! zise, fără să pară surprins. Este chiar *Penelopa*, dar pe mine unul nu mă miră s-o găsim aici.

*
* *

Fugarul se ducea de-a berbeleacul pe povîrniș. Turbanul îi sărise din cap, lăsînd să i se vadă țeasta rasă, care sclipea în soare ca un dovleac turcesc, desprins din vrej. Cînd ajunse jos, se ridică și străbătu plaja, în fugă, strigînd și făcînd semne cu brațele, deznădăjduit. Pe puntea *Penelopei* se iviră doi oameni buimăciți. După cîteva clipe se dezmeticiră, văzură oaspeții neașteptați sus la creastă și se repeziră să ridice pînzele.

— Sînt tare speriați, zise Anton Lupan, dacă își închipuie că pot să fugă fără pic de vînt!

Piratul de pe mal se opintea să dea la apă o barcă trasă pe nisip, dar nu era treabă pentru un singur om. Dacă văzu că n-are destule puteri, se uită în jur, rătăcit, dădu să intre în mare, privi înapoi la străinii care începuseră să coboare povîrnișul cu puștile în mîini — apoi, după o clipă de gîndire, o rupse la fugă pe țărm.

— Care vă luați la întrecere cu el? întrebă căpitanul *Speranței*.

— Ce să ne mai ostenim de pomană? răspunse Ieremia, ducînd pușca la ochi. Am să-i șuier pe la ureche să stea, și dacă nu s-o opri să-mi ziceți cum veți pofti!

— Vezi numai să nu-l răpui!

— Nici o grijă, domnule, doar n-am uitat să țin pușca în mîini!

Zicînd acestea, Ieremia ochi și trase, fără zăbavă; ecoul împușcăturii se răspîndi ca o plescăitură pe apa sticloasă a golfului, făcînd să se ridice în aer un stol de pescăruși argintii, care toropeau pe nisip.

Fugarul se prăbuși și rămase nemișcat, cu fața la pămînt.

— Ce făcuși, măi Ieremie? zise dojenitor Haralamb. Mi-e că l-ai atins la mir.

— Pui prinsoare că nu?... I-am zis să stea, și după cum vezi s-a supus. Acum am să-i trimit vorbă să vină înapoi.

O nouă împușcătură tulbură liniștea insulei pustii. Țeasta lucioasă a piratului se acoperi de nisip.

— Mă, dacă nici acu nu l-ai atins... începu Haralamb.

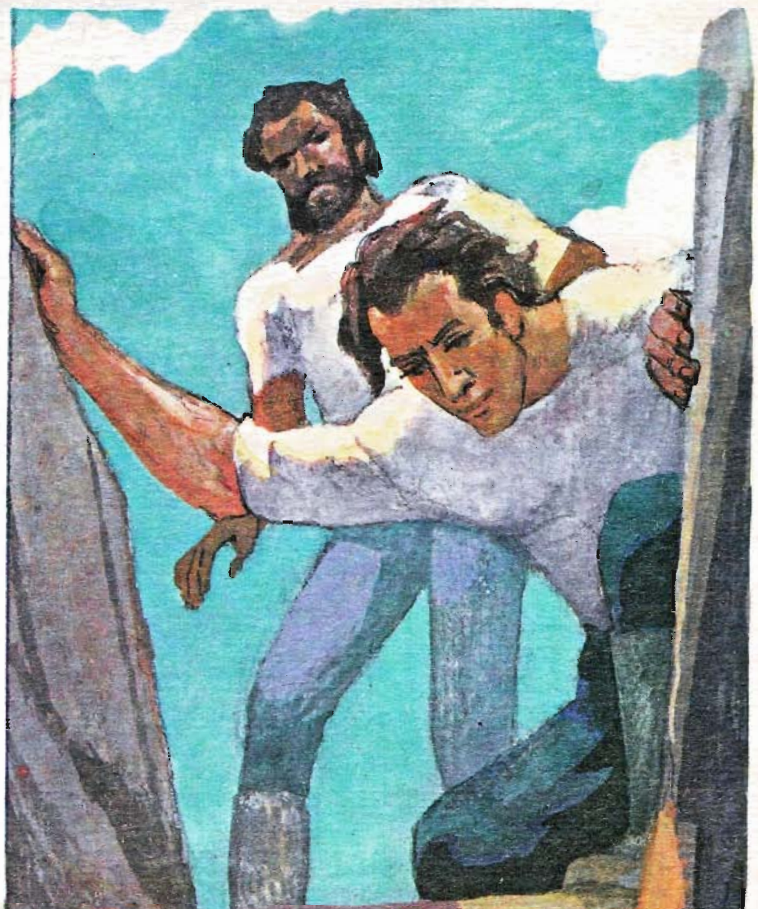
Dar nu-și sfîrși vorba, cînd fugarul se ridică speriat, cu mîinile în sus și porni înapoi, scuturîndu-și capul ca să-și lepede nisipul care-i curgea în ochi.

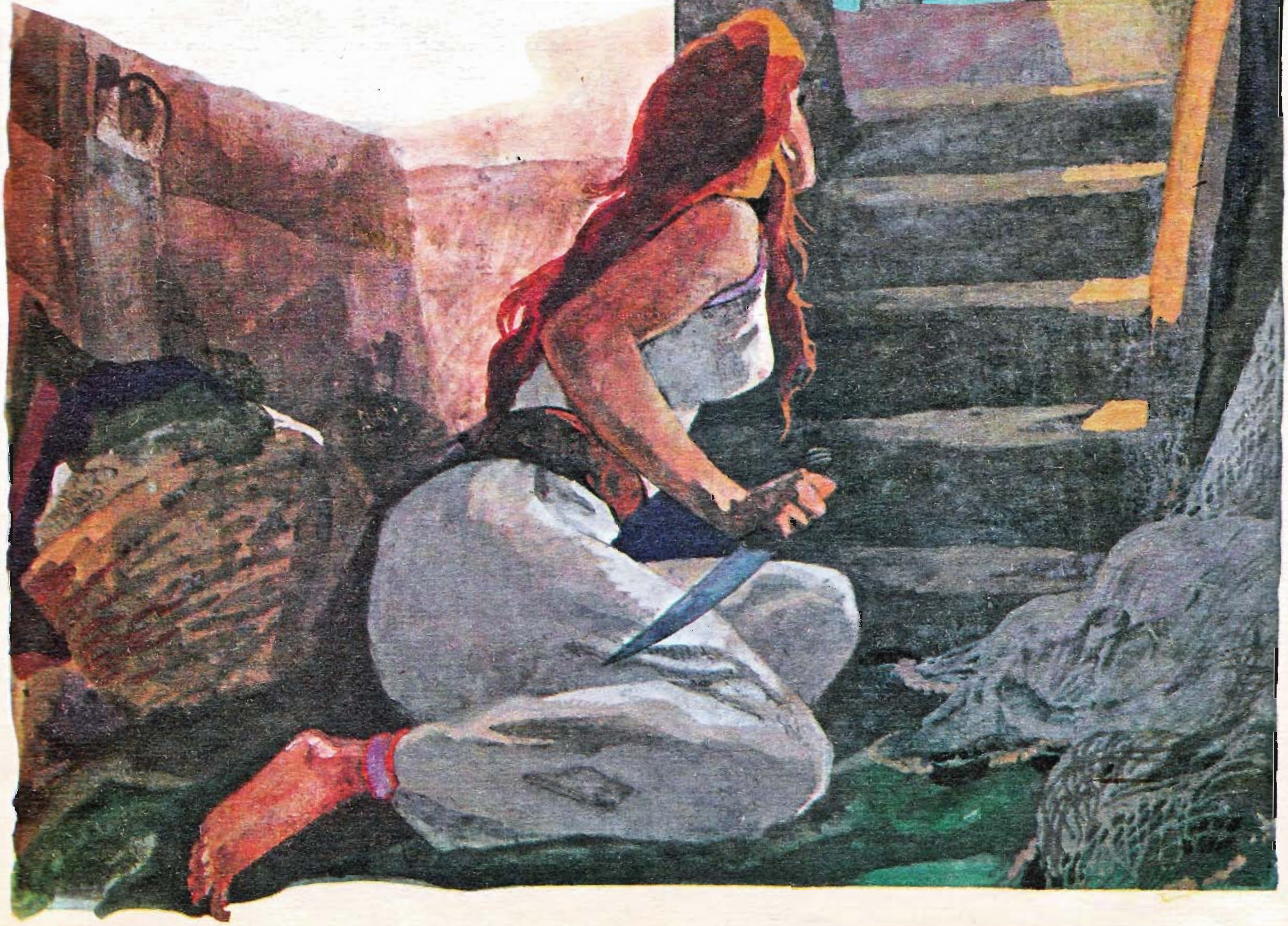
Ceilalți doi de pe corabie încremeni-

seră lîngă parapet. Fiindcă se pornise pe împușcături, Ieremia trimise un glonț printre ei. Auzind șuierătura pe la urechi, unul ridică mîinile în sus, iar celălalt fu cuprins de bîțîieli și se prăbuși pe parapet, cu capul în jos, de-ai fi zis că o să cadă în apă ca un balot.

Echipajul *Speranței* coborî în liniște pe țărm.

Cîteva minute mai tîrziu, cei trei pirați erau legați pe puntea *Penelopei* și se uitau îngroziți la străinii care răscoleau corabia. În timp ce unii desfăceau bocaportul, sub care se auzeau gemete și strigăte de ajutor, alții coborau scările în cabina căpitanului. Anton Lupan se apropie de tambuchiul de la prova, închis pe dinafară cu cîrligul, împinse capacul și rămase încremenit.

Jos, la picioarele scărilor, stătea o ființă omenească, gata de luptă, cu spinarea arcuită să se repeadă în sus, cu mîna încleștată pe cuțit, cu dinții strînși, cu ochii scăpărînd. Cînd văzu un străin, cu înfățișarea blîndă, care se uita în jos uimit, scăpă cuțitul pe scări, își duse mîna la inimă, scoase un strigăt slab — și lui Anton Lupan îi fu dat să vadă cel mai cald și mai proaspăt zîmbet care ar fi putut lumina un chip femeiesc.

În fața lui era o fată de optsprezece sau nouăsprezece ani, cu obrazul arămiu, cu ochii negri, codați, cu părul ca soarele spre amurg. Purta o bluză cenușie, de pînză groasă de corabie. În jos avea șalvari, din aceeași pînză ca bluza, strînși pe mijloc cu o curea arăbească și legați pe gleznă, răsfrîngîndu-se peste piciorul gol, arămiu, cu unghii trandafirii.

— Cine ești tu? o întrebă Anton Lupan, neputîndu-și lua ochii de la ea.

Fata arătă cu degetul la piept:

— Eu?... Eu, Adnana... Tu?

Apoi făcu ochii mari, zîmbetul i se prefăcu în rîs, își scutură capul, ca și cînd ar fi vrut să vadă dacă totul nu e decît vis, și, repezindu-se pe scări, în sus, se prăbuși la picioarele lui Anton Lupan.

— Tu bătut Huseim, știu! Nu cunoști? Eu, grecește, puțin. Tu araba, nu? Franțuzește, da?

— De unde ai învățat franțuzește? Nu ești sora lui Huseim?

Adnana își scutură capul, fluturîndu-și părul blond, ca și cînd ar fi vrut să arate absurditatea acestei întrebări și începu să vorbească repede, într-o franțuzească melodioasă, limba care se vorbește în sud, aproape cîntată, presărată însă cu o mulțime de cuvinte străine, cărora le împrumuta în chip gingaș accentul marsiliez.

— Nu sînt sora lui, minte! Eu sînt siriancă, nu vezi? M-a răpit cînd aveam zece ani...

În clipa aceea, Gherasim, care deschisese bocaportul, scoase un strigăt:

— Kir Iani, dumneata ești?

Căpitanul *Penelopei* păși pe punte, gîrbov și scofîlcit, cu barba crescută de-un cot. Gherasim îl cuprinse în brațe, rîzînd.

— Ce bine îmi pare că am dat de dumneata, kir Iani! Hei, ce bucurie o să fie la Pireu cînd or vedea că trăiești!

Kir Iani se desprinse din îmbrățișarea lui, dezvăluindu-și firea colțoasă, îl privi dintr-o parte, arțăgos, apoi pufni ca și cînd s-ar fi despărțit abia ieri, ca și cînd n-ar fi căzut în ghearele piraților mai bine de patru luni:

— Ce cauți aici, pezevenghiule? Dac-ai plecat, umblă cu bine, nu te primesc înapoi! Am luat alt cîrmaci în locul tău.

Zicînd acestea, începu să se caute prin buzunare, furios, pînă găsi un capăt de trabuc.

— Dați-mi chibrit! se răsti la cei din jur.

Tocmai atunci, Ieremia urmat de Haralamb năvăliră pe punte, urcînd din cabina căpitanului.

— Domnule, strigară amîndoi într-un glas, repezindu-se spre Anton Lupan. Vino să vezi ce avuții! Un cufăr întreg numai cu pietre scumpe și podoabe de preț! Asta-i comoara faraonilor!

Mihu, care fusese cu ei, mai zăbovi cîteva clipe jos, căci tocmai cînd să pună piciorul pe scări, auzi de după ușă un gungurit cunoscut. În minte îi veni fulgerător călugărul, desaga, colivia goală și același gungurit ciudat pe care îl luase drept o închipuire. Oare i se năzărea și acum? Nu, de data asta văzu cu ochii

lui. În spatele ușii atîrna o colivie și-năuntru un porumbel alb, cu pieptul trandafiriu, gungurea întrebător, frecîndu-și ciocul de gratii. Băiatul ieși pe punte chinuit de gînduri și nedumerit. Poate că toți porumbeii din lume gungunesc la fel, și urechea omenească nu-i în stare să-i deosebească pe unii de alții după glasul lor păsăresc. Dar el ar fi putut să jure că era un gungurit pe care îl mai auzise.

Între timp, din hambar ieșiră trei inși, pămîntii la față și cu bărbi sălbatice de ocnași.

— Lachi, Nicola! strigă Gherasim, repezindu-se la ei. Ce bucurie că v-am găsit! Dar ăsta cine e, că nu-l cunosc?

— Mitrofan, noul nostru cîrmaci, frate bun cu noi. Poți să-i strîngi mîna, că-i un om întreg.

— Numai pe Marulis nu-l văd.

Nicola își lăsă capul în jos:

— A pierit, bietul de el, luptînd vitejește, dar ce folos, că tîlharii ne-au încolțit tare dibaci!

— Un călugăr de la Sfîntul Munte, nu? întrebă Gherasim, spumegînd.

— Da! încuviințară cei trei marinari, într-un glas.

— Numai că nu era călugăr, ci Spînu, piratul vestit, adăugă Nicola. Dar tu de unde știi?

— O să vedeți voi acu. Și v-a înfundat țevile puștilor cu cîlți. Acum le-a venit rîndul să plătească și pentru el, și pentru ceilalți cîți au ucis! zise Gherasim, liniștit.

Pirații se înghesuiră mai tare în parapet. Beteagul își dădu ochii peste cap și începu să icnească, de parcă i-ar fi umblat un șobolan prin piept.

Deodată, Negrilă, care se învîrtea în jurul lor tot arătîndu-și colții, se opri, își ciuli urechile spre bocaport și începu să mîrîie încet.

— Ei, dar ăsta cine mai e, că parcă are un chip cunoscut? întrebă Gherasim.

Un om negricios, cu nasul arcuit, cu ochii vlăguiți, în care se mai vedea însă o șiretenie din trecut, se încurca în giubeaua neagră, bătută cu fir de argint învechit, încercînd să pășească peste gura hambarului.

— Măi să fie-al naibii! exclamă Haralamb, zgîindu-se la el tot atît de mirat ca și Gherasim. Să n-aibă barba asta, aș zice că-i jupîn Agop!

— Agop din Bazar? întrebă repede străinul, găsind ca prin farmec puterea să sară pe punte. Îl cunoașteți pe Agop? Eu sînt Haig, fratele lui.

Gherasim se bătu cu palma în frunte:

— Măi, fraților, acum toate s-au lămurit! Zi, ești frate cu Agop? Negustori scăpătați amîndoi! Te duceai la Pireu cu ceva boarfe, să-ți încerci norocul prin alte părți, că la Stambul nu mai era rost de trăit.

— Așa-i! încuviință Haig, înclinînd din cap.

— Da comorile astea din cabină ale cui sînt? sări și Ieremia cu greceasca lui.

În ochii armeanului se aprinseră scîntei.

— Sînt toate aici? întrebă grăbit, dînd să se repeadă spre scări. N-au înstrăinat nimic?

— N-au avut cînd, răspunse Gherasim, tăindu-i calea. Numai că nu te grăbi. O să vedem la urmă cum se cuvine să le împărțim. Doar nu ne-am luptat cu pirații pentru tine și pentru Agop!

Toată lumea se strînsese în jurul hambarului; Adnana, care nu înțelegea mai nimic din amestecul de vorbe grecești și românești, stătea lîngă Anton Lupan, uitîndu-se pe rînd la toți, mirată și cuminte ca un copil.

Anton Lupan se uită la creastă, unde iarba țepoasă începuse să freamăte ușor, se uită la dîra vînătă care păta marea, la orizont, și zise către ai săi:

— Băieți, faceți ordine pe punte și fiți gata să ridicați ancora. Peste jumătate de oră o să avem vînt din nord. Bietul Ismail s-o fi plictisit așteptîndu-ne atît.

Apoi se întoarse spre Adnana, care se ținea întruna după el, aruncînd priviri speriate spre Huseim.

— Adnana! îi vorbi, punîndu-i mîna pe umăr și privind-o blînd în ochi. Vrei să ne fii de folos?

Fata înclină din cap, fluturîndu-și genele, întrebător. Prin ochii lui Anton Lupan trecu o undă de mirare — și o clipă șovăi, fără să-și dea seama de ce.

— Pirații lui Spînu își au cuibul pe insula asta, sau în alt loc? o întrebă apoi.

— Au multe cuiburi, dar eu nu le știu. Nu le știu nici ei toți, fiindcă Spînu păstrează taină asupra lor și în fiecare loc are alți oameni, care nu se cunosc între ei. Cei pe care i-ai prins sînt aici numai de doi ani. Cuibul lor adevărat e la Alexandria. Acolo fiecare e socotit om cinstit, unii marinari, alții negustori.

— Desigur că au și o corabie.

— Da, a fost aici pînă acum o lună.

— Nu știi încotro a plecat?

— După cîte am înțeles, la Alexandria, să ducă o parte din prada care s-a adunat în doi ani. Acum îl așteptam pe Spînu, încărcam ce mai era în peșteră și plecam și noi.

— Ce peșteră?

— Unde țin ei prăzile. E aici pe mal. Dacă vrei, te duc s-o vezi.

Mihu se apropie de ei.

— Domnule, zise încet, ca și cînd ar fi fost o taină la mijloc, jos în cabină este o colivie cu un porumbel.

Anton Lupan rîse de tonul lui misterios.

— Un porumbel! Sper că nu te-a speriat prea rău!

— Ce zice? întrebă Adnana.

Aflînd, se încruntă.

— E un porumbel călător. Spînu îl ia cu el, și de cîte ori se întoarce cu prada, îl trimite înainte, ca să-i vestească pe ceilalți.

— Acum am înțeles tot! exclamă Mihu, luminîndu-se, după ce căpitanul îi tălmăci spusele ei. Dacă aș fi fost mai deștept, ar fi trebuit să bănuiesc de la început că-i ceva la mijloc. Dar cum să bănuiesc? Eu nici măcar nu știam că porumbeii sînt atît de isteți.

— Nu toți, Mihule, ci numai porumbeii călători. Dacă nu-i ții prea mult în alte părți, ca să se deprindă cu locurile noi, atunci se întorc sfoară la cuibul lor.

— Păi așa, cum îl ținea Spînu, in desagă, cu ce să se deprindă? Cu întunericul? Eu zic că și după un an tot ar fi fost dornic să se întoarcă...

După ce musul plecă, mulțumit că dezlegase și această taină, Anton Lupan se întoarse spre Adnana:

— Mergem?

— Da... Dar crezi că n-au să ne prindă?

— Cine?

— Spînu și ceilalți.

— Tare ți-e teamă de ei!

— Mi-e teamă...

Anton Lupan tresări.

— Da! răspunse el repede, parcă ferindu-se de privirea ei. Să mergem, că n-avem timp de pierdut.

— Mai ia cîțiva oameni! se rugă Adnana, aruncînd iarăși o privire temătoare spre țărm. Ne trebuiesc și felinare, altfel nu putem răzbi.

La cîteva sute de pași spre sud, poalele dealului se pierdeau într-o îngrămădire de stînci roșiatice, printre care răsă-

reau cîțiva copaci pipernicíți. Fata se cățără pe povîrnișul golaș urmînd o potecă greu de ghicit, și se opri în fața unui boschet sărăcăcios de măslini.

— Aici! zise, arătînd cu mîna. Veniți după mine, dar se merge greu.

Gherasim lăsă pușca jos și aprinse felinarul. Ieremia, care sosea din urmă, făcu la fel.

— Măi, frate Gherasime, întrebă încet, oare n-o fi vreo capcană?

— Aș! Tu n-ai văzut ce ochi de copil?

— De, știu eu?! De cînd cu călugărul, nu mai cred în nimic!

Și, spre mai multă siguranță, Ieremia își sprijini pușca sub braț, ca să poată trage în orice clipă, fără a mai ochi.

Intrarea peșterii era o gură scundă

prin care nu puteai merge decît frînt de mijloc. Pe pereții de piatră se vedeau zgîrieturi ciudate, semne făcute de pirați cine știe de ce. Din loc în loc erau desenate ciolane și capete de mort care rînjeau hîd și păreau că mișcă în lumina felinarelor.

— Ei, ai dracului! înjură Gherasim, privindu-le pieziș. Să fie unul mai slab de înger, nu știu cum ar ieși de-aici!

Adnana mergea în fruntea lor, șovăind, încă temîndu-se să nu dea peste vreun pirat ascuns.

După cîteva cotituri, galeria începea să se lărgească, pînă ce se sfîrși într-o grotă uriașă, ai cărei pereți abia se zăreau, sclipind tainic din loc în loc, unde lumina lovea vreun colț de piatră pieziș.

De jur-împrejurul pereților zăceau sipete, baloturi, saci, covoare, arme vechi, arămării, aruncate claie peste grămadă, ca lucrurile scăpate de la foc — zăceau într-o tăcere amorțită, mustrătoare și plină de tristețe, de parcă ar fi simțit pustiul și întunericul din jur.

— Asta-i ce-a mai rămas? întrebă Anton Lupan, uluit. Bine, dar atunci, ce-a fost înainte, că numai astea fac cît un bazar întreg?! În saci ce-o fi?

— Covoare, mătăsuri, stofe, draperii și cîte altele. Ți se împăienjenesc ochii cînd le vezi.

— Nu le putem lăsa aici!... Gherasime, Ieremie, luați cîte ceva la spinare și chemați-i pe toți. Trebuie să-i dăm zor, că altfel ne prinde seara cărînd.

— Nu-ți fie teamă, domnule! răspunse Gherasim. Sîntem mulți și voinici. În două ceasuri îți cărăm și pereții.

— Adnana, întrebă Anton Lupan, după ce rămaseră singuri, vrei să mergem prin peșteră pînă la malul celălalt?

— Vreau, dar să știi că ne trebuie jumătate de ceas.

— Nu-i nimic. La întoarcere o să venim pe sus și-o să ne luăm la întrecere, care urcă mai repede la deal... Oare piratul care pîndea pe țărm de ce n-o fi fugit pe-aici?

— Nu putea fără felinar. Și-ar fi spart capul de pereți.

Foșnetul valurilor se auzea atît de limpede, încît ai fi spus că țărmul se află foarte aproape. În partea asta, galeria era mai înaltă, așa că putea fi străbătută cu ușurință, în schimb, la fiecare pas, din pereți ieșeau colțuri de stîncă, ascuțite, care parcă vibrau ca niște coarde, amplificînd murmurul mării și făcîndu-l mai aspru, în armonia bizară pe care-o dădea zbuciumul apei și nepăsarea granitului nemișcat de veacuri.

Anton Lupan mergea în frunte, cu felinarul, iar Adnana venea după el, fără să i se simtă pasul. I se auzea numai respirația, la răstimpuri, parcă speriată sau șovăitoare, ca și cînd fata n-ar fi fost pe deplin convinsă că drumul acesta trebuie făcut pînă la capăt.

Anton Lupan se opri. Din față răzbătea o lumină slabă, furișîndu-se pe pereții colțuroși, făcînd să pălească flacăra felinarului. După cîțiva pași galeria cotea în loc, lăsînd să se vadă pe neașteptate un petic de mare, învolburat. Vîntul crescuse între timp, și jos valurile se zbuciumau, rostogolindu-se înspumate pe țărm.

— Crezi că nu ne pîndește nimeni? întrebă Adnana, șovăind iar.

Căpitanul *Speranței* se strecură afară și rămase nemișcat. La început crezu că ieșiseră în altă parte a insulei, nu spre răsărit. Apoi văzu soarele în spatele său, recunoscu țărmul, poteca pe care urcaseră la deal; barca era în același loc, trasă pe nisip, numai că valurile o împresuraseră, smucind nemilos de ea.

— Ce este? întrebă fata.

Anton Lupan lăsă să-i scape felinarul din mîini și rămase împietrit cu ochii în larg. *Speranța* nu mai era la locul ei, de parcă o înghițise marea. La orizont se zărea o pînză cenușie.

RECHINII

Ismail se trezi în beznă și un timp toropi, fără să-și dea seama unde se află. Dacă văzu că nu-l zorește nimeni la nimic, închise ochii, mulțumit, să mai tragă un pui de somn. De cîteva zile tot ar fi dormit. Numai covorul pe care stătea întins nu-i dădea liniște, parcă îi era cunoscut. Da, și după miros și după pipăit, ar fi zis că-i covorul lui, de Brussa, cumpărat cu bani scumpi în ziua nunții cu Laleli.

— Aman, Laleli, Laleli! oftă Ismail.

Apoi tresări și deschise un ochi. După cîte își amintea, covorul îl dusese Ghiulsum la Bazar și-acum nu mai era al lui.

— Hei, unde sînt? întrebă nedumerit. Mufidé, Validé, care sînteți aici?

În loc de răspuns auzi un geamăt, pierdut. Bucătarul se frecă la ochi.

— Cine-i acolo? N-auzi? întrebă, în graiul lui, uitînd de ghiauri.

— Eu, Agop, efendi Ismail.

— Dumneata? Și ce cauți aici?

Armeanul gemu:

— Nu mai caut nimic, că mi-au luat tot; m-au nenorocit.

Bucătarul dădu să sară în picioare, dar se lovi cu fruntea de un tavan scund — și într-o clipă se dezmetici. Simți corabia legănîndu-se, auzi valurile spărgîndu-se în bordaj, își aminti cum rămăsese de pază, pe punte, și înțelese că era închis în hambar.

— Ce s-a petrecut, cum de-am ajuns aici? întrebă, tot în graiul lui, apropiindu-se pe dibuite de armean și zgîlțîindu-l de gît.

— Păi ce să se petreacă?... răspunse Agop, tremurînd. Prea bine nu știu nici eu, că am stat ascuns după bocaport, să nu-i văd. Știu că m-am pomenit cu ei grămadă în jurul meu.

— Și eu, ce făceam?

— Dumneata dormeai, efendi Ismail, dormeai și sforăiai cu pușca pe genunchi.

— Dar ei, cum au ajuns pînă la dumneata, că doar erau legați?

— Se vede că s-au tîrît ușurel, cu toții grămadă, așa cum erau legați, și-au căzut în capul meu. «Dezleagă-ne, dacă vrei să scapi viu!»

— De ce nu m-ai strigat, de ce n-ai fugit? scrîșni bucătarul, dezmeticit pe deplin.

— N-am avut curaj, efendi Ismail, iartă-mă, n-am putut: dumneata nu știi ce ochi aveau, să te străpungă, și altceva nimic. Pe urmă, dac-aș fi strigat, parcă dumneata m-ai fi auzit?

— Așa?! Care va să zică, tu i-ai dezlegat, ghiaur nemernic ce ești!

— L-am dezlegat numai pe Spînu, că el era mai fioros. Pe ceilalți i-a dezlegat el. Numai pe grecul acela slăbuț, l-a lăsat în frînghii. Pe urmă Spînu a venit la dumneata, ți-a luat pușca de pe genunchi și cînd ți-a dat una cu patul ei în cap, ți-a pierit sforăitul de parcă te-ar fi vrăjit.

Bucătarul se pipăi în cap.

— Aha! Uite că mi-a rămas și cucui... Pe urmă ce-au făcut?

— Au ridicat ancora, au întins pînzele și au pornit repede la drum. N-am apucat bine să ne depărtăm de țărm, că s-au și repezit la hambar, mi-au răvășit avutul — ce-a fost mai de preț au cărat dincolo, la căpitan, iar pe noi ne-au aruncat aici și ne-au închis.

— Să fie mult timp de atunci?

— Știu eu? Asta s-a întîmplat pe la prînz și-acum o fi noapte, că altfel s-ar zări un pic de lumină de sus.

În clipa aceea, în cabina căpitanului se auzi ușa scîrțîind, cîțiva oameni coborîră scările și începură să vorbească, gălăgioși, ca unii care nu mai aveau să se teamă de nimic.

Ismail se tîrî pe sacii lui Agop și își lipi urechea de peretele subțire, care despărțea magazia de cabina căpitanului...

Omul care vorbise mai înainte continuă, mustrător:

— Căpitane, te ascunzi de noi, și faci rău!

— Taci! răcni Spînu, așa de tare, încît Agop, aflat în spatele lui Ismail, fugi de-a bușelea pînă în colțul hambarului.

Un timp, dincolo, pirații tăcură, înlemniți; se auzea numai răsuflarea fioroasă a căpeteniei lor. Mai tîrziu, un altul dintre ei îndrăzni să rupă tăcerea, arătîndu-și temerile lui:

— Oricum, căpitane, în Arhipelag nu mai e rost de trăit. Trebuie să ne gîndim încotro o apucăm. Oare acum nu ne-or urmări?

— Ești un fricos! răspunse Spînu, rîzînd cu dispreț. Chiar dacă Huseim sau ceilalți ne-ar trăda și le-ar spune încotro am pornit, cum ar putea să se țină după noi cu prăpăditul lor de barcaz?

— Înainte să ne trădeze Huseim, o să ne trădeze fata!

Spînu bătu cu pumnul în masă și răcni din nou:

— Să nu-mi mai pomenești de ea!... Și ajunge cu văicărelile, muieri ce sînteți! Hai, toată lumea afară, lăsați-mă singur, netrebnicilor!

Oamenii nu mai așteptară o nouă poruncă, ci se repeziră pe scări, buluc...

— Mai întîi să dormim puțin; pînă la Alexandria avem de mers două săptămîni. Este destul timp de gîndit.

Zicînd acestea, Ismail căscă, își pipăi

cucuiul din cap, apoi se întinse tacticos pe covor, și peste cîteva clipe magazia începu să răsune de sforăitul lui.

Ceasurile se scurgeau greu pentru Agop. Liniștea de afară îi dădea fiori, iar sforăitul bucătarului îl scotea din minți. Din cînd în cînd încerca să-l trezească, trăgîndu-l de picior, ori dîndu-i cîte un ghiont, dar, ca urmare, sforăitul creștea mai mult.

La aceeași oră de noapte, în partea cealaltă a insulei, *Penelopa* naviga direct către sud-est, împinsă de un vînt bun. Anton Lupan, cu Gherasim alături, stătea aplecat deasupra hărții, în cabina căpitanului, în vreme ce kir Iani se plimba prin spatele lor, furios.

— Cu sicriul ăsta plutitor n-o să-i ajungem niciodată! zise Gherasim, clătinînd neîncrezător din cap.

— Dacă-i sicriu, poftim, dă-te jos! pufni căpitanul, mușcînd din trabuc.

— Nu ține seama de ce spune omul la necaz, kir Iani! interveni Anton Lupan, împăciuitor. Eu unul cred că *Penelopa* n-o să ne facă de rîs.

— Pe mine nu mă privește; eu merg la Pireu!

— Firește, căpitan Iani, și noi mergem tot la Pireu, dar mai întîi trebuie

să-i prindem pe pirați. Pînă atunci, cu voia dumitale, comanda *Penelopei* o s-o am eu!

— Cu voia mea? Nu!

— Atunci fără voia dumitale! Ne-am înțeles?...

La cîteva mile în stînga se simțea țărmul apusean al insulei Skyros, în lungul căruia navigau de mult. Odată cu apropierea dimineții, vîntul se întărea. Cîte o rafală vijelioasă smucea pînzele, și atunci, catargele arcuite spre prova trosneau, gata să se rupă din sarturi.

— Coborîți pînzele, ce mai așteptați?! strigă kir Iani.

— Poate c-ar fi timpul, domnule! zise și Gherasim.

Anton Lupan scutură din cap:

— Nu! Căutați cabluri sau parîme și întăriți catargele!

La fiecare rafală, *Penelopa* își afunda prova în apă, și uneori, clipe întregi bompresul nu se mai ridica dintre valuri.

— Duceți toate greutățile la pupa! porunci Anton Lupan, netulburat. Goliți toată partea din față a hambarului!

În prova se vedea capul Sarakimonesi, colțul de sud al insulei Skyros. Peste puțin timp, marea avea să se deschidă liberă, în stînga. Anton Lupan își simți bătăile inimii. Se apropia clipa cea mai grea a acestui joc plin de primejdii. Știa că dacă la ora asta *Speranța* apucase să treacă spre sud, n-o mai putea ajunge: singura șansă era să depășească înaintea ei insula Skyros și să-i taie drumul...

Capul Sarakimonesi se vedea în babord, înroșit de soarele care tocmai răsărea. Dincolo de el se deschidea marea, pustie cît răzbeai cu ochii. Anton Lupan cercetă înfrigurat orizontul, de la un capăt la altul, fără să descopere nici un catarg, nici o pînză. De dincolo de orizont se ridica fumul unui vapor — și altceva nu se vedea nimic.

— Mihule!

— Da! răspunse musul, de veghe la prova.

— Urcă-te pe catarg și vezi dacă nu se zărește vreun vas!

Peste cîteva clipe, Mihu era la mărul catargului. Oamenii de pe punte se ridicaseră și cercetau orizontul, cu aceeași înfrigurare ca a căpitanului.

— Parc-ar fi o corabie! strigă musul. Dar trebuie să fie tare departe, că-i văd numai vîrful catargelor.

— Cîte?

— Două.

— Încotro se duce?

— Fuge spre sud, cu vîntul.

Gherasim lăsă să-i cadă brațele de-a lungul trupului.

— Am pierdut-o! Acum nimeni n-o mai poate ajunge.

— Ridicați toate pînzele! Mergem înainte! Orice ar fi să se întîmple, trebuie să-i ajungem! spuse cu hotărîre Anton Lupan.

Mihu scoase un chiot și își dădu drumul din vîrful catargului.

— O să-i ajungem, domnule, să n-ai nici o grijă!

Oamenii se repeziră să îndeplinească poruncile căpitanului.

— Ridicați tot ce se poate chema pînză! continuă acesta, simțind că marinarii îl vor asculta orbește. Puneți căngile în afara bordului și întindeți păturile. Întăriți mai mult catargele și n-aveți grijă, n-au să se rupă. Mitrofan, ia-o două carturi mai la stînga!...

La orizont se ridicau nori negri, care curînd acoperiră soarele abia răsărit din valuri — și marea se învălui în umbre. *Penelopa* își afundă prova în apă, scîrțîind din toate legăturile ei ostenite. Catargele, arcuite, trosneau gata să se

rupă și sarturile întinse vibrau pe toate tonurile, împletindu-și sunetele cu mugetul înfricoșător al mării.

*
* *

Dar, în timp ce *Penelopa* naviga astfel, în timp ce Mihu și Adnana se urcau pe rînd în vîrful catargului, ca să cerceteze marea, în timp ce oamenii obosiți picoteau în picioare, fiindcă pe bord nu mai era un singur colțișor uscat unde s-ar fi putut întinde la odihnă, în timp ce Haig își frîngea mîinile, ascuns în cabina echipajului, îngrozit de o nouă întîlnire cu pirații, în timp ce Negrilă lătra furios, scuturîndu-și blana ori de cîte ori un nou val i se prăbușea în spinare, în timp ce Anton Lupan stătea la prova, neclintit, cu ochii ațintiți înainte, cu pumnii și cu dinții strînși, ca și cînd prin încordarea lui ar fi vrut să transmită o forță mai mare corăbiei, în sfîrșit, în timp ce kir Iani alerga pe punte, molfăindu-și furios trabucul stins, zgîindu-se de jur-împrejur în nădejdea că s-ar ivi vreun vapor care să-i aducă scăparea — în timp ce se întîmplau toate acestea, oare ce făcea Ismail, bucătarul?

Apoi ce să facă? Dormea sforăind pe covorul de Brussa, visînd la dulcea și gingașa lui Laleli, rămasă într-o mahala a Stambulului.

— Efendi Ismail! îl striga Agop, din cînd în cînd, trăgîndu-l de un picior.

— Lasă-mă să dorm, mai avem pînă la Alexandria! răspundea bucătarul, deschizînd numai un ochi.

Cînd se trezi Ismail, alături în cabină era mare gălăgie.

— Mîine dimineață o să fim prin dreptul Stampaliei, spunea unul. Trebuie să ne oprim, să luăm provizii.

Bucătarul își ciuli urechile. Știa că Stampalia era o insulă tocmai în marginea de sud a arhipelagului; deci, iată că izbutise să «facă punctul», neostenindu-se cu măsurătorile!

— Mută-ți gîndul! se împotrivi Spînu, răspunzînd celui care vorbise mai înainte. Ce, de asta ne arde nouă?

— Păi mai avem numai zece pesmeți și vreo două ocale de slănină. Cum o s-o ducem pînă la capul drumului?

Ismail își lipi ochiul de perete și privi în cabină. Pe masă nu se mai vedea nimic de-ale gurii.

— Răbdați! strigă Spînu, mîngîindu-și cuțitul. Cîte un pesmete de fiecare! Asta-i tot, ajungă-vă!

— Și slănina? întrebă unul din pirați, înghițind în sec și lingîndu-și buzele.

— O țiu la mine sub pernă. O să vă dau în fiecare zi cîte o felie. Hai, acum cărați-vă, mîncăilor!

Pirații urcară scările, bombănind cu ciudă, mărită fiindu-le vechea nemulțumire. Rămas singur, Spînu scoase slănina, își tăie o halcă de vreo șase degete, puse un pesmet în apă, să se înmoaie, apoi începu să-nfulece, aruncînd priviri spre ușă. După ce-și sfîrși cina, îndesă restul de slănină sub pernă, îi strigă ceva omului de la cîrmă, apoi făcu lampa mică, se trînti pe pat, fără să lase cuțitul din mînă, și începu să sforăie.

Muncit de gînduri, bucătarul se scărpină în cap, ocolind cu grijă cucuiul.

— Așa nu mai merge; dacă ei trebuie să postească, atunci despre mîncarea noastră nici vorbă nu mai poate să fie!

— Ce ai de gînd, efendi Ismail? întrebă armeanul.

— O să vezi îndată. Tu ai grijă numai să-ți ții gura!

Cu aceste vorbe, bucătarul desprinse scîndura din colțul hambarului, se strecură în despărțitură, ascultă o vreme sfo-

răitul lui Spînu, apoi scoase panoul și își vîrî capul în cabină. Slănina era colea, sub pernă. Dacă ar fi întins mîna... Dar nu, acum sosise timpul pentru altfel de ispravă, nu mai mergea să tot șterpelească dintr-o biată bucată de slănină!

Ismail se pipăi la brîu, scoase linguroiul, se aplecă deasupra patului, ridică brațul — și lovi din toate puterile. Capul lui Spînu pocni ca o sticlă desfundată. Piratul deschise ochii, îi dădu peste cap și rămase moale, înainte de a putea scoate un singur crîcnet.

— Ce faci, căpitane? strigă omul de la cîrmă, auzind pocnetul. Bei de unul singur? Ziceai că nu mai e nici o sticlă!

În hambar, Agop, pe care îl mînase necuratul să se uite pe găurică, scoase doar un geamăt și își pierdu simțirile.

În acest timp, Ismail nu stătea de pomană: sări în cabină, îi scoase giubeaua lui Spînu, și-o puse pe dînsul, la fel făcu și cu turbanul, înfundă gura piratului cu o cîrpă, apoi îl legă zdravăn, și-l lăsă țeapăn în fundul patului.

— Ei, așa mai merge! zise cîrmaciul, văzîndu-l pe căpitan că iese pe tambuchi, cu o sticlă în mînă. Credeam c-ai să bei singur. Hai, vino mai repede, că mi s-a uscat gîtlejul!

— Dar hai, căpitane, odată! stărui piratul de la cîrmă.

Ismail își potoli bătăile inimii, se întoarse spre el și-l atinse în creștet cu linguroiul.

Pînă una alta, Ismail legă cîrma cît putu mai bine și alergă la tambuchiul de la prova, pe care îl închise cu zăvorul. Ultimii doi pirați, căci al treilea atîrna de crucetă, erau astfel puși bine în cabină și nu mai puteau ieși decît dacă ar fi avut asupra lor măcar un topor, să spargă zăvorul.

Speranța se lupta, gemînd, cu valurile, bîjbîind în noaptea de smoală, fără cîrmaci și om de veghe. În vreme ce desfăcea bocaportul, Ismail zări un far în dreapta, dar n-avu cînd să se gîndească ce colț de pămînt, ce insulă se află acolo.

— Hai afară, Agop, c-am închiriat altora hambarul!

Armeanul se ridică anevoie, tremurîndu-i și trupul și inima.

— Dumneata ești, efendi Ismail? Ai scăpat fără să te spînzure?

— Vino-ncoa și pune mîna! îl zori bucătarul, în loc să-i răspundă.

În cîteva minute, cei doi pirați de la cîrmă, împreună cu Spînu, pe care îl scoaseră cu greu din cabină, zăceau înăuntrul magaziei.

În stînga, unde era răsăritul, parcă încerca să se reverse o slabă lumină.

— Acum ce facem? întrebă armeanul, foindu-se pe lîngă cîrmă.

— Întîi mîncăm, pe urmă așteptăm să se facă ziuă...

— Dar unde mergem? Știi drumul?

Ismail ridică din umeri:

— De, după valurile astea, aș zice că am ieșit în Mediterană; mai departe, Alah cu mila!

Farul pe care îl văzuse adineaurea rămăsese în urmă, iar în față nu se mai vedea nici unul.

— Și dacă ne rătăcim? stărui armeanul. Dacă ne prinde furtuna?

Bucătarul ridică nasul și adulmecă în aer. Furtună?

Peste un ceas, cînd în sfîrșit începu să se facă lumină, vîntul se prefăcuse într-o briză moartă, care se legăna în pupa *Speranței*, ca o trenă mîncată de molii, bîjbîind printre valuri, nehotărîndu-se să-și aleagă drumul. Dar dacă cineva ar fi privit barometrul, ar fi văzut că în această oră acul lui coborîse cu vreo

patru linii și părea hotărît să înghită tot cadranul.

— Vine o corabie! strigă Ismail, cuprins de bucurie. Auzi, bre, Agop? O corabie cu două catarge. Acum o să căpătăm și de mîncare, o să aflăm și drumul! Am scăpat de orice grijă! Ia coboară în cabina căpitanului și vezi că mai este un ochean acolo.

— Dar n-o fi rămas vreun pirat ascuns pe sub paturi?

— Și ce, ți-e frică să te iei cu el la trîntă? răspunse bucătarul, pus pe glumă.

Deși vîntul aproape murise, corabia din urmă se apropia atît de repede, de parc-o mînau duhurile. Dincolo de ea se ridicau nori negri și marea, care aici se albăstrise, părea vînătă și involburată, răscolită de cine știe ce diavoli ascunși în adîncuri. Pînzele *Speranței* începură să fluture, neliniștite, așa, fără nici o pricină.

«Ce-o mai fi și asta?» se întrebă bucătarul, mirat de iuțeala corabiei străine.

Apoi deodată își dădu seama că se pornise furtuna, pornise de undeva, din Egee, se furișase cenușie printre insule, se răsfirase peste Mediterană, și-acum se apropia ridicînd pe sus corabia străină.

«Sînt nebuni, sau n-au întîlnit niciodată o furtună!» își zise, văzînd că marinarii necunoscuți veneau cu toată velatura, ca și cînd ar fi fost hotărîți să nimerească de-a dreptul pe gurile iadului.

Armeanul urcă scările, mai înzdrăvenit, cu ocheanul în mînă.

— Bre, Agop, hai să coborîm pînzele, că nu-i a bună. Rămînem numai cu focul și cu trinca, altminteri...

Ismail privi prin ochean țărmul pustiu. Undeva, spre apus, se vedea un pîlc de palmieri, legănîndu-și umbrele verzi sub ultimele adieri de vînt, ca și cum le-ar fi urat corăbierilor bun venit.

— Bre, Agop, să zici că n-ai noroc! strigă cîrmaciul, rîzînd. Ai plătit pînă la Pireu, și uite că te-am adus în Africa, fir-ai tu să fii!

Apoi, pînă la țărm nemaifiind mult, aruncă ancora, coborî pînzele, le strînse pe ghiuri, se încredință că hambarul era bine închis, încercă încă o dată zăvorul tambuchiului, întinse o tendă lîngă catargul mic, ca să aibă umbră la somn, și se întinse pe punte, cu mîinile sub căpătîi. Păcat că n-avea luleaua să pufăie puțin înainte de a adormi!

— Pînă mîine dimineață să nu mă scoli, că altfel te dau la rechini! îi porunci lui Agop.

— Sînt rechini pe-aici? întrebă armeanul, uitîndu-se speriat în jur.

— Cu duiumul! Așa că ai grijă cum te miști!

Pregătindu-se de culcare, bucătarul își scoase mai întîi îmbrăcămintea lui Spînu, că era mare căldură, și atunci simți în buzunarul dinăuntrul giubelei o hîrtie foșnind. Deși pica de somn, curiozitatea îl împinse să vadă ce-o fi. Deci scoase hîrtia, care părea o scrisoare umplută cu slove grecești de mîna stîngace a unui om nedeprins la scris, căscă și se întinse pe punte, citind:

«Căpitane, să te țină tartorul sănătos și să te văd în curînd venind, că se implinește anul de cînd n-ai mai fost pe la noi. Fiindcă Selim pleacă în Arhipelag, cu porunca pe care o știi, îți trimit vești de la Musarah, ca să fii liniștit...»

Aici Ismail se opri, ostenit. Ce naiba era Musarah, că parcă mai auzise? Să fi fost nume de om, de oraș, sau poate un golf — tii! — cum de nu-și putea aminti?... Dar la urma urmelor, ce-l privea pe el scrisoarea piratului, mai cu seamă că somnul îl apăsa în creștet ca un turban de plumb?

Pe jumătate toropit, turcul dădu să împăturească hîrtia și s-o pună la loc. În clipa aceea, un ochi îi mai alunecă în treacăt asupra ei, și el tresări.

«Corabia e gata de două luni, căpitane, scria în acel loc, și nu așteptam decît porunca încotro să pornim...»

Ismail se ridică într-un cot, de data asta cu amîndoi ochii deschiși, vii, să zici că-i pierise orice urmă de somn, din cot se săltă într-o rînă, tot citind, din ce în ce mai aprins, pînă ce sări în picioare și începu să strige, parcă ieșit din minți:

— Măi, Agop, tu știi ce-am găsit?... Tot Coranul nu face cît un rînd de-aici!... Alah, Alah, fii înțelegător și-am să mă pocăiesc dacă am greșit!... Ce-o să se bucure căpitanul cînd o auzi!.

Nespus de tulburat și de fericit, bucătarul *Speranței* coborî în cabina de la pupa, ascunse scrisoarea sub cărțile lui Anton Lupan, pe un raft, socotindu-l drept locul cel mai ferit, apoi ieși pe punte și încă o vreme umblă de colo pînă colo, bălăbănind din mîini, rîzînd, oprindu-se uneori în fața lui Agop și zgîlțîindu-l, încît acestuia i se părea că turcul a înnebunit.

— Măi, Agop, grozav o să se bucure

căpitanul! O să aibă de ce să-i mulțumească lui Ismail!

Dar osteneala care se adunase în trupul lui în atîtea zile de zbucium îi înfrînse bucuria după un timp și bucătarul, lăsîndu-se pe punte în locul pregătit dinainte, umbrit, se prăvăli în somn, ca într-o prăpastie fără fund, cît miile de valuri întîlnite în drum, puse unul peste altul, parte spre iad, parte spre cer, că altfel, numai cerul sau numai iadul nu le-ar fi încăput.

Pe la ceasul prînzului, cînd soarele îi ajunse în creștet, făcînd să-i fiarbă creierul, armeanul se trezi, sări în picioare și rămase trăsnit: corabia piraților, parcă ieșită din adînc, era în fața lui, la cîteva sute de pași, și se apropia încet, împinsă de ultimele adieri ale vîntului.

— Efendi Ismail!

— Ce-i, Agop, ți s-a făcut de rechini?

— Efendi Ismail, pirații!

Bucătarul se ridică într-un cot, frecîndu-se la ochi.

— Bre, tu ai năluciri!

Dar în clipa aceea văzu corabia cu capul de mort pe catarg, și înlemni.

— Să coborîm barca și să fugim la țărm! zise armeanul, dîrdîind.

— Prea tîrziu! Acum nu mai putem decît să luptăm și să murim!

— De ce să luptăm, efendi Ismail? Dumneata ești singur, iar ei îs mulți. Să le cerem îndurare, le dau jumătate din avutul meu — numai să ne lase vii.

Ismail nu-l asculta, luă pușca de jos, că o ținea totdeauna cu el, se duse la prova și se piti după parapet, uitîndu-se deasupra numai cu un ochi, în așteptarea clipei cînd să tragă primul foc, bine țintit.

Corabia piraților se apropia încet, încărcată cu fel de fel de pînze, întinse iscusit în fiecare loc unde putea fi prinsă o adiere de vînt. Bucătarul rămase cu gura căscată, minunîndu-se de această dibăcie, uitînd că avea în față vrăjmașii cei mai de temut. Dar cînd pirații ajunseră la vreo sută de pași, începu să clipească din ochi, crezînd că totul este vis.

— E *Penelopa!* strigă, uitînd să mai stea pitit. Chiar dacă ar mai fi încă o Penelopă în Arhipelag, e cea pe care am pictat-o eu!...

Pe puntea *Penelopei* cîțiva oameni se ridicară în picioare, cu puștile în mîini. Ismail auzi o împușcătură și glonțul îi piui pe la urechi. Agop gemu în spatele lui, după care se prăbuși.

— Predați-vă! izbucni un glas, tunînd. Haide, toată lumea mîinile sus, cît nu e prea tîrziu!

«Dar e căpitanul nostru!» își zise bucătarul, fără să mai priceapă nimic.

Și începu să facă semne prietenești din mîini.

Cîteva clipe mai tîrziu, cele două corăbii erau alături, bord la bord, și noii veniți îl înconjurară pe Ismail, care de care mai nedumerit.

— Unde-i Spînu? întrebă Anton Lupan, uitîndu-se în jur.

Bucătarul arătă spre hambar.

— Estem aici, dar poate am murit, că n-am mîncat ioc, răspunse, revenind la graiul ghiaur. Sîntem toți cinci aici, unul am spînzurat Spînu — eu am dat în mare, bîldîbîc!

— Bine, păgînule, sări Gherasim, neștiind dacă să-l îmbrățișeze sau să-l ia în pumni, atunci de ce-ai fugit cînd ne-ai văzut?

— Eu nu de voi fugeam, fugeam de asta care este sus! răspunse bucătarul, arătînd steagul cu cap de mort, care, în lipsa vîntului, atîrna pleoștit pe catarg.

Oamenii întoarseră capul și rămaseră încremeniți.

— Steagul piraților! Cine l-a ridicat?

Kir Iani, care rămăsese pe puntea celeilalte corăbii, se îmbujoră atît de tare, că pînă și țepii din obraz i se făcură roșii.

Anton Lupan se repezi la el și-l înghesui în parapet.

— Ce-a fost asta, căpitan Iani? Ești bun să ne spui?

— Da, eu l-am ridicat! mărturisi căpitanul *Penelopei*, neștiind dacă să-l înfrunte sau să se facă mic.

— Și poți să mă lămurești ce-ai urmărit?

— Urmăream să ne vadă vreun vapor de război și să ne captureze, ca să scap de voi...

În acest timp, echipajul *Speranței* deschisese tambuchiul și magazia și-i scosese afară pe cei cinci pirați leșinați de foame.

— Cu ceilalți ce facem, domnule? întrebă Ieremia. Îi lăsăm de prăsilă lui kir Iani?

— Nu! eu zic că-i mai bine să lucrăm cu toptanul. Cărați-i pe toți încoace. Altminteri te pomenești că scapă și iar li se înmulțește neamul!

Lanțurile ancorelor începură să trosnească, pînzele se ridicară pe catarge, și *Speranța*, urmată cu furie de kir Iani, porni de-a lungul țărmului.

La Bir-Sanjé, cele două echipaje se ospătară cum nu se mai ospătaseră de multă vreme, se desfătară la umbra palmierilor, încărcară apă proaspătă și provizii — toate astea făr de parale, ci în schimbul cîtorva șaluri de mătase, pe care Gherasim le scoase, ca un început de dijmă, din calabalîcul armenilor, parte dreaptă de la fiecare, ca să nu supere mai tare vreunul.

Aproape de țărm apa era adîncă, așa că ancoraseră numai la cîțiva stînjeni, pe un fund limpede ca al pîrîului de munte. Pe bord nu rămăsese nimeni — la ce să rămînă, cînd puntea se vedea ca în palmă, și Ieremia era colea, cu flinta lui năzdrăvană? Numai Ismail, mai tîrziu, după ce își făcuse slujba de bucătar, frigînd un berbec african în spuză, și își îndestulase și el pîntecele spurcat cu slănină, se duse să se culce în cabina de la prova, simțindu-se mai bine acolo decît la lumină, în gălăgia ghiaurilor.

Pe înserat, oamenii coborîră pe plajă, înconjurați de copii tuciurii în pielea goală, se urcară în bărci și își luară rămas bun de la țărmul Africei.

O ultimă întîmplare tulbură liniștea acelei zile, pesemne ca o încununare a crîncenelor încercări pe care le înfruntaseră pînă acuma. Soarele cobora în spatele palmierilor și la umbra țărmului marea albastră se întunecase, făcîndu-se vînătă. Simțind că oamenii fac pregătiri de plecare, și că de acum înainte nu va mai fi rost de fugă, Spînu începu să se frămînte, aruncînd în jur priviri pline de spaimă.

— Căpitane! gemu piratul, văzîndu-l pe Anton Lupan în preajmă.

— Ce vrei?

— Unde ne duceți acuma?

— La Pireu.

— Ne dai pe mîna judecătorilor?

— Dar cum ai vrea altfel?

Spînu își frecă gîtul, cu o mișcare pe care n-o poruncise creierul lui mîinilor.

— Căpitane, gîfîi el, încercînd să se ridice într-o rînă. Ce cîștigi dumneata dacă o să ne spînzure? Dă-mi drumul...

La auzul acestor cuvinte, obrazul lui Anton Lupan se făcu vînăt și, fără să vrea, ridică pumnul.

— Dă-ne drumul, mie și lui Huseim, continuă piratul, și-ți spun unde este franțuzul!

— Care franțuz?

— Pierre Vaillant, prietenul dumitale!

Oamenii, care se adunaseră în jur, rămaseră înlemniți, numai ochii mișcîndu-li-se în cap, privind parcă fără înțelegere, cînd la căpitanul lor, cînd la Spînu.

Anton Lupan se aplecă spre pirat, și-l apucă de grumaz, tremurînd:

— Pierre Vaillant? N-a murit?

— Nu! Și dacă îmi dai drumul, îți spun unde-l poți găsi.

— Nu minți? Ce dovadă poți să-mi aduci că nu l-ai ucis?

Spînu arătă spre Huseim:

— Uite, el l-a văzut!

— Alt martor nu ți-ai găsit? întrebă batjocoritor Anton Lupan, în timp ce o sumă de alte gînduri se învălmășeau în capul lui.

Era oare adevărat că Pierre Vaillant trăia, că Spînu îl ținea undeva ascuns și cu o singură vorbă a lui ar fi aflat acel loc, ca să-și regăsească în sfîrșit prietenul de atîția ani dispărut? La Stambul fusese sigur că-l va regăsi, tot așa cum o săptămînă mai tîrziu se încredințase că Pierre Vaillant a murit. Care era adevărul și cum putea să-l afle, ce-i rămînea de făcut?

— Ceilalți nu știu nimic, urmă Spînu, răspunzînd la întrebarea lui. Nu dau niciodată toate pe mîna lor, dar crede-ne pe mine și pe Huseim!

Auzind aceste cuvinte, ceilalți pirați se smuciră de jos și, dacă n-ar fi fost echipajul aproape, s-ar fi repezit cu toții asupra căpeteniei lor.

— Da, scrîșni unul din ei. Știam că te ascunzi de noi — și-acum ai fi mulțumit să ne vezi pe noi spînzurați. Doar să scapi tu!

— Ce faci, căpitane? întrebă Spînu, ca și cînd nu i-ar fi auzit.

Văzuse tulburarea lui Anton Lupan, vedea frămîntarea lui și era sigur că l-a biruit.

— Uite, continuă el, aproape despovărat de spaima care îl stăpînise la început, dă-ne drumul să ne ducem pe țărm, mie și lui Huseim, nu-ți cerem nimic să luăm cu noi, și-ți spun locul unde îl poți găsi.

Căpitanul *Speranței* rămase cîteva clipe împietrit. Nu-și dădea nimeni seama ce se întîmplă cu el, toți erau buimăciți, numai Adnana, care îl privea neștiutoare, fiindcă înțelegea prea puțin limba grecească vorbită de ei, simțea că e mare frămîntare în sufletul lui.

— Nu! rosti înăbușit Anton Lupan, după un timp. Orice ar fi în joc, nu am dreptul să-ți dau drumul. Asupra sorții voastre numai judecătorii vor hotărî!

— N-ai să-l mai găsești niciodată pe Pierre Vaillant! scrîșni Spînu.

— Dacă trăiește într-adevăr, am să-l găsesc, chiar fără ajutorul tău. Dar nădăjduiesc că în fața judecății tot ai să spui.

— De ce? Ca să-mi pună un ștreang mai bun?

Căpitanul nu-l mai ascultă, ci se întoarse spre ai săi, ascunzîndu-și tulburarea care îl stăpînea, făcînd să se învălmășească o mie de gînduri în cap și o mie de simțăminte în sufletul lui.

— Hai, băieți, ridicați ancora!

În clipa aceea, în bordul stîng se auziră două plescăituri, una după alta, și Adnana scoase un strigăt de spaimă.

— Ce s-a întîmplat? întrebă căpitanul, lăsînd cîrma.

Fata își apăsă mîna pe inimă:

— Spînu!... Spînu și Huseim au sărit în apă.

Două dîre de spumă tulburau fața mării, îndreptîndu-se spre mal cu o re-

pеziciune uimitoare. Ieremia lăsă cabestanul și puse mîna pe pușcă.

— Stai, nu-i ucide! îl opri căpitanul, fiindu-i foarte scumpă viața lui Spînu. Așteaptă să ajungă la țărm și p-ormă șuieră-le să se oprească. Voi ceilalți coborîți repede barca!

Nu apucă să-și termine vorba, cînd copiii de pe țărm o luară la fugă, scoțînd strigăte de spaimă. De-a lungul malului aluneca fulgerător, dar cu o liniște maiestuoasă, fără să tulbure fața mării, ca și cînd ar fi fost numai o umbră, spinarea unei dihănii fioroase. În spatele ei se vedea încă una, apoi a treia, grăbindu-se să taie calea fugarilor.

— Rechinii! strigă Adnana.

Anton Lupan o cuprinse de umeri și o trase deoparte, ca și cum ar fi vrut s-o ferească de priveliștea înspăimîntătoare.

Primul rechin țîșni înainte, lovi apa cu coada și se întoarse pe spate, arătîndu-și burta albă. În volbura care răscoli unda se auzi un răcnet de moarte, marea începu să fiarbă, înroșindu-se, într-o zvîrcolire deznădăjduită. În clipa următoare deasupra nu mai rămăseseră decît vîrtejuri potolite și o pată întinsă de sînge.

Al doilea fugar se aruncă în lături, vru să se întoarcă spre corabie, scoțînd strigăte de spaimă, dar îndată, alt rechin lovi apa în preajmă-i, se întoarse pe spate și, căscîndu-și gura hrăpăreață, îl trase în adîncuri, lăsînd deasupra numai volbura purpurie.

Pirații rămași pe corabie priveau pe deasupra parapetului, cu ochii holbați de spaimă.

ALT FEL DE PRIMEJDII

Incepea să se lumineze de ziuă, a treizecea zi de cînd se luptau cu vîntul de nord, să se apropie de Pireu, peste Mediterană.

Îi trebuise numai patru zile corăbiei să ajungă de la Skantsura la Bir-Sanjé, pe coasta africană, și într-o lună împlinită nu izbutise să facă înapoi nici trei sferturi drumul, fiindcă abia se apropia de Egee.

Navigau în volte, «strîngînd» vîntul cît se putea mai bine, tăind zig-zaguri mari peste Mediterană, o zi îndreptîndu-se spre nord-est, spre nord-vest ziua următoare, dar jumătate din cîștigul lor asupra mării se pierdea, fiind mare deriva și tot împingîndu-i în urmă. Barem *Penelopa*, care avea liniile mai greoaie și velatura nu tot atît de bună, deși pornise odată cu dînșii, se pierduse de multă vreme în zare, poate obercăind și-acum, neputincioasă, pe lîngă nedorita coastă de nisip africană.

Dar, în sfîrșit, aseară *Speranța* ocolise Capul Krio și, odată cu zorile, vîntul, așezat printre insule, după ce mai smuci o dată velele din prova, se abătu în lături, apăsîndu-i tribordul. Acum, corabia noastră naviga de-a lungul coastei de apus a insulei Creta, pregătindu-se să se întoarcă, ostenită, în marea Egee.

Negrilă se arătă pe față cucerit odată pentru totdeauna de blîndețea și gingășia Adnanei. Zadarnic îl mustra stăpînă-su, poate din pizmă, zadarnic îl ademenea bucătarul cu ciolanele cele mai bune — el nu mai știa de nimeni.

Nimeni nu-l văzuse vreodată scoţînd lătrături mai vesele, făcînd tumbe mai năstruşnice, alergînd mai zvăpăiat pe punte, după cum, dacă fata, obosită de atîta zbenguială, se oprea să-şi tragă răsuflarea, sau se aşeza gînditoare pe un colac de parîme, nimeni nu-l văzuse pe Negrilă mai potolit şi mai cuminte.

Cît era ziua de mare, cîinele nu făcea decît să urmărească mişcările Adnanei, iar seara, cînd ea se întindea în hamacul ei, la pupa, el se ghemuia tăcut alături, cu ochii vii şi urechile ciulite, ca să mîrîie şi să-şi arate colţii îndată ce ar fi auzit un pas pe punte.

În stînga bompresului se zărea insula Cithera, vestind apropierea continentului şi sfîrşitul acestei etape zbuciumate, prelungită mai mult decît ar fi putut prevedea mintea cea mai chibzuită.

Adnana îşi scoase capul de sub cearşaf, îşi scutură părul ud, îndepărtîndu-şi-l de pe frunte, şi dădu cu ochii de oamenii care, după ce se ferchezuiseră ei, începeau să ferchezuiască şi puntea.

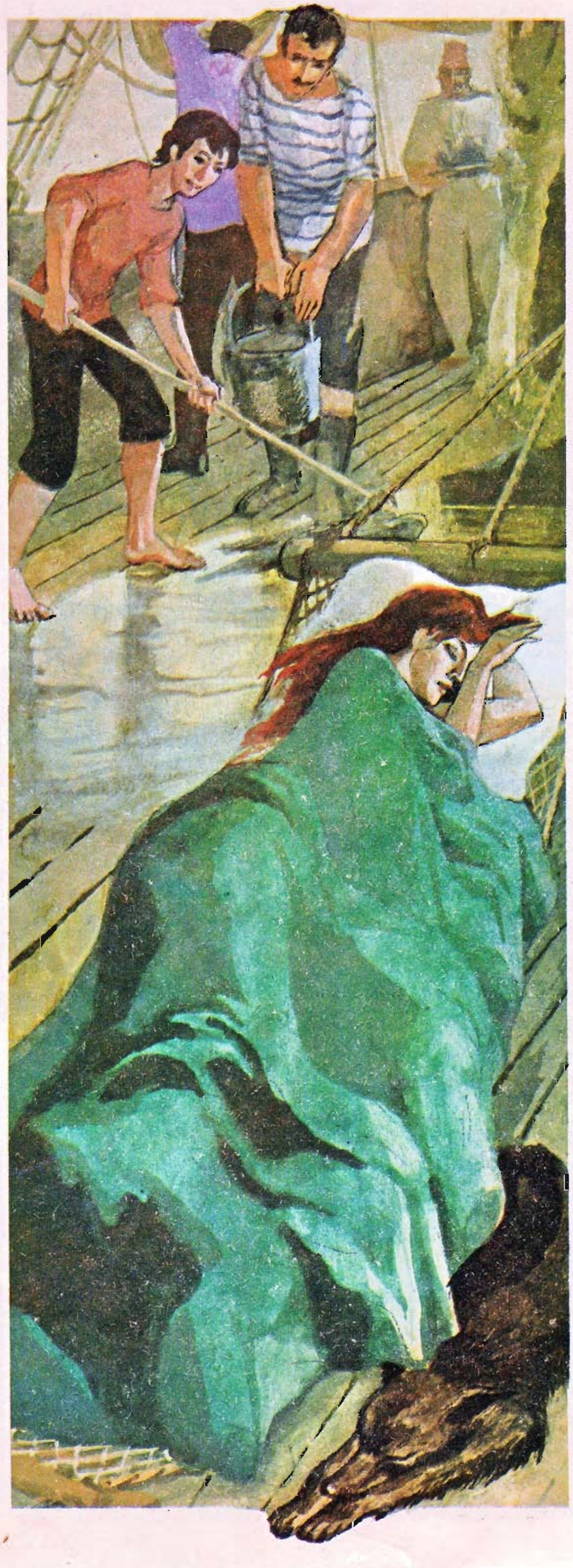
— Bună-dimineaţa! le strigă, împărţind fiecăruia cîte un zîmbet.

— Bună-dimineaţa! răspunseră cu toţii, îmbujoraţi de lumina răsăritului.

Negrilă începu să se zbenguie pe punte.

— Bună-dimineaţa! se grăbi să strige Ismail, din bucătărie. Am dormit bine? Acum estem gata cafeaua. Aşteptam, repede caldă aduceam!

Numai Agop stătea zgribulit pe marginea bocaportului, cu ochii roşii, cu barba crescută, aruncînd priviri speriate spre piraţii legaţi alături. De cînd îşi adunase bogăţiile la loc în cufere şi le dusese înapoi în magazie, nu mai avea linişte să închidă ochii. Dacă ar fi fost ca drumul să mai ţină încă o săptămînă, ar fi înţepenit acolo, gata prefăcut în mumie.

După ce-i aruncă o privire plină de ciudă, Gherasim se apropie de Anton Lupan, care trecuse la cîrmă, și-i spuse, abia stăpînindu-se:

— Domnule, mîine-dimineață sosim la Pireu, dacă nu și-o bate iar joc de noi vîntul. Eu cred că a venit timpul să-l judecăm puțin pe armeanul nostru; pe urmă n-o să mai avem cînd, și mi-e să nu ne scape printre degete.

— Fără îndoială, Gherasim. Mai ales că ne trebuie bani, bani mulți, să ne ajungă luni de zile, ca să răscolim Arhipelagul și răsăritul Mediteranei, pe unde își aveau pirații cuiburile. O să mergem pînă la Alexandria, pînă la Port Said, dacă o fi nevoie. Nu pot să-l las pe Pierre Vaillant în părăsire, acum cînd știu că trăiește.

— Așa e, domnule! Nici eu n-aș avea liniște dacă aș ști că nu ne-am făcut datoria.

— Oamenii ceilalți ce gîndesc?

— La fel ca mine. Sînt gata să te urmeze toți, oriunde.

— Ei, atunci nu ne mai lipsesc decît banii — că poate n-o să avem totdeauna prilejul să luăm mărfuri. E nevoie, după cum vezi, să cerem plată armeanului. Vorba-i, care dintre noi să-l judece?

— Lasă-l pe mine: mi-e că dumneata ai inimă prea bună.

Căpitanul se uită la Adnana. «Mîine o să fim la Pireu, își zise. Iar apoi, ce voi face? I-am făgăduit s-o duc la Marsilia...»

— Bine, judecă-l! încuviință, cu gîndul aiurea. Dar mai întîi trimite-l încoace, să-l întreb și eu unele.

Armeanul se apropie, codindu-se, tot aruncîndu-și privirea în urmă.

— Stai jos, efendi Agop! îl îmbie Anton Lupan, arătîndu-i un colac de parîme, că pe puntea *Speranței* parîmele nu mai stăteau maldăr, ci orînduite frumos, ca la prăvălie. Ia să-mi spui, de ce, dacă ai vrut să-ți strămuți sărăcia de la Stambul la Atena, ai ales drumul pe mare?

— Pe uscat, cu caravanele, ține mai multă vreme, și-s o mulțime de primejdii.

— Dar, după cum vezi, nici pe mare n-am mers tocmai în deplină liniște!

— Cine-ar fi bănuit? Gîndeam că pirații n-au să se lege de o corabie ca a dumitale.

— Și nici nu s-ar fi legat, ține seama! Nu ne pare rău de întîlnirea noastră cu dînșii, dar vreau să fii lămurit că dacă ne-au luat urma, întîmplarea ți se datorește numai dumitale. Asta pentru noi înseamnă o întîrziere de aproape patruzeci de zile, ceea ce costă multe parale, ca să nu mai spun c-ar fi putut să coste viața unora dintre noi, adică s-ar fi putut prea bine ca unii să moară, apărînd avutul dumitale. Și-acum, dacă ai priceput cum stau treburile, du-te să vorbești mai pe îndelete cu cîrmaciul, să încheiați socotelile.

Agop îi aruncă o privire speriată lui Gherasim, care aștepta alături, și începu să vorbească repede:

— Efendi căpitan, știu, m-ați scăpat de la moarte. Am să vă răsplătesc cum se cuvine.

— Tocmai despre asta vrea să-ți vorbească și cîrmaciul.

— De ce să mai vorbesc cu el, cînd pot să mă înțeleg cu dumneata, ca oamenii? Îți dau jumătate din averea pe care o am la mine.

Cîrmaciul își zîmbea pe sub mustață, cu ascunsă șiretenie, fără să se lase momit de dărnicia călătorului. «Vorba e, ce fel de jumătate, după cîntar, sau după prețul lucrului? Că, dacă e să dai boar-

fele, iar tu să rămîi cu avuțiile, mai bine nu te arăta așa filotim, jupîne.»

— Jumătate e prea mult! zise, cu o cumpătare la care nu se aștepta nimeni. Eu mă gîndisem să-ți cer numai un sfert, dar dacă dumneata ești așa de darnic, hai să ne oprim la o treime.

— Fie! încuviință armeanul. Cînd ajungem la Pireu?

— Nu, acolo o să fie zarvă multă și nu vreau să mă las la mila dumitale. Hai cu mine în hambar, să facem împărțeala în liniște.

Agop îi aruncă lui Anton Lupan o privire rugătoare:

— Efendi, nu-l lăsa să vină. O să mă jupoaie!

— Nu-ți fie teamă, jupîne, răspunse cîrmaciul, în locul căpitanului. Așa cum ne-am înțeles, așa rămîne! Dar vreau ca treimea să fie treime, după socoteală dreaptă, nu după a dumitale. Hai amîndoi în magazie!

Gherasim zăbovi cu Agop în hambar aproape toată ziua. Ce făceau acolo și ce vorbeau, nu știa nimeni. Numai din cînd în cînd îl auzeau pe armean scoțînd cîte un geamăt, de-ai fi zis că îl înjunghie.

În acest timp, *Speranța* naviga netulburată în Egee; era o zi liniștită, după atîtea zile zbuciumate pe care le întîlnise înainte. Curînd, după-amiază, lăsă la o jumătate de milă în stînga insula Kaymene și de-acolo ținu drumul către Capul Zurba, în dreptul căruia ajunse cînd cădea amurgul.

*

* *

A doua zi înaintea prînzului, după ce străbătuse toată pădurea de catarge care împînzea bazinul portului, *Speranța* era ancorată la Pireu, între două bricuri de cîte trei sute de tone. În față scoteau fum puzderie de vapoare, toropeau corăbii, cu două, trei și patru catarge, unele venite din cele mai îndepărtate mări ale lumii. Pavilioanele lor, fluturate de briză, întindeau de la un chei la altul un freamăt în care se împleteau toate culorile, vestind prezența tuturor continentelor, tuturor țărilor.

Printre aceste vase, în lumina orbitoare a zilei alunecau greoaie mahoane negre, bărci, șalupe și remorchere, ducînd mărfurile la cheiuri, sub privirile bănuitoare ale vameșilor și grănicerilor. Barcagiii se tocmeau cu pasagerii, mai mult prin semne, ceea ce era uimitor după hărmălaia din portul Stambulului. Chiar și hamalii, marinarii și negustorii, care forfoteau pe cheiuri, vorbeau o limbă mai potolită, îndemnîndu-te să te întrebi cu teamă dacă nu ți-a slăbit simțul auzului.

Poate întinderea bazinului făcea să se topească zgomotele, poate lipsa colinelor îndepărta ecoul, fapt este că deasupra portului plutea doar un zumzet domol, ca în preajma unui stup de albine. Numai arar se desprindea din această monotonie huruitul unei macarale, bușitura unui balot scăpat pe punte și cîte un strigăt peltic, care răsuna ca țipătul cocostîrcului în pustie:

— Kali-mera, căpitan Iacovachi!

— A! Kali-mera, căpitan Iani!

Căpitanul unei corăbii se saluta prietenește cu barcagiul care trecea prin față, trăgînd alene la vîsle și care, pe barca lui, nu era socotit de nimeni căpitan mai mic decît primul.

Îndată ce *Speranța* aruncă parîmele la chei, în port se stîrni mare fierbere. Întîi unul, apoi, doi, apoi o sută de oameni se strînseră în capul schelei, silabisind numele vasului, privind cu îndoială echipajul, schimbînd priviri, vorbindu-și

repede și tot scoțînd exclamații de uimire.

— Ce-i cu voi aici? strigă Gherasim, deschizîndu-i drumul lui Anton Lupan, care trebuia să se ducă la poliție și Căpitănie.

Drept răspuns, un om din mulțime făcu un pas înainte și întrebă, privind iarăși cu îndoială numele vasului:

— Asta-i *Speranța?*

— Păi vezi bine!

— Și... și cum, nu v-au prins pirații?

Cu greu își deschise drum căpitanul prin mulțimea care continua să se îmbulzească pe chei, făcînd tot mai mare gălăgie. Dar mergînd cîțiva pași ajunse in dreptul tablei vaselor pierdute și, aruncîndu-și ochii pe listă, se dumeri dintr-o dată, înțelegînd tulburarea lumii. *Speranța* era de multă vreme înscrisă acolo, socotindu-se pierdută de la sfîrșitul lunii iulie, după mărturia căpitanului John Tennyson, comandant pe vaporul englezesc *Victory*, care o văzuse plecînd de la Gallipoli.

Bineînțeles, între alte zeci de vase pierdute era trecută și *Penelopa* lui kir Iani, pierdere mai veche, care de mult nu mai tulbura pe nimeni, fiind obișnuită lumea porturilor cu orice fel de nenorocire.

În mulțimea de pe chei se stîrni fierbere și mai mare, cînd se află că *Speranța* nu numai că nu pierise, dar îi și înfruntase pe pirații lui Spînu, cunoscuți în Egee, și-i aducea în frînghii, să-i dea pe mîna judecătorului.

— Gherasime! zise Anton Lupan, văzînd că pe chei se îmbulzea prea multă lume, peste cinci sute de oameni, că începeau să se audă strigăte amenințătoare. Eu nu mai plec de-aici, să nu se întîmple vreuna. Du-te și vestește-l pe căpitanul portului să vină cu poliția. Altminteri mi-e că judecata s-ar putea face în lipsa judecătorilor...

Speranța rămase la Pireu cinci zile.

Agop se făcu nevăzut, fără să-și ia rămas bun de la echipajul *Speranței.*

Să mai amintim că stăpînul cherestelei, kir Nicolachi, era în culmea fericirii? De mult își pierduse el orice nădejde că va mai vedea vreodată marfa comandată de atîta vreme. Dar în această lună de întîrziere, cînd își blestemase soarta, prețul cherestelei se dublase, ceea ce însemna aproape 3000 de drahme cîștigate fără nici o osteneală.

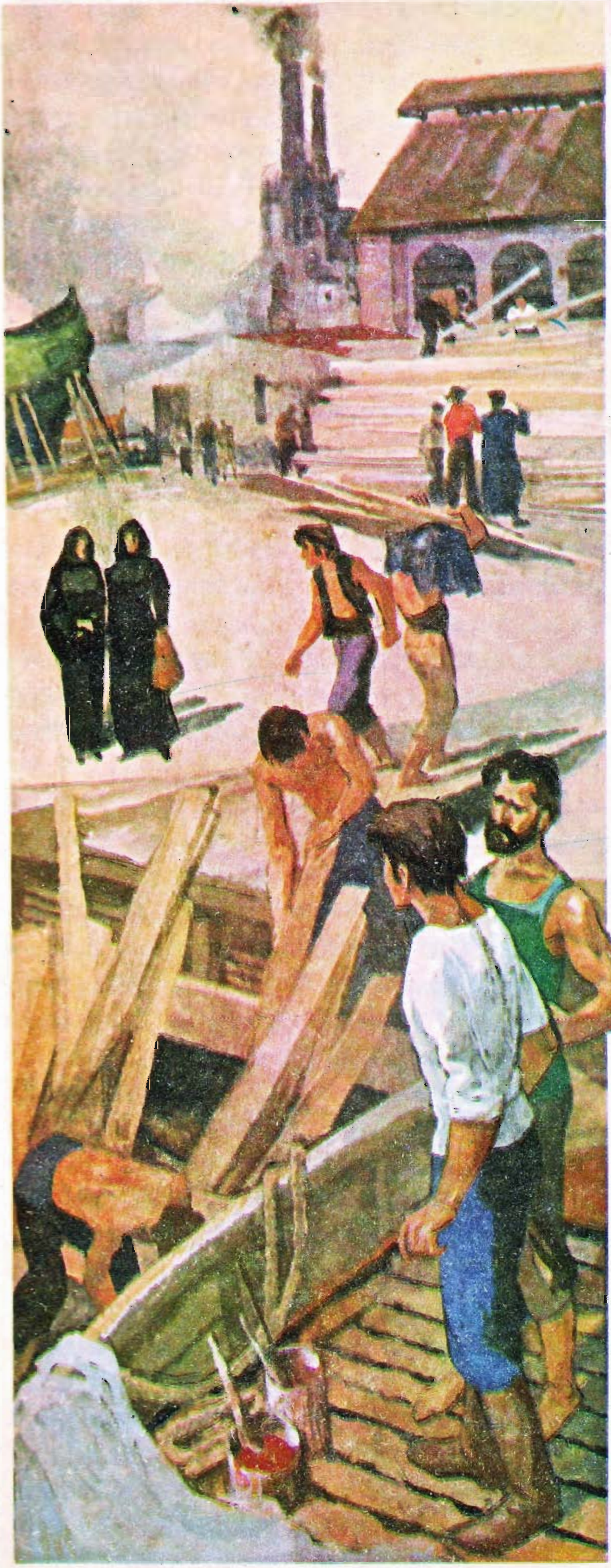
Să lăsăm bucuria negustorului, că nu facem decît să întîrziem călătoria! Mai trebuie spus atîta: prinzînd de veste cum stau socotelile, Gherasim nu pierdu prilejul să-i vîndă cei cîțiva metri de brad, baraca de la Sulina, și asta, împreună cu costul transportului, pe care, în fața hîrtiei lui kir Leonida, kir Nicolachi îi plăti fără cîrtire, făcu să se rotunjească punga *Speranței* cu o mie drahme, adică cincizeci de icosari de aur, cu muchia zimțuită.

Să trecem și peste această întîmplare, căci suma ar părea neînsemnată pe lîngă bogățiile din sipetul armeanului.

Dar haide, încă o dată, să trecem peste toate, căci mările ne așteaptă.

În cursul dimineții, Anton Lupan, lăsînd la o parte celelalte treburi, dădu o fugă în oraș să cumpere îmbrăcăminte cuviincioasă pentru Adnana și daruri pentru nevasta și copilașii lui Gherasim, fiindcă a doua zi acesta pleca la Liopese, satul lui, aflat la vreo treizeci de kilometri, peste munții Hymattios, în partea de răsărit a Pireului.

De pe un vapor care sosise de la Liverpool debarca un grup de turiști, englezi și englezoaice, cu căști coloniale, ca și cînd ar fi fost în Africa, și cu ochelari de soare, verzi sau albaștri. Cum barca îi aduse la chei tocmai la pupa *Speranței,*

Ieremia avu prilejul să-i privească de aproape și pe chipul lui de păsăroi se ivi un zîmbet șoltic, ceea ce i se întîmpla rar în viață.

— Măi, Gherasime, ia fă-te încoace!

— Ce e? întrebă cîrmaciul.

— Tu vezi ochelarii ăștia?

— Îi văd.

— Știi ce m-am gîndit eu? Tot te-am auzit plîngîndu-te că pe la voi pe-acasă crește iarbă firavă, gălbuie și uscată...

— Așa e; avem pămînt pietros, sterp, de-aia-i și lumea săracă.

— Și de-aia nu-ți dau caprele lapte.

— Nu-mi dau. Am trei, și toate trei fac nazuri cînd văd iarba asta.

— Păi știi ce, măi frate? Intră în vorbă cu englezii și cumpără-le ochelarii, dar din cei verzi, nu albaștri. Dacă ai să-i pui la ochii caprelor, să vezi tu comèdie, au să creadă că pasc iarbă proaspătă și o să li se pară mai gustoasă.

Gherasim începu să rîdă, rîseră și ceilalți de pe punte, care îi cunoșteau necazul cu caprele, și vorba lui Ieremia se duse prin tot portul, ba se duse și mai departe, prefăcîndu-se în anecdota de care se face haz pînă astăzi.

A doua zi dimineață, cîrmaciul tocmi doi măgăruși, le încărcă samarele și porni spre casă.

— Să-i urezi nevestei tale și copiilor sănătate din partea noastră, deși nu ne cunoaște, îi spuse Anton Lupan, în clipa plecării. Dacă n-ar fi așa departe, am veni și noi să-ți vedem casa.

Cît era el de aspru și de nepăsător cu toate, Gherasim se îmbujoră ca un copilandru.

— Și n-ați face rău, domnule. Nevastă-mea s-ar bucura tare mult, fiindcă e de prin părțile dumneavoastră.

— Nu cumva o fi române?

— Ba chiar, și încă din munții Vrancei...

Și, după ce șovăi o clipă, Gherasim ridică ochii spre Anton Lupan, îi întîlni privirea caldă, de frate, și atunci simți nevoia să-și spună gîndul pînă la capăt:

— Să nu te prindă mirarea dacă am să-ți spun că nici eu nu sînt grec decît pe jumătate.

— Cum adică?

— Uite-așa: taică-meu, Dumnezeu să-l ierte, era român, ca tatăl dumitale, dar a fugit din țară încă la tinerețe, fiindcă a avut o daravelă cu vătaful, și decît să-nfunde ocna...

— Mă miram eu de unde vorbești așa de bine românește!

— Păi numai românește s-a vorbit la noi în casă, cu toate că mama a fost grecoaică...

După plecarea cîrmaciului, Anton Lupan se duse la judecătorie, unde se întîlni cu văduva lui Marulis, după cum fusese înțelegerea de cu seară. Acolo el scrise o declarație, pe care judecătorul o întări cu semnătura lui și cu pecetea, precum că echipajul *Speranței* dăruia femeii partea care i se cuvenea după lege din prada scăpată din mîinile piraților — împărțirea urmînd să se facă la ivirea păgubașului sau cel mult în trei luni de zile, dacă păgubașul n-ar da nici un semn de viață.

Cînd se întoarse, kir Nicolachi îl aștepta pe punte.

— Sînteți în drum spre Marsilia, căpitane, sau am înțeles eu anapoda?

Anton Lupan spusese într-adevăr, aseară, o vorbă în privința asta, echipajului, deși nu avea încă hotărîrea luată. Oamenii credeau că se gîndește s-o ducă pe Adnana acasă, nevrînd să-și amintească nici unul că mai erau și vapoare pentru o treabă ca asta.

Dar căpitanul se frămîntase toată noaptea, cu harta Arhipelagului în față. Încotro să pornească mai întîi, ce drum să aleagă și cum să poată ei cerceta, cu un singur vas, toată puzderia de insule care împînzea harta? Ar fi fost — își dădea seama acum — o treabă și nespornică și nesănătoasă.

Și stînd el aplecat peste hartă, îi venise alt gînd peste noapte: să se ducă în Franța, la Marsilia, nu pentru Adnana, ci fiindcă portul acesta era cel mai aproape, să urce scările Amiralității, să spună și să se roage: este un marinar francez ascuns de pirați în insulele Arhipelagului, un om a cărui familie a făcut cinste marinei franceze în celelalte veacuri. Să dea poruncă Amiralitatea unei mici escadre ca, în loc să-și facă manevrele de toamnă în altă parte, mai bine să cutreiere Arhipelagul, scăpîndu-l și pe Pierre Vaillant, stîrpind și pirații.

Dar, cu toate că se înfierbîntase plănuind astfel, Anton Lupan se gîndise și la putința neizbînzii, fiindcă, știa el, nu toți amiralii au fost marinari adevărați în viață. Și-avea de gînd, dacă nu se urnea Amiralitatea, să ia trenul și să se ducă la Saint Malo, în nordul Franței, unde poate mai trăiau moș Léon și moș Gir și ceilalți, marinari și pescari de o viață întreagă, și să le spună lor astfel: «Oameni buni, nepotul lui moș Léon se află de patru ani în mîinile piraților...»

Și unde avea să pornească deodată întreaga escadră a pescarilor, zeci, sute de vase, nepoții corsarilor Franței, să împînzească Mediterana și Arhipelagul, și unde aveau să răscolească ei insulele, și unde aveau să se arunce în apă pirații, scoși din culcușurile lor ca șobolanii!...

Deci, înainte, la Marsilia, cu *Speranța!*

*

* *

Se făcuse ora nouă și căpitanul remorcherului tocmit de cu seară ca să-i scoată în afara portului începea să-și piardă răbdarea.

Pe la nouă și jumătate, cînd echipajul se frămînta pe punte, așteptînd întoarcerea nostromului plecat să dea încă o raită prin cîrciumi și prin cafenele, în capul cheiului se ivi Haralamb, cu o înfățișare sub care la început nu-l recunoscu nimeni. Oamenii văzură un tînăr spilcuit, plimbîndu-se agale, ca unul fără nici o treabă, cu pantaloni negri peste cizmulițe galbene, cu giubea albastră, cu tichie verde și cu ciubuc de chihlimbar, lung de doi coți, ca al negustorilor.

Tînărul merse astfel, ferindu-se cu ifos de lăzile, baloturile și butoaiele murdare, pînă ce ajunse la pupa *Speranței*, unde se așeză tacticos, picior peste picior, pe o bintă din marginea cheiului, nu înainte de a-și așterne dedesubt batista liliachie, purtîndu-se cu mare grijă față de îmbrăcămintea lui nouă și strălucitoare. După aceea își potrivi tichia din creștet și începu să tragă din ciubuc, slobozind fudul fumul în aer.

— Păi... păi ă-ăsta-i nenea Haralamb! zise Mihu, bîlbîindu-se de mirare.

Oamenii se îngrămădiră buluc în capul schelei; Negrilă o lăsă pe Adnana și, apropiindu-se, rămase încurcat, cu ochii la cel de pe mal, neștiind dacă să se gudure sau să-l mîrîie.

— Pthiu! dar-ar boala-n tine! Tu erai, măi vere? strigă Ieremia, gata să-l lase picioarele.

Tînărul își scutură ciubucul, apoi răspunse cu multă îngîmfare:

— Eu sînt! Ce, te prinde mirarea?

— Ia te uită la el! S-a încolit la iuțeală. Ce, mă, ai și făcut nunta, sau ti-a dat cafegioaica arvună?

Haralamb nu mai găsi nimerit să răspundă la această întrebare grosolană. Văzîndu-l pe Anton Lupan, care se întorcea dinspre prova, unde se ciorovăise iarăși cu căpitanul remorcherului, își duse mîna la piept și se înclină, fără să se scoale, salutîndu-l cu demnitatea palicarului.

— Domnule, zise alegîndu-și vorbele, cînd vă întoarceți la Pireu, vă rugăm să treceți pe la cafeneaua *noastră*. O să ne facă mare onoare.

— Îți mulțumim, *kir* Haralamb! răspunse Anton Lupan, abia stăpînindu-și rîsul. Vom veni cu cea mai mare plăcere; onoarea va fi a noastră, nu a dumitale!

Mulțumit de acest răspuns, Haralamb trase din ciubuc, își scutură cu degetul o scamă de pe poalele giubelei și se așeză mai îndesat pe bintă, după care își continuă convorbirea cu echipajul, avînd grijă să nu se mai lase tutuit de nimeni.

Peste vreo jumătate de ceas sosi și Gherasim, nădușit și înjurînd în neștire, ca unul care bătuse de pomană drumurile.

— Ce facem, domnule, plecăm așa sau mai așteptăm vreo zi, două? întrebă pășind pe punte, fără să se uite la musafirul care plesnea de ifos în marginea cheiului.

— Cred că putem pleca, răspunse căpitanul. La drept vorbind, nici nu știu de ce-am mai zăbovit pînă acuma. N-o să ne mărim prea mult truda, dacă o să luăm în seama noastră și treburile lui Haralamb. Și-apoi, să nu uităm că...

Aici Anton Lupan tăcu și-și aruncă ochii spre Adnana; ea nu le înțelegea vorba, dar această privire fu lămuritoare.

— Eu? întrebă, apropiindu-se fuga și arătînd cu degetul la piept, cum făcuse prima oară, cînd Anton Lupan o găsise prizonieră pe corabia lui kir Iani. Pot să fac orice: să ridic pînzele, să spăl

puntea, să stau la cîrmă...

— Bine! hotărî căpitanul. De aici pînă la Marsilia faci parte din echipaj. Haide, băieți, fiți gata de plecare!

Oamenii se risipiră pe punte, fiecare acolo unde avea datoria. Haralamb rămase singur, cu gura coclită de la ciubucul din care trăgea prima oară. Își privi giubeaua, își privi cizmele și-l prinse mirarea. Remorcherul fluieră scurt, vădind nerăbdarea căpitanului. Lanțul ancorei începu să zornăie. Cine învîrtea cabestanul? Ia te uită: Haralamb crezuse că treaba asta o să-l privească totdeauna numai pe el și pe văru-su Ieremia. În vîrful bompresului, Adnana desfăcea legăturile focului. Cum naiba nu cădea în apă, că stătea pe bompres ca pe scaun?

— Hei, Gherasime! strigă Anton Lupan, care urmărea trasul ancorei. Nu ridici schela? Ori vrei s-o lași la Pireu, amintire?

Gherasim se îndreptă spre pupa și dădu cu ochii de Haralamb, fudul.

— Ce faci aici, mă, cafegiule? zise, fără să amețească la vederea giubelei strălucitoare.

— Ia, te rog, kir Gherasim, vorbește cum se cuvine, că n-am cafegit împreună!

Nostromul căscă gura, și abia acum îl apucă amețeala.

— Domnule, nu-i Haralamb, ori eu am orbul găinilor?

— E *kir* Haralamb, Gherasime, ține seama! Și haide, ridică odată schela, că doar n-o să stăm aici pîn și-o fuma dumnealui ciubucul!

Ancora se ivi greoaie, plină de nămolul adîncurilor, arătînd ochiului obișnuit să desprindă din puțin marile tîlcuri, ceva din fundul tainic al mării. Remorcherul fluieră a doua oară, și începu să frămînte apa cu zbaturile...

Trebuie să cunoști forfota asta de pe puntea unei corăbii, în clipa plecării, freamătul oamenilor, freamătul lemnului și-al fierului, al pînzelor și-al parîmelor, să simți cum etrava, care a dormit nepăsătoare în apele moarte ale portului, începe să vibreze, presimțind valurile, să auzi trosnetul surd al catargelor, zbîrnîitul sarturilor, piuitul scripeților, trebuie să-ți fi intrat în sînge balsamul dulce și amar al depărtărilor, ca să înțelegi cele ce urmară, fiindcă întîmplarea de acum nu va avea nici o legătură cu o întîmplare asemănătoare, petrecută nu de multă vreme, cînd însă fuseseră în joc cu totul și cu totul alte îndemnuri.

Gherasim sări pe chei, desfăcu ultima legătură, apoi, întorcîndu-se la bord, puse mîna pe schelă. Remorcherul fluieră încă o dată, cablul remorcii se întinse, și *Speranța* se urni cu o mișcare domoală dar sigură.

Mai mult decît atîta, Haralamb nu putu să îndure. Numai o dată întoarse capul, privind peste cheiul înțesat de mărfuri, numai o clipă mai păru că șovăie — apoi aruncă ciubucul, își lepădă giubeaua și sări pe schelă.

— Stai că-ți ajut eu, măi Gherasime!

Rămîneau în urmă catarge, coșuri de vapoare, cheiuri, magazii, cîrciumi, cafenele... Începea să se simtă vîntul și freamătul mării.

Ismail ieși pe punte, cu un filigean în mînă:

— Cafeaua poftim, *kir* Haralambie!

Și, cu toate grijile pe care le ducea căpitanul în minte, cu tot zbuciumul care-i frămînta inima, parcă niciodată etrava *Speranței* nu tăiase valuri mai albastre ca în dimineața aceea!...

CÎND SE ÎMPOTMOLEȘTE ANCORA

Uneori se întîmplă ca ancora să se împotmolească și să n-o mai poți smulge, de-ai pune toate vinciurile. Atunci nu mai poți face decît una din două: ori să stai cu brațele încrucișate și să putrezești împreună cu corabia, ori să tai lanțul.

Speranța zăcea la chei, în Portul Vechi al Marsiliei, și taxele creșteau, de la o zi la alta, picînd pe capul căpitanului cu duiumul.

Din banii primiți de la domnul Lambrinis, pe transportul untdelemnului de măsline, Anton Lupan abia apucase să dea chiria brutăriei, să cumpere cincizeci de saci cu făină și să expedieze cinci cablograme lui Pierre Vaillant, la Pernambuco, Bahia-Blanca, Rio de Janeiro, Montevideo și Buenos-Aires, porturile unde socotea că mesajul lui ar putea să-l prindă din urmă.

«Plec peste Atlantic, spuneau cablogramele, așteaptă-mă sau lasă-mi în orice port din America latină răspuns asupra locului de iernare...»

Și după alte cîteva cheltuieli pentru nevoile vasului, intrînd în asta și drepturile oamenilor, rămăsese cu punga aproape goală.

Speranța zăcea la ancoră, și Gherasim cu Anton Lupan băteau cheiurile, își băgau nasul prin toate birourile, prin toate magaziile, în vreme ce taxele portuare creșteau fără milă...

Primise și scrisoarea de la Saint Malo căpitanul, dar nu-i scria moș Léon, ci unul din nepoții bătrînului:

«Eu sînt André, fratele cel mic al lui Pierre. Dumneavoastră poate nu mă țineți minte, aveam numai cinci ani cînd veneați la noi; mi-ați făcut odată o morișcă de vînt, o mai am și astăzi. Acum sînt mecanic pe o șalandă și aș fi plecat și eu cu Pierre, dar rămînea mama singură, și e bătrînă. Fratele celălalt, Louis, dumneavoastră îi spuneați „savantul", s-a dus și el cu *L'Espérance*. Bunicul nu poate să vă scrie, e bolnav, n-a mai ieșit din cabina lui de astă toamnă. S-a bucurat cînd a venit Pierre, fiindcă îl credea mort, din scrisorile dumneavoastră. Dar s-a întristat auzind că nu v-a găsit, că ați pierit odată cu vasul. Pierre v-a căutat o lună de zile, domnule, și cînd a văzut că nu mai e nici o speranță, s-a întors acasă. A stat aici numai o lună, pînă în decembrie, a fost și la Londra, cu vaporul, a vorbit cu domnul Darwin, dar domnul Darwin e bolnav rău, nu se mai însănătoșește, și cînd s-a întors, a mai stat o săptămînă, făcînd pregătiri multe, multe, pe urmă a plecat în călătorie...»

Citind aceste rînduri, lui Anton Lupan aproape nu-i venea a crede: Pierre Vaillant plecase numai cu cîteva zile înainte de a-i fi trimis el depeșa de la Gallipoli! Și astfel, pentru această mică întîrziere, între el și prietenul său, între *L'Espérance* și *Speranța*, se așterneau azi, despărțindu-i, valurile oceanului!

«Bunicul se bucură că sînteți sănătos, continua scrisoarea. El vă roagă să luați vaporul și să vă duceți în America, la Montevideo, ca să-l așteptați pe Pierre acolo. Vaporul face numai opt zile, ați putea să ajungeți cu mult înaintea lui. Mi-a spus să vă scriu că vă iubește foarte mult, numai că el are o fire aspră, ca a marinarilor, și că se încrede cu totul în dumneavoastră, că numai dumneavoastră ați putea să-i dați sfaturi bune lui Pierre, fiindcă vă cunoașteți de multă vreme și ați făcut planul călătoriei împreună. Duceți-vă după el, domnule, bunicul vă roagă, cu limbă de moarte, să nu-l lăsați singur...»

Nu, chiar și fără îndemnul bătrînului nu și-ar fi lăsat Anton Lupan prietenul să înfrunte singur primejdiile acestui greu drum, la care visaseră împreună. Trebuia să se ducă după el, să-l ajungă, oriunde, oricît de departe, fie și la capul drumului. Dar nu cu vaporul, ci cu *Speranța*, simbolul înfăptuirilor viitoare, *Speranța*, care nu era numai a lui, ci a amîndurora!

Deocamdată însă, nu se ivea nici un negustor care să aibă marfă de trimis în Brazilia, în Argentina, undeva pe drumul acela — și fără marfă, cu ce să se ducă, dacă își pierduseră avuția? Avea astăzi, la sfîrșitul lunii ianuarie, punga cu desăvîrșire goală...

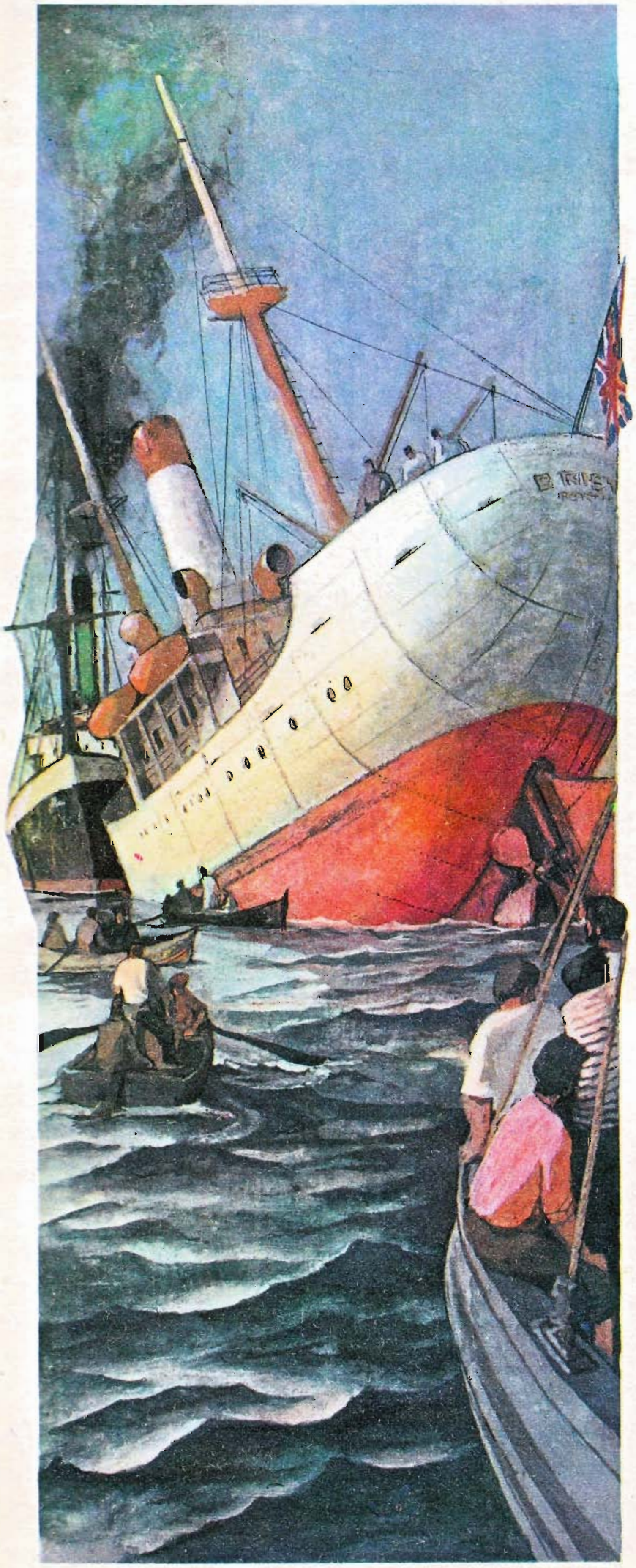
Cu toate necazurile, cu toată alergătura, Anton Lupan găsea timpul să treacă uneori pe la brutărie.

— De ce nu trimiți să ia pesmeții? îl întreba Adnana. Sînt gata de două săptămîni.

— Da?... O să trimit. Dar știi, mi-e teamă că o să mi-i dai pe datorie.

Treceau zilele cu o iuțeală neliniștitoare, și în sufletele oamenilor grija creștea de la o zi la alta. La chei veneau vapoare, descărcau mărfurile, stîrnind praf și huiet, încărcau altele, și plecau iarăși... Așa trecu și a doua lună a anului, fără să aducă de undeva o scăpare.

Deși ar fi fost de mult timpul ca *L'Espérance* să fi sosit în America latină, nu venea nici un semn de viață de la Pierre, un răspuns la acele cablograme. În zbuciumul lui, pe care îl poate înțelege oricine, Anton Lupan avea un singur temei să nu-și piardă speranța: în

emisfera de sud trecea acum vremea verii, se apropia toamna, și, ca să se ducă în Țara de Foc, oricît de grăbit se arătase cu plecarea, Pierre Vaillant trebuia să aștepte în vreun port, de pildă la Montevideo, cel puțin pînă în luna noiembrie. Desigur, căpitanul *Speranței* îi înțelegea graba, dacă ar fi putut, ar fi făcut la fel. Așa plănuiseră ei călătoria, să ajungă în America din vreme, să le rămînă destul timp spre a-și desăvîrși pregătirile în vederea celei mai grele părți a drumului, asaltul strîmtorii lui Magellan și explorarea ținutului sălbatic, pe care nu-l atinsese nimeni.

Deci mai avea încă timp să-și ajungă prietenul din urmă, cu condiția ca să se ivească marfa care să le înlesnească drumul.

Așa trecură, într-o așteptare care ar fi putut să îmbolnăvească pe un om mai șubred de inimă, lunile februarie, martie și aprilie, și, pe la sfîrșitul acesteia din urmă, Anton Lupan citi în ziare vestea că Charles Darwin murise, ceea ce îi umplu sufletul de mîhnire.

Nu-l cunoscuse pe Darwin, nu-l văzuse niciodată, dar el și moș Léon fuseseră, fără să știe, însuflețitorii călătoriei la care visa încă și acuma. Totuși, moartea savantului nu putea să-i împiedice plecarea, altele erau piedicile, treceau lunile, iar el zăbovea la Marsilia, trecuse mai, apoi iunie și venise iulie, fără să se ivească exportatorul...

În aceste zile, Anton Lupan își privea corabia cuprins de mîhnire; nu spunea nimănuia, dar luase o hotărîre, singura cu putință, chiar dacă-i sfîșia inima: să se despartă de oameni, despăgubindu-i, să vîndă vasul și să plece peste Atlantic cu un vapor, cum îl sfătuise bătrînul.

Da, se pare că nu mai exista altă cale,

dacă vroia să țină seama de ceea ce spunea moș Leon, să nu-și lase prietenul singur. Decît dacă s-ar fi întîmplat o minune, și el nu mai credea în minuni de multă vreme.

Dar iată că într-o zi, la prova *Speranței* trase un vapor englezesc, *Bristol*, care încărca mărfuri pentru Brazilia. Era un cargobot nou, cu elice, de 5 000 de tone, abia lansat lunile trecute. Și cînd căpitanul acestui vas, sfîrșind manevrele de acostare, își aruncă ochii la *Speranța*, care pe lîngă *Bristol* părea o coajă de nucă, scoase un strigăt de uimire.

Era același John Tennyson pe care Anton Lupan îl întîlnise la Gallipoli și-l lăsase în urmă, cu vasul lui vechi, *Victory*, în Dardanele. Același John Tennyson care dusese la Pireu vestea că *Speranța* pierise în Egee.

După uimire, mare fu bucuria căpitanului să afle că prietenul său era teafăr, ba încă se mai gîndea la vechiul lui plan de călătorie. De data asta, nefiind grăbiți nici unul, nici altul, se vizitară pe rînd, în cabină, stătură de vorbă cu ceasurile, își deșertară iarăși, lîngă un pahar de whisky și în fumul tutunului, sacii marinărești ai amintirilor.

— Deci nu ți-ai schimbat gîndurile! spuse John Tennyson la urmă. Eu unul n-aș naviga prin strîmtoarea lui Magellan nici dacă mi-ar plăti o sută de lire sterline la fiecare călătorie. De altfel, și compania mea își face socotelile cu aceeași înțelepciune. Mergem în Brazilia, în Argentina, pînă la Buenos-Aires, dar mai departe, nu. Pentru Pacific, preferăm vechiul drum al Indiilor. Ar trebui să știi cîte vapoare pier în ținutul acela al ploilor și-al furtunilor!

Pe Anton Lupan nu-l îngrozea gîndul furtunilor, ci acalmia din portul vechi al Marsiliei.

— Numai de-aș găsi marfă; exportatorii ne ocolesc, de parcă am avea ciumă.

— De ce te prinde mirarea? Cine se mai încurcă astăzi cu o corabie de o sută de tone, cînd pe un cargobot poți să încarci zece trenuri? Mulțumește-te cu Levantul, prietene, sau mai bine îmbarcă-te pe un vapor. Știi cîți bani încasez pe lună? Treizeci de lire sterline, ca să nu mai pomenesc de alte venituri.

La sfîrșitul săptămînii, *Bristol* avea magaziile pline; seara începu să scoată fum gros pe cele două coșuri, ca să pună căldările sub presiune.

Pe la miezul nopții, echipajul *Speranței* năvăli buimăcit pe punte. Un trosnet surd, de fierărie ruptă, urmat de fluiere neliniștite, de înjurături, vaiete și strigăte, îi trezise din somnul și așa plin de vise urîte.

Uneori nu-i nevoie să navighezi departe, bunăoară pînă în strîmtoarea lui Magellan, vrăjmașa navigatorilor, ca să-ți fărîmi prova vasului de o stîncă. Vaporul italian *Avanti*, sosit de la Neapole, al cărui căpitan, nesocotind sfatul pilotului, se încăpățînase să facă noaptea manevrele de acostare, intrase cu etrava în cargobotul de lîngă *Speranța* și-i fărîmase bordajul, în dreptul ancorelor, cum ar fi fărîmat o alună.

Cîteva ceasuri mai tîrziu, după ce autoritățile portului terminaseră ancheta și zarva se mai potolise, John Tennyson veni pe puntea *Speranței* și coborî în cabina căpitanului; nu părea deloc impresionat de nenorocire, totuși Anton Lupan se simți dator să-și arate compătimirea:

— Nădăjduiesc că directorii Companiei dumitale nu-ți vor găsi nici o vină. Ar fi absurd, atîta timp cît erai la chei și aveai luminile reglementare.

Musafirul începu să rîdă:

— Nu, dragul meu, nu-mi purta de grijă! Te asigur că au să-mi dea și o primă. Tribunalul Maritim ne va acorda o despăgubire, care va întrece de cinci ori paguba reală, incluzînd în asta și întîrzierile, nu numai reparatul avariei. Dar pentru altceva am venit... Sînteți tot în încurcătură?

Anton Lupan umplu un pahar cu whisky și-l puse în fața musafirului.

— S-a ivit iarăși ceva marfă pentru Alger, dar nu-mi mai folosește la nimic. Dacă nu plec peste Atlantic în patru-cinci zile...

— Deci, ții cu tot dinadinsul să ajungi acolo?

— Da. Chiar dacă m-aș simți obosit, chiar dacă... dacă mi s-ar arăta la uscat o viață care să mă îmbie, prietenul meu a apucat să plece înainte. Acum sînt dator să plec, nu-l pot lăsa singur.

Oaspetele se ridică în picioare și îndepărtă fumul cu mîna. Avea statura lui Anton Lupan, aceeași vîrstă, dar în clipa asta părea un bătrîn mîhnit și mîndru totdeodată de puterile biruitoare ale tinereții.

— Ei bine, dragul meu! zise, bătîndu-și gazda pe umăr și părăsindu-și vocea ursuză. Cred că am găsit mijlocul să ieși din încurcătură! Avem un pasager, care merge cu cinci vagoane de mărfuri la Bahia, în Brazilia. Ținta călătoriei lui e Țara de Foc, dar n-a găsit nici un vapor care să-l ducă acolo. La Bahia o să-și transbordeze marfa, poate are să închirieze un schooner. Cred că e un căutător de aur, după cîte am putut înțelege, fiindcă de la el nu poți scoate o vorbă. Ce zici, te încumeți să pleci cu dînsul?

— Numai să-i convină. Oare o să aibă încredere într-o goeletă de o sută de tone?

— Sînt sigur! E așa de trăsnit, că ar putea să plece și cu o barcă. A căutat toată dimineața pe la agenții un vapor pentru Brazilia sau Argentina, dar se pare că săptămîna asta nu pleacă nici unul. Ar fi fost altceva la Cherbourg sau la Le Hâvre. Marsilia are mai puțin de-a face cu Atlanticul.

— Dar cu noi o să meargă mult mai încet decît cu vaporul!

— E adevărat; în schimb, o să-l duceți direct pînă la capul drumului. Ce spui, să-ți trimit personajul?... Auzi-l cum răcnește pe punte. L-am lăsat să se certe cu secundul. Dar bagă de seamă, sub trăsneala lui cred că se ascunde o mare șiretenie. Cunoaște și bătrînul dumitale prieten, John Tennyson, cîte ceva la oameni! Să nu afle care vă era ținta călătoriei. Lasă-l pe el să facă propunerea și instruiește-ți echipajul să se poarte după trebuința cauzei.

— Am un cîrmaci de la care am învățat multe în privința asta! răspunse, rîzînd, căpitanul *Speranței*.

Un ceas mai tîrziu, ciudatul personaj se opri pe chei, în dreptul *Speranței*. Era un ins de statură înaltă, slab ca un ogar întors de la vînătoare, cu fața atît de suptă, încît i se vedeau limpede cele două maxilare, ca pe o planșă de anatomie, cel de jos fiind conturat de o barbă norvegiană, mai mult roșie decît blondă, îmbrăcîndu-i osul fălcii și partea din față a bărbiei. Personajul purta pălărie tare, de culoare cenușie, vestă înflorată, sacou gri cu șiret negru la revere și pantaloni cadrilați, drepți ca niște burlane, legați cu elastic pe sub ghetele negre.

El se opri deci în capul schelei, își înfipse bastonul de abanos cu mîner de argint în praful cheiului și se uită pe deasupra pince-nez-ului la pavilionul tricolor care flutura leneș la pupa goeletei.

— Hei, care-i aicea? strigă în clipa următoare, bătînd cu bastonul în schelă.

Echipajul moțăia pe punte, făcîndu-se că nu-l vede. De înțeles, vorbele i le înțelegea numai Gherasim, care știa cîteva boabe englezește.

Personajul bătu iarăși în schelă și strigă încă o dată, mai tare:

— Hei! Ați murit cu toții?

— Ce dorești? întrebă cîrmaciul, ridicîndu-se fără nici o tragere de inimă.

— Ce pavilion aveți? Persan, siamez?...

— Românesc, domnule!

— Românesc? ...Aha, mi-aduc aminte: voi v-ați bătut cu turcii. Foarte bine!... Deci, acum aveți și corăbii! Sînteți o nație care prosperă!

Zicînd acestea, necunoscutul cerceta din ochi puntea *Speranței*, aplecîndu-și capul cînd pe o parte, cînd pe alta, părînd că împunge pe cineva din lături cu barba lui norvegiană.

— Unde-i căpitanul? întrebă pe urmă.

— Jos, în cabina lui.

— Ce mai aștepți? Spune-i să-și scoată nasul pe punte; vreau să-l văd la lumină.

Gherasim zăbovi cîteva clipe sub punte, dîndu-i timp lui Negrilă să-l mîrîie, cu vădită lipsă de prietešug, pe personajul din capul schelei.

— Căpitanul te poftește la dînsul! zise, întorcîndu-se plictisit din cabină.

— Ha! Eu sînt Martin Stricland! strigă țîfnos musafirul.

— Foarte bine, domnule! Poftește!... Fugi de-aici, Negrilă!

— Pe căpitanul vostru cum îl cheamă?

— Anton Lupan, după cîte mi-aduc aminte.

— Și nu vrea să vină?

— Nu că n-ar vrea, dar gîndește mai nimerit să te duci dumneata la dînsul.

Străinul începu să rîdă, cuprins de o neașteptată voie bună.

— Îmi place căpitanul vostru: înseamnă că are ceva sînge în vine. Iată omul care îmi trebuie mie!

Apoi păși pe punte, coborî scările și intră în cabină, aplecîndu-se adînc, ca să încapă pe ușă.

— Dumneata ești Anton Lupan? Mi s-a părut că omul de sus nu-ți prea cunoaște numele. E prost sau se preface, ia spune?

— Nici una, nici alta; mai degrabă cred c-ai făcut dumneata ceva care l-a scos din fire.

— Așa? Îmi plac oamenii care-și ies din fire. Restul echipajului e la fel de iute?

— Dar cu cine am cinstea să vorbesc? întrebă Anton Lupan, privindu-și oaspetele cu prefăcută nedumerire.

— Martin Stricland.

— Nu-mi aduc aminte...

— Nici n-ai avea de unde. Mă numesc așa numai de o lună... Cîte tone are goeleta dumitale?

— O sută.

— Cîți oameni echipaj?

— Șapte.

— Puteți pleca la drum în orice clipă?

— În orice clipă, plus douăzeci și patru de ore.

Martin Stricland rîse:

— Căpitane, felul dumitale de a vorbi îmi place. Vom pleca mîine seară.

— Unde?

— Iată, în sfîrșit, o întrebare! izbucni musafirul.

Și, învîrtind globul pămîntesc, arătă cu degetul peste Atlantic, de-a lungul coastelor Braziliei, Uruguayului, Argentinei, ca să se oprească la Capul Horn, în sudul continentului.

— Țara de Foc! zise, ridicînd ochii

și așteptînd ca omul din fața lui să pălească.

Anton Lupan se uită la ceas, în liniștea cea mai deplină.

— Foarte bine, domnule! Mîine seară, la șapte, dacă-i ora care îți convine!

*

* *

Speranța se pregătea de plecare.

Se împlinise jumătate anul de cînd aștepta la Marsilia, bătută de soare. Hamalii cărau în magazie încărcătura debarcată de pe Bristol: lăzi, butoaie, baloturi, legături de sape, lopeți, tîrnăcoape și fel de fel de ciururi și site ciudate, în timp ce echipajul făcea ultimele pregătiri pe punte.

La ora șase, Martin Stricland sosi în port într-o trăsură plină cu sticle de toate formele și cu damigene pîntecoase.

— Și bagajul domniei voastre? întrebă Gherasim, ieșindu-i în cale.

Pasagerul *Speranței* arătă încărcătura din trăsură.

— Asta-i tot! Altceva nu-mi trebuie. Poruncește hamalilor să le ducă în cabina căpitanului. El unde este?

— Pe aici, pe aproape.

— Atunci spune-i că nu vreau să plecăm mai tîrziu de ora șapte. Mai am treizeci de lăzi cu sticle, debarcate de pe *Bristol*. Ce s-a făcut cu ele?

— Sînt pe punte. Căpitanul mi-a spus să aștept dispoziția domniei voastre.

— Bine! Unul din voi să le ia în primire și să le așeze în magazie, peste marfă, ca să poată scoate oricînd sticlele trebuitoare. M-ai înțeles, cîrmaciule?

Cu aceste cuvinte, Martin Stricland intră în cabină, destupă o sticlă, bău două pahare mari, după obiceiul lui — picătură cu picătură, ceea ce îi luă pe puțin o jumătate de oră, apoi se întinse în pat, fără să se dezbrace, și de atunci nu-l mai văzu nimeni pe punte, zile care-și pierdură numărul.

Echipajul dezlega pînzele de pe ghiuri. Haralamb și Ieremia își luaseră locul la cabestan, să ridice ancora.

Adnana păși pe punte și îi îmbrățișă pe fiecare, apoi se îndreptă spre schelă. Negrilă îi ținea calea, fără să zburde cum îi era obiceiul, de parcă ar fi presimțit despărțirea. Fata se aplecă și îi cuprinse grumazul în brațe.

— Și tu, și tu pleci la capul lumii? Să n-o uiți pe Adnana, viteazul, dragul meu Negrilă!

Lanțul începu să zornăie. Pînzele de la prova zburară în sus, pe straiuri. Adnana se întoarse spre căpitanul *Speranței*. Pe obrazul ei umezit de lacrimi, praful din blana lui Negrilă lăsase pete, și cu ele nici cea mai primejdioasă sirenă n-ar fi putut avea o înfățișare mai nevinovată. Un timp stătură așa față-n față, la un pas unul de altul, privindu-se fără să se vadă, ascultînd zornăitul lanțului. De unde să știe, cel care rămîne, zbuciumul celui care pleacă? Iar cel ce pleacă, de unde să știe deznădejdea din inima cealaltă?

Adnana întrebă, stăpînindu-și lacrimile:

— Dar dacă...

Ar fi vrut să spună cea mai sfioasă, cea mai modestă întrebare: «Dar dacă are să-mi fie dor de voi? Dar dacă am să sufăr în lipsa voastră?»

Cuvintele se topiră, nu le găsi, nu putu să le rostească.

El răspunse:

— Atunci...

— Ancora la pic! strigă Haralambie, opintindu-se în manelele cabestanului.

Era clipa în care nici un căpitan nu și-ar mai fi putut spune gîndul pînă la capăt. Focul și trinca fluturau pe stra-

iuri... Adnana simți în inimă ghearele ancorei.

— Rămîi cu bine, Adnana! Vezi, ai grijă ca în lipsa noastră pîinea să fie bună!

Ea înclină din cap.

— Am să mă străduiesc! Drum bun *Speranței!*

Și înainte ca el să poată face un gest de împotrivire, îi cuprinse mîinile și i le sărută una după alta. Apoi o luă la fugă pe schelă, în timp ce parîmele de la pupa cădeau în apă, cu plesnitura biciului care îndeamnă telegarii.

Căpitanul apucă repede cavilele cîrmei, privindu-și mîinile pe care le sărutase, umilă, biata sirenă. Prova se rotea, căutîndu-și drumul printre vapoare. El nu mai putea întoarce capul să se uite în urmă.

Abia dincolo de forturile care păzeau intrarea bazinului, avu răgazul să arunce o privire spre locul plecării, dar acum nu se mai vedea nimic, nici cheiul, nici Adnana. În schimb, marea se deschidea în față, înroșită de lumina dinaintea apusului, liberă pînă la orizontul amăgitor și nestatornic, pe care nu-l poate atinge nimeni, niciodată.

— Toate pînzele sus, Gherasime!

Negrilă stătea la pupa, cu capul deasupra parapetului, uitîndu-se stăruitor peste ape... Așa rămase pînă ce noaptea se lăsă asupra țărmului și Gherasim aprinse felinarele. Atunci se întoarse, se întinse încet pe punte și își lăsă botul pe labe, scîncind cu tristețe și nedumerire.

Dar nimeni din echipaj nu era mai puțin nedumerit, mai puțin trist decît Negrilă.

Iar *Speranța* naviga spre Baleare, în sunetul marșului triumfal pe care etrava, sarturile, catargele și pînzele întinse ca aripile unei mari păsări singuratice îl cîntă în surdină, noaptea sau ziua, în amurg sau la răsăritul soarelui, în clipa tuturor plecărilor...

Lei 22